

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Troska_Jan_Matzal-Zahadny_ostrov.PDB

PDB Name: Troska_Jan_Matzal-Zahadny_ostro
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 25.1.2004
Modification Date: 25.1.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

J. M. Troska

Záhadný ostrov

VÁŽNÉ ROZHODNUTÍ

Jak už po mnoho dní, tak i dnes přinesla ranní pošta továrníku Faltovi jen trpké zklamání a starosti.

Či měl snad mít radost nad ráznými, výhružnými upomínkami svých věřitelů? Měly ho zaujmout nabídky, které nemohl přijat, protože ne-měl k nákupu ani peníze, ani naději, že v nynější krizi zboží se ziskem prodá? Mohl se radovat, když na jeho vymáhání pohledávek odpoví-dali dlužníci vyrovnávacím řízením, výkazy došlých platů u banky a poštovní spořitelny byly stále hubenější a také objednávky zboží po-vážlivě řídly?

Dnešní pošta mu opět přinesla dvě bomby v podobě advokátních upomínek o značné obnosy. Zaplatí, tolik ještě v bance má! Ale - jak bude dále, za týden za měsíc...?

Když otvíral tuto smutnou korespondenci, spatřil pojednou obálku, která se již svým podlouhlým tvarem lišila od obvyklých obchodních dopisů. Podle známek poznal, že dopis byl odeslán z Oceánie a z po-štovního razítka vyčetl SUVA. Na rubu obálky pak přečetl jméno ode-sílatele:

CHARLEY FALTA, Patria, Fiji-Islands.

"Ach, Bože! Tohle je překvapení! Bratr mi píše!" řekl radostně a chvatně rozřízl tuhou obálku. Dopis byl velmi obšírný:

Drahý bratře!

Jistě si řekneš: pěkný bratr! Nepsal mi celých pět let.

Uznávám částečně oprávněnost této výtky. Ale snad mi promineš a pochopíš, vysvětlím-li Ti příčinu, která, doufám, Ti ukáže, že nebylo "sejde z očí, sejde z mysli", ale dosti závažné okolnosti, které mne uvrh-ly do víru těžkých starostí a mimořádné práce.

Jak vidíš z mé adresy, nejsem už na ostrově Kandavu, kam jsem se z Turnova původně vystěhoval před čtrnácti lety se svou ženou, abych převzal farmu, již nám oběma odkázal v závěti zemřelý strýc. Ty ses tehdy velkomyslně vzdal svých nároků na dědictví, ježto ses nechtěl vy-stěhovat z vlasti a vzdát se zavedené, naším otcem vybudované továrny.

Naše povahy se různily: Tys zdědil po otci obchodního ducha, klid, rozvahu a všechny vlastnosti, které jsou nezbytné pro průmyslníka; proto Ti zcela správně otec odkázal závod. Já jsem už od mládí jevil lásku k hospodářství; a tu otec moudře mi zajistil existenci a zakoupil pro mne v Turnově statek. Kdyby nebylo mých dobrodružných choutek, v něž se zvrhla snivost, zděděná po naší zemřelé matce, byli bychom dosud žili v Turnově, v úzkém rodinném styku, neboť podle Tvého návrhu jsme mohli zdejší strýcovo dědictví prodat.

Ale já jsem byl vždycky blouznivý snilek, ježž lákaly tropické kra-je. Prodal jsem tedy svůj statek v Turnově a vystěhoval se se ženou na Fidži.

Jak jsem Ti už psal před lety, neprohloupil jsem, neboť farma byla velmi rozlehlá. Podle evropského měřítka to byl velkostatek a jeho vý-nos byl více než dobrý.

Píši v minulém čase, neboť onu farmu - už nemám. Byl jsem ji nu-cen před pěti lety prodat zástupci anglického guvernéra v Suvě na ostro-vě Viti-Levu, který jediný mohl účelně čelit vzbouřencům pohanské sekty TUKA, jež je ve stálém odboji proti anglické vládě. Guvernéra chrání vojenská posádka.

Vysvětlím Ti to podrobněji:

Vzbouřenci byli původně shromážděni na ostrově Viti-Levu kolem posvátného vrchu Kauvadry. Poněvadž však v Suvě, hlavním městě os-trova Viti-Levu a souostroví Fidži, sídlí anglický guvernéř, byli vzbou-řenci z Viti-Levu vypuzeni a uprchli na ostrov Kandavu.

To se stalo před šesti lety. Do nejdelší smrti nezapomenu na peklo, které jsem prožil za rok, nežli mne vysvobodil prodej farmy! Nemínulo týdne, aby moje farma nebyla přepadena členy sekty, zfanatizované až k šílenství. Byly to stálé boje, v nichž zahynulo mnoho lidí z mé farmy. Sekta nešetřila ani domorodce.

V tom roce jsem byl rozhodnut, že se vrátím do Čech,

Ale osud - dnes nevím, zdali dobrý, či zlý - rozhodl jinak, zástupce guvernéra mně při koupi farmy nabídl výměnu: malý

ostrůvek asi šest kilometrů na východ od Kandavu v rozloze několika čtverečních kilo-metrů. Když jsem si jej prohlédl, byl jsem unesen: pravý ráj!

Všecka území souostroví Fidži jsou velmi úrodná a malebná. Větší ostrovy jsou sopečné a zvětralá láva je výbornou prstí; menší jsou korálové a kolem každého se vinou korálové útesy s pohádkově krásnými lagunami a atoly. Poskytují nevýslovně krásný pohled, ale tvoří také bezpečnou ochranu proti nájezdu nevídaných člunů, jimž příboje a prud-ké mořské proudy znesnadňují přistání.

Zvláště můj nový domov, který jsem nazval latinským jménem PATRIA, česky VLAST, je jimi chráněn jako nedobytná tvrz. Jen jediný uzoučký záliv umožňuje přistání a ten lze lehko ovládnout.

Podnebí je zde, jak víš, tropické, velmi zdravé; zimnice a jiné nakaž-livé nemoci, jinak v tropech obvyklé, jsou zde neznámé.

Můj ostrov má krásné lesy a háje všech druhů palm, z nichž palma Kentia dosahuje výšky až třiceti metrů. Kromě datlí, kokosových oře-chů a jiného tropického ovoce daří se na mých plantážích bavlníku, ká-vě, cukrové třtině, pomerančům, citronům, chininovnikům, kukuřici, tabáku, ananasům a banánům, a v poslední době s úspěchem pěstují ta-ké čajovník. Na savanách se pasou stáda ovcí a angorských koz, krav a vepřů.

Tak je tomu dnes. Před pěti lety byl ostrov sice rájem, ale pustým, neobděláým.

Teď už jistě chápeš, proč jsem Ti nepsal: těch pět let bylo dobou úmorně práce a také - žalu! Moje dobrá žena zemřela před čtyřmi lety. Útrapy na Kandavu zničily její nervy, vyčerpaly sílu z těla i duše. Jsem tedy vdovec jako Ty, jemuž zlý osud předčasně vyrval věrnou družku ži-vota a matku Tvému jedinému synu Petrovi. Také moje jediná dceruška Vlasta osiřela. V tomto ohledu nás oba stihl stejně krutý osud.

Na své farmě zaměstnávám několik set dělníků,, vesměs sice domo-rodců, ale zeivilizovaných. Zrušil jsem na svém ostrově otroctví, jinak na Fidži všeobecné. Zavedl jsem však železnou kázeň, která by se z evropského hlediska zdála diktátorskou, ale zde je nezbytná. Podařilo se mi úplně odstranit kanibalství, dokonce i proslulé "tabu" - zvyk po-važovat osoby a věci dočasně i trvale za nedotknutelné.

V neděli dělám misionáře. Skoro všichni moji dělníci přijali již křes-tánské zásady, což je jistě značný mravní úspěch. Jediné, čím se moji domorodci neliší od svých druhů na ostrovech, je úbor: odívají se jen šátky a zástěrami z trávy a listí a zdobí se náhrdelní-ky a náramky ze zvířecích zubů, z mušlí a z pestrých ptačích per. V tom však není třeba činit změnu, neboť zde vládne stále léto. Od května do října je sucho, pak nastane deštivé počasí, ale teplota se skoro nezmění.

A teď, můj drahý Jene, přicházím k pravému účelu svého dopisu:

Otec jezdil za nákupem drahokamů do Afriky, na Madagaskar a do Indie. Z Tvých dřívějších dopisů vím, že ses neodvážil k takové ces-tě, což je myslím chyba. Uznávám sice obtíže i nebezpečí takového ces-tování, ale myslím, že výtěžek je vynahradí. Víš přece, jaký zisk pro otce měla každá taková cesta. Ty ses na studiích naučil dobře franštině i angličtině. Proč by ses tedy nepokusil prospět svému závodu, zvláště když Tě zvu - k sobě?

Ano, milý Jene, zvu Tě k návštěvě mého ostrova. Úspěch Ti je zajiš-těn. Abych nebyl rozvláčný:

Na mém ostrově je kráter vyhaslé sopky. Je to sice malý vrch, ale jí-cen kráteru je nesmírně hluboký.

Spustil jsem se jednou pomocí lana do hloubky asi sta metrů. Vylovil jsem odtud překrásné krystaly ametystů, valounky karneolů, chrysoprasů a dokonce několik malých topasů. Ba v jednom úlomku lávy jsou dvě zrnka rubínů.

Nijak mne to nepřekvapuje, neboť v kráteru vyhaslých sopek nejsou polodrahokamy i drahokamy vzácností.

Nechci Ti posílat svůj nález, ježto by se značně zdrazil dopravou a clem. Ale už cena těchto maličkostí Ti zaplatí cestovní výlohy. Přijmeš je ode mne darem. Já je nepotřebuji, žiji v tak dobrých poměrech, že o toto zboží nemám zájmu.

Učiniš mi tu radost? Snažně Tě prosím! Neviděli jsme se již čtrnáct let a - mně se velmi stýská. Sám Tě navštívit nemohu, neboť farmu ne-mohu nechat bez dozoru. Nevěřím tak zcela duševní proměně svých dělníků, kteří jsou přes všechno - divoši. Mohl bych snadno po návratu najít farmu v sutinách.

Chceš-li mou radost korunovat, přivez se sebou Petra. Počítám, že je mu osmnáct let, Vlastička je mladší. Hovoří plynne česky, ježto s ní ji-nak nemluví. Zná však také anglicky a zdejší nářečí domorodců. Je to děvče, ale udatné a smělé jako kluk.

Chápeš, jakou radost by měla z návštěvy svého strýčka a bratrance? A Petr by Ti byl jistě také vděčen za výlet do tropických krajín, o nichž přece sní každý hoch.

Vlastičce zatím nic neřeknu. Nesmím v ní budít naději, její zklamání by pro ni bylo bolestné. Počkám na Tvé rozhodnutí. Splníš mou pros-bu? Vyhovíš mému pozvání? Chci doufat a s napětím a touhou čekám na Tvou zprávu.

Vře Tě líbá, drahý Jene, Tvůj bratr

Karel

Falta seděl strnule nad dopisem. Jako vždy, měla i teď jeho vyholená tvář kamenný výraz, z něhož by nikdo nevyčetl myšlenky, které mu ví-řily hlavou. Celý jeho zjev byl vzorem statného padesátníka a rozváž-ného muže.

Rozhodně je bratrovo pozvání lákavé. Ne snad proto, že by se setkal po čtrnácti letech s bratrem a poznal svou mladičkou neteř, Falta už dávno nebyl sentimentální a ztratil smysl pro rodinné vztahy. Všecky tyto city v jeho srdci odumřely, byly udušeny obchodními starostmi a životem.

Továrník Jan Falta měl vždy na zřeteli jen prospěch svého závodu, který byl celým jeho evangeliem, neboť ho živil.

Nelze však říci, že byl sobec. Naopak: Falta byl až úzkostlivě spra-vedlivý a dbalý své bezvadné pověsti charakterního muže a poctivého průmyslníka a jeho zaměstnanci byli zcela spokojeni se svým šéfem. Nejlépe to dosvědčovala řada starých pracovníků, kteří dosluhovali už z doby, kdy on sám u svého otce byl ještě jen jakýmsi ředitelem. Mezi nimi byl také dílovedoucí Žlábek a účetní Vališ.

Ti dva již také překročili padesátku a vedli vlastně závod. Byli tak zapracovaní, poctiví a věrní, že se na ně mohl úplně

spolehnout.

Tato okolnost přispívala k rozhodnutí, aby přijal pozvání svého bra-tra. Nemusí mít starosti. Továrna jeho nepřítomností nijak neutrpí, ja-ko neutrpěla, když cestoval jeho otec v době, kdy on byl ještě na stu-diích. Bude však potřebovat na cestu peníze. A mnoho. Celý kapitál. Ne-jen na cestovní výlohy, ale také k nákupu drahokamů, neboť se nemů-že spokojit s tím, o čem mu bratr píše. Taková cesta až na druhou půli světa musí nejen krýt vydání, ale přinést přiměřený zisk. Nenajde-li te-dy dost zboží na Fidži, zastaví se na Madagaskaru a snad také v Indii. K tomu potřebuje nejméně sto tisíc. A to ještě musí nakupovat jen u domorodců, kteří neznají rozdíl mezi pravými drahokamy a brouše-nými sklíčky, z nichž překrásně zhotovené "šperky" jim dá výměnou. Ještě více získá, zaplatí-li domorodcům lacinými látkami a pestrými oděvy, nožíky, zrcátky, hračkami a jinými třetami, jak to činil jeho otec. Fidžané věří v kouzla jako všichni divoši. Nuže, nakoupí laciné kou-zelné předměty: eskamotérské věci, prskavky a ohňostroje.

Ale - sto tisíc!

Nu, vypůjčí si v bance. Banka mu neodřekne, vysvětlí-li jí účel půjč-ky. Vždyť je členem bankovního výboru, městské rady a zastává mno-ho jiných čestných funkcí. O jeho peněžní tísni dosud veřejnost neví.

Ano, pojede! Nic neztratí, může jen získat. Konečně - je to jediné možné východisko, jediná naděje na záchranu závodu a existence jeho i zaměstnanců.

Falta uložil bratrův dopis do zásuvky stolu a odešel do banky.

Ředitel banky ho přijal vlídně a se zájmem vyslechl jeho žádost.

"Musím záležitost přednést na schůzi správní rady," řekl a s úsmě-vem dodal: "Mohu vám však už předem zaručit příznivý výsledek. Jsme přece ve spojení už za vašeho pana otce, a známe tedy dobře váš podnik. Víme také, promiňte mou upřímnost, o tísni vaší továrny: to je však přirozený důsledek všeobecné krize, jež je přechodná. Musím vám však také dát důtku, milý pane továrníku, že jste se už dříve neodhod-lal k takovému nákupu. Vždyť jen takový způsob nakupování založil jmění vašeho otce."

"Ano, uznávám to," přikývl Falta potěšen slibem ředitele, jehož slovo mělo u správní rady vždy rozhodující vliv. "A kdy se dovím vý-sledek?"

"Ještě dnes k večeru vám zatelefonuji,"

"A což... mohl bych snad... dostat více?"

"Hm... nesmíme přepínat... ale... kolik?"

"Sto padesát tisíc."

"Hm-no, pokusím se," přikývl ředitel po krátkém přemýšlení.

Večer vyslechl Falta ředitelovu zprávu.

"Tak, pane továrníku, půjčka vám byla povolena. Celých sto pade-sát tisíc. Navštivte mne zítra, abychom vyřídili formality. Podepíšete nám dlužní úpis s prohlášením pro knihovní vklad a směnky, načež vám částku vyplatíme," Druhého dne zaplatil Falta nejnaléhavější dluhy a zbytek, přes sto ti-síc, mohl věnovat na svou cestu.

Bylo právě 1. července a Faltův syn, osmnáctiletý Petr, překvapil svého otce výborným školním vysvědčením z obchodní akademie.

Petr byl sličný hoch tělem i duší. Vzrostlé, štíhlé tělo ukazovalo, že se bude postavou podobat otci, kdežto jemné rysy v oválné tváři s upřímným otevřeným výrazem modrých očí a vlnité plavé vlasy byly zřejmě dědictvím po matce. Jeho povaha pak byla smíšeninou otcovy energie a obchodní čilosti a matčiny jemnosti a snivosti.

Petrova povaha však nebyla ještě nijak vyhraněna. Dosud dělal své-mu otci jen radost. Tu však kalil Petřův ne právě pevný zdravotní stav: hoch byl hubený a pobledlý. Snad to bylo jen rychlým vzrůstem, avšak lékař Faltovi doporučoval, aby dal syna na prázdniny někam, kde by užil lesů a vody. Nejlépe by bylo na pobřeží Adrie.

Falta uvažoval:

Má chlapce poslat samotného k moři, zatímco on bude na Fidži? Uváží-li výlohy s Petrovým pobytem v mořských lázních a naproti tomu bezplatné pohostinství u bratra, nebyl rozdíl v cestovním značný. Vezme-li Petra s sebou, bude spojeno dobré s užitečným, neboť účastní-li se hoch cesty, nabude cenných životních i obchodních zkušeností. Podnebí na Fidži je velmi zdravé: Petrovi tělesně prospěje a zkuše-nostmi hoch také získá. Vždyť bude jednou jeho nástupcem, šéfem zá-vodu!

Falta se rozhodl:

"Petře, udělal mi radost Chci se ti odměnit: pojedeš se mnou na Fidži."

"Opravdu, tatínku? Na Fidži! Až na jižní polokouli!?" zajíkal se Petr blahem.

"Naprostou vážně, Petře. Připrav se, za týden odjedeme. Dej si ušít šaty z bílého surového hedvábí. Ostatní nakoupíme v Praze."

ODJEZD

Z Trutnova vyjeli 10. července. Kromě osobních zavazadel vezli s sebou šest beden s rozmanitými předměty, které jistě vzbudí zájem a nadšení domorodců.

Falta neodpověděl svému bratru na jeho dopis. Jednak by jeho zprá-va o příjezdu nedošla dříve než oni, a také proto, že chtěl svého bratra překvapit.

Téhož dne vyjeli z Prahy nočním rychlíkem, ačkoliv to byla Petrova prvá cesta do ciziny a on byl pochopitelně zvědavý na celní a pohranič-ní formality, nedočkal se jich. Usnul ve spacím voze, již když se blížili k Táboru, a probudil se až ve Štýrském Hradci, malebně rozloženém na obou březích řeky Mury.

Pak se nestačil Petr obdivovat úchvatné krásy Alp, které za Lublaní vystřídaly Kras se svými proslulými nálevkovitými

prohlubněmi a pro-pastmi. V nich mizely v divokých peřejích a vodopádech potoky a řeky, jež se opodál opět objevily a tvořily hluboká jezírka, lemovaná bal-vany a rozeklanými, ostrými hroty zvětralého bílého vápence, v jehož jizvách se rděla pověstná červená hlína, terra rossa.

V bílých vápencovitých skalách se černaly jícny tajemných jeskyní a chodeb...

Úchvatný pohled byl často přerušen tunely, kterými se vlak řítil ja-koby do útrob země.

Za soumraku sjížděli po skalnatém svahu k Terstu. Dříve než se vnořili do bloků městských domů, naskytl se Petrovi na chvíli pohled na ztemnělou hladinu moře, jejíž obzor splýval v dále s nebeskou bání a jež se v záři měsíce leskla jako hedvábí a mihotala jako roztavené stříbro.

Konečně vlak stanul pod kopulí nádraží a cestující se vyhrnuli na peron.

Také Falta se synem, provázeni nosiči, kteří se chopili jejich zavazadel, sestupovali do podchodu. Těsně před nimi kráčeli dva páni a jedna mladá dáma. Petr znal tuto elegantní trojici, neboť nasedla do téhož spacího vozu v Lublani. Proud cestujících zvolna vystupoval po schodišti do vestibulu zdržován turniketem, kde jednotlivci odevzdávali jízdenky.

Konečně prošla trojice a za ní Falta s Petrem.

Ale vtom před nimi nastal rozruch.

Z obecenstva vystoupilo několik pánů v civilu, kteří obklopili trojici, ozval se tichý povel, jemuž následoval úzkostlivý výkřik mladé dámy a do zlostného zaklení vmísilo se cvaknutí pout. Dříve než se obecenstvo vzpamatovalo z překvapení, odváděli už detektivové dva spoutané elegány a jejich společníci k velikému krytému autu čekajícímu v podjezdu. V jeho vnitřku zmizela celá společnost a vůz ihned vyrazil vpřed.

"Co to bylo, tati?" tázal se Petr.

"Podle všeho mezinárodní zločinci," odpověděl Falta.

"Jak je mohli poznat?"

"Milý hochu, v tom ohledu má policie na pomoc mnoho prostředků: telegraf, telefon, policejní rádio umožňují rychle upozornit cizinu a belinograf podá policii všech okolních států spolehlivou a dosti jasnou kopii fotografie. Snad provedli nějaký zločin v sousední Jugoslávii, od-kud prchali do Itálie a netušili, že jsou stíháni. Zvláště v přístavních městech je mnoho mezinárodních šejdů, kteří zde mají výbornou příležitost k úspěšné činnosti, ale zato je zde také policie velmi čilá a často se jí podaří skvělý lov," vypravoval Falta, zatímco je auto vezlo do hotelu.

Petr se ani nemohl dočkat rána. Hořel touhou spatřit moře, proslulý terstský přístav a loď, která je dopraví do dálného Orientu. Když se pak jeho touha konečně vyplnila, byla daleko překonána všechna jeho fantazie.

Za lesem vodních stožárů, seskupených v přístavu, mihotala se blan-kytně mořská hladina, na níž se tvořily stále se měnící stříbřité obrazce, plochy, křivky a závitnice. Tam, kde se nebeská bání skláněla k čáře ne-konečného obzoru, pluly na lazurově modré hladině plachetnice jako běloskvoucí labuť; za obzorem pak vystupoval nad vodní čáru z jednoho bodu sloup dýmu, jako by tam z mořské hlubiny dýmala sopka. Záhy se však vynořil nad povrch komín a za ním trup parníku.

Opodál v odděleném přístavu kotvily dva válečné křižníky jako hro-ziví oceloví obři, plovoucí tvrze s věžemi a cimbuřmi, z nichž jako ská-cené komíny, zarudle se lesknoucí na slunci, čněly dlouhé hlavně děl.

Vedle těchto obrů vyčníval nad povrch oblý černý trup s věžičkou, nad níž se tyčila uzoučká roura, nahoře zobákovitě zahnutá; čelo toho-to tělesa vyběhalo v ostrou hranu. Petr pochopil, že je to ponorka a ta roura periskop, pátravé oko...

Ale nejmohutněji naň zapůsobilo, když u kamenného mola spatřil zaoceánskou loď připoutanou silnými lany. V první chvíli myslil, že je to továrna postavená u kamenné hráze, daleko vybíhající do moře. Z dvou komínů stoupaly k obloze šedé sloupy dýmu a v čele bílého trupu skvěl se zlatý nápis: ROMA.

Podle plavebních lístků, které obdrželi z cestovní kanceláře, Petr vě-děl, že tenhle nádherný obr bude na dobu téměř šesti týdnů jejich do-movem. Podle jízdního řádu vypluje Roma už dnes.

Na molu bylo živo. Proud cestujících se hrnul k lodi a po schůdkách vystupoval na palubu, kam také konečně vystoupili Falta s Petrem. Kráčeli dlouhou chodbou podél řady číslovaných dveří, až jim konečně steward ukázal kabinu, která se podobala té, jakou měli v železničním spacím voze. Měla dvě lůžka nad sebou a okrouhlé okénko, z něhož měli výhled na mořskou hladinu, lesknoucí se hluboko dole.

Odložili příruční zavazadla a vyšli, aby si prohlédli loď. Tu teprve Petr žasl nad rozsáhlostí lodního obra. Bylo tu celé bludiště chodeb a palubních průlezů se světlíky, schody a žebříky, spojujícími mezipalubí s palubami. Schodiště, po nichž se vystupovalo na vrchní paluby - velké terasy, byla chráněna před slunečním žářem napjatými, pestře pruhovanými plachtami. Odtud byl úchvatný pohled na přístavní ruch, na shon na spodní palubě, jež byla lemována záchrannými čluny, visící-mi v davitech, čili jeřábech. Petr pozoroval dlouhá, šikmá ramena otá-čivých lodních jeřábů, zvedající z mola těžké náklady, které pak byly spouštěny hluboko do nitra lodního skladiště. Nad vrchní palubu se ty-čily pouze dva vysoké stožáry spojené anténou, dva mohutné komíny a na přídi velitelský můstek.

Na spodní palubě užasli nad společnou jídelnou, která by svou roz-lohou a nádhrou činila čest každé prvotřídní restauraci. Snad ještě ví-ce byli překvapeni koncertním a divadelním sálem, biografem, kuřáckým salonem, hernou, knihovnou a jinými místnostmi. O poschodí níž byla lodní nemocnice s lékařskou ordinací, lékárna, poštovní úřad, radiotelegrafická stanice a ještě níž v hloubi lodního trupu rozlehlá tělo-cvična a lázně parní i sprchové s velkým bazénem s mořskou vodou.

Značně prostší vzhled měla druhá třída v přední polovici lodi. Zde chyběla vzdušná vrchní paluba a místo útulných kabin tu byli větší ka-juty pro více osob.

Smutným dojmem působilo mezipalubí, kde v dusném vzduchu se tísnily davy lidí snad všech národů mezi zavazadly a žoky, které po-sloužily na holé podlaže za polštáře a podušky. Těmto ubožákům ne-bude cesta jistě příjemná...

Před polednem byla loď odpoutána od mola a vlečena remorkérem, vzdalovala se zvolna z přístavu. Veliké koráby nesmějí totiž použít vlastní pohon, dokud se neoctnou v patřičné vzdálenosti od zakotvených menších lodí, protože by svými mohutnými lodními šrouby způsobil nebezpečné vlnobití.

Konečně se remorkér odpoutal, Šrouby zabraly a obrovský parník plul na širé moře. Záhy zmizelo panorama Terstu, jako by se propadalo do mořské hlubiny, Roma obeplula západní výběžek Istrijského poloostrova a zahnula k jihu.

Lodní zvon volal k obědu. V jídelně se ukázala pestrá směs národností, z nichž nejvíce zajímalo Petra několik cizokrajných osobností, o nichž dosud četl jen v povídkách.

S anglickým důstojníkem seděl u stolu vznešený Arab, jinde zase Ind s bílým turbanem na hlavě, z něhož zářil velký, krvavě rudý rubín; mezi dvěma italskými důstojníky se živě bavil temolící habešský hod-nostář a ve společnosti několika Angličanů projednávali své záležitosti dva australští farmáři. V rohu jídelny obsadili stůl čtyři šikmooči Čína-né či Japonci.

Angličtina střídala se s němčinou, franštinou i italštinou a občas se ozval orientální jazyk.

"Zajímavá společnost, vid'?" obrátil se Falta na Petra.

"Vy jste Čech?" otázal se udiveně Faltův soused, asi čtyřicetiletý pán, který dosud hovořil německy s dámou, sedící po jeho pravé straně.

Otázka pronesená plynou česťinou Faltu samozřejmě překvapila.

"Ano, z Turnova," přisvědčil radostně. "A vy...?"

"Já jsem sice z Norimberku, ale původem jsem Čech. Dokonce trochu váš krajan, z Mladé Boleslavi, kde měl můj otec koželužskou továrnu. Po válce jsem po otcově smrti prodal závod a usadil se v Norimberku, kde jsem se stal společníkem veliké vývozní a dovozní kožišnické firmy."

"Jistě jste měl zajištěné velké výhody, rozhodli jste se opustit vlast," řekl Falta s úsměvem.

Snad jeho krajan vycítil osten v těchto slovech, neboť se vážně roz-hovořil: "Křivdil byste mně, kdybyste se domníval, že jen touha po zisku přivedla mě rozhodnutí. Byly v tom sice také obchodní důvody, ale nejen ty.

V osmnáctém roce na jaře léčil jsem se v nemocnici z dosti těžkého zranění a měl jsem už zase odjet na bojiště. Jednoho dne jsem nesl důležitou listinu na velitelství náhradního pluku. Pojednou asi sto kroků přede mnou dopadl z dalekonosného děla do průčelí soukromého domku granát. Účinek byl příšerný: v okamžiku se přední zeď domu sesula a do ohlušující detonace, rachoty a praskoty mísil se nářek raněných. Běžel jsem k místu hrůzy a po několika krocích jsem před sebou spatřil potácějící se dívku s krvácející paží. Sotva jsem ji zachytil, omdlela. Odnesl jsem ji do průjezdu nejbližšího domu a do poschodí, kde náhodou měl ordinaci lékař.

Naštěstí bylo její zranění jen lehké, pouhá tržná rána a dívka utrpěla více nervovým otřesem. Brzy se vzpamatovala a po zotavení dopravil jsem ji domů k rodičům.

V týden, který jsem ještě měl do odjezdu na frontu, jsem ji denně navštěvoval. Po skončení války jsme se shledali, ale já jsem se vrátil se svým plukem do vlasti. Skoro rok jsme si dopisovali, až konečně..."

"Se vdala," dodal Falta s trpkým úsměvem.

"Ano, vdala se," potvrdil česky a německy dodal: "Dovolte, abych se vám představil: jmenuji se Nešpor. A zde je moje paní, Melanie, o níž jsem vám vyprávěl, a zde naše dcerka, Pavla."

Falta představil sebe a svého syna.

"Promiňte mi, prosím," koktal v rozpacích.

"Nemám vám co promíjet," smál se Nešpor. "Vaše domněnka by jen potvrzovala pořekadlo: Sejde z očí, sejde z mysli. Nestalo-li se tak v mém případě, pak je to jen důkazem, že toto rčení má také výjimky. Neposadíme se na vrchní palubu na svěží vzduch?"

"Ano, pojďme!" zajásal Petr.

"Vy asi cestujete na moři poprvé?" otázal se Nešpor.

"Ano, prosím," přikývl Petr.

"Pak bude mít pohled na moře pro vás jistě půvab. Také moje dcerka pluje poprvé. Už se ani nemůžeš dočkat, vid', Pavlo?"

"Velmi se těším, tatínku!" zvolala dívka čistou češtinou.

"Slečna mluví česky?" podivil se Falta.

"Stejně jako německy," odpověděla.

Když vyšli na vrchní palubu, loď právě míjela jižní cíp Istrijského poloostrova. Falta se od hovorného Nešpora dověděl, že už sjezdil skoro všechny díly světa. Nakupoval kožešiny v polárních krajích stejně jako v tropech. Teď jede do Austrálie za nákupem vačic a jiných kožešin. A poněvadž Roma pluje až do Sydney, budou pospolu. V Sydney se rozloučí, protože Falta se synem odplují jiným parníkem na Fidži, kdežto Nešpor s rodinou se zdrží v Austrálii delší dobu a na zpáteční cestě se zastaví ve východní Africe.

Zatímco si rodiče svěřovali své osudy, byly děti zaujaty nádhrou širého moře, jehož blankytně modrá hladina jako by byla zdobena stříbrnými pásy, ženoucími se k lodi, o jejíž bok se třísly, a změněny v divoké, šumící a hučící peřeje, válely se do nedohledné dálky za lodí v prudkém, klínovitě se šířícím pruhu, označujícím lodní dráhu. Trych-týřovité víry a vysoké hřebeny zpěněných vln, jež jako by letěly vzad, byly jediným důkazem rychlosti lodi, která zdánlivě stála na místě.

Hejna racků a mořských vlaštovek kroužila kolem lodi, houpala se na vlnách a usedala krotce na obrubu paluby.

Zaujati tolika novými zážitky ani nezpazorovali, že odpoledne už pokročilo a přišla chvíle, kdy se podává svačina.

Teprve příchod cestujících, kteří obsadili většinu stolů na vrchní palubě je vyrušil a to už zval Nešpor mladou dvojici ke stolu.

Zasedli k malému stolu uprostřed paluby, těsně vedle větrací roury, která svým širokým, zahnutým otvorem se tyčila

asi dva metry nad nimi.

Po chvíli si pochutnávali na mražené kávě a sladkém pečivu.

ČERNÝ CESTUJÍCÍ

Pojednou slyšeli chraplavý hlas, který vycházel jakoby z megafonu shůry, těsně nad nimi. Podívali se k rozpjaté plachtě nad sebou a pátra-li po tajemném mluvčím, pak ulpěly Faltovy oči na Nešporovi a z Faltových rtů se ozvala otázka:

"Vy jste břichomluvec?"

"Chtěl jsem se právě totéž zeptat vás," smál se Nešpor, "ale pochy-buji, že byste tak virtuózně dovedl napodobit klukovský hlas..."

Vtom se ozval záhadný hlas opět. Falta ani Petr nerozuměli slovům, ale podle tónu vystihli, že nějaký neviditelný kluk s vyprahlým hrdlem škemrá na nich jako cikáně. Zato rozuměla velmi dobře rodina Nešpo-rova:

"Za boga, dajte mi, dá popijem!" ozvalo se srbsky.

"Tamhle je!" ukazoval Petr na ústí ventilační roury.

Skutečně: z oválného otvoru se na ně šklebila klukovská tvář, zrud-lá vedrem a lesknoucí se potem, jehož špinavé stružky, kanoucí ze špič-ky nosu, žiznivě olizoval červený jazyk.

"I ty uličníku!" zalátelel Nešpor. "Vsadím svůj krk, že jedeš načer-no, ne?"

"Ano, uhodl jste."

"Jak ses dostal na loď?"

"V žoku s koudelí."

"Lišáku! To ses až ze skladiště vyškrábal nahoru?"

"Lehce! Ale prosím vás, dejte mi aspoň trochu napít a já zase zmi-zím. Jídla mám dole dost: konzervy, suchary a jiné dobroty. Ale nic te-kutého." říkal hoch prosebně.

Nebylo možné odepřít tomuto sotva čtrnáctiletému chlapci s vyhu-blou, dětskou tváří a bystrými očima. Naštěstí sem nebylo vidět od os-tatních stolů, od nichž bylo ústí roury odvráceno. Nešpor vystoupil na židli a podal slepému pasažéru svou číši, jejíž obsah v okamžiku zmizel ve vyprahlém hochově hrdle.

"Velice vám děkuji, gospodine," olizoval se. "Dejte vylízat sklenice po té zmrzlině," škemral dále.

"Poslyš, chlapče," nutil se Nešpor do přísného tónu, "měl bych tě vlastně udat."

"To vy neuděláte, gospodine," usmál se hoch. "Jsem sirotek a chtěl bych poznat svět, dobrodružství. Děkuji vám, gospodine," děkoval, když mu Nešpor podal kalíšek se zbytkem Pavliny mražené kávy.

"Hledte, pánové, nemám na světě už nikoho. Žil jsem poslední do-bu v Bělehradě mezi lidmi, kteří pracují jen v noci.

Jak? To vám jistě nemusím povídat. Ale já nechci být lupičem jako oni! Marně jsem hle-dal zaměstnání. A nedivím se.

Kdo by důvěřoval čtrnáctiletému sirot-ku? Tak jsem utekl z Bělehradu a pěšky, v noci, v otevřených vagó-nech nákladních vlaků mezi bednami a sudy jsem se dostal do Splitu. Odtud pak nákladní lodí, kde mě přijali za stravu, kterou jsem takhle odpracoval," ukázal útlé dlaně s krvavými mozoly, "doplul jsem do Terstu. Vloudil jsem se v přístavu do skladiště, kde právě nakládali žoky s koudelí a jiné zboží pro tuhle loď. Měl jsem štěstí: dva dělníci ho-vořili spolu srbsky. Poprosil jsem, aby mě vpašovali do té koudele. Osopili se na mne a chtěli mě vyhnat. Ale tu se jeden dal do smíchu a povídá:

,Viš co, Beppo? Vem to čert: zašijeme ho do žoku. Má chuť do svě-ta, ať se tedy projede, Roma staví až v Alexandrii, tam ho vylodí a konzulát se už o něho postará. Roma pro to nezchudne.'

,Máš pravdu,' povídá druhý.

Dali mi do kapsy kudlu, abych ze žoku mohl vylézt. Za hodinu jsem byl v Romě. Panečku, ale nechtěl bych to opakovat.

Loučil jsem se se světem při myšlence, že se snad octnu někde pod bednami, které mě rozmačkají na kaši, nebo jinými pytlí, odkud se nedostanu a kde se udusím, nebo zemřu hladu a žizní.

Naštěstí se to nestalo, S dvěma jinými žoky koudele jsem byl složen stranou, poněvadž to byla koudel určená k čištění strojů.

Poměrně lehce jsem se dostal ze žoku a větrací rourou se vyšplhal až sem. A zase jsem měl štěstí, že jsem se zde setkal s krajany. Jinak by to mohlo se mnou zle dopadnout. Je pravda, pánové, že by mě hodili přes palubu, kdyby mne našli?" končil úzkostlivou otázkou.

"Ne," klidnil ho Nešpor. "Nebylo by to tak zlé. Už několikrát se při mých cestách objevil podobný případ a vždycky skončil pro takového odvážlivce dobře. Zařadili ho do pomocného mužstva a při nejbližší příležitosti odevzdali v cizině konzulátu. Někdy se uchýlil na lodi, když byl šikovný a vyznal-li se v některém řemesle.

"Já se nevyznám," řekl hoch smutně.

"Jsi ještě mladý. Chodils do školy?"

"Ano! Rodiče byli velmi přísní. Umím číst, psát i počítat. Tatínek pracoval v bělehradském přístavu, kde zahynul při výbuchu benzínu na tankové lodi. Za rok umřela maminka."

"Znáš ještě jinou řeč kromě srbštiny?" zeptal se Nešpor.

"Trochu italsky, pokud jsem pochytil, a česky."

"Česky? Kde ses naučil česky?"

"Maminka byla Češka."

"Jak se jmenuješ?"

"Stanko Rajič."

"Máš nějaké doklady?" zeptal se Nešpor.

"Mám vysvědčení ze školy," odpověděl hoch.

"Ukaž!"

Hoch vyňal z kapsy své kamizoly svazek zabalený v umolousaném papíře a podal jej Nešporovi.

"Docela slušná vysvědčení," hučel Nešpor. "Ten chlapec je na šik-mé ploše. Kluci se dají strhnout dobrodružnými sny! Co z něho bude v cizině? Pokud nezahyne, stane se zločincem."

"Což abychom se zaň přimluvili na konzulátu v Alexandrii?" řekl Falta.

"Tím mu nepomůžeme. Konzulát ho pošle zpátky a v Bělehradě ho vezme policie do vyšetřování pro potulku. Zavřou ho a to bude počátek konce. Kriminál mladého člověka spíše zkazí, než polepší."

"Vy jste Češi?" zeptal se chlapec udiveně.

"Ano," odpověděl Nešpor.

"Prosím vás, ujměte se mne!" řekl prosebně chlapec.

"Poslyš, Stanko, vylez z té roury!" zvolal Nešpor rázem rozhodnut.

"Ale... pane... proboha... vy mě chcete ..,"

"Zachránit, blázne!" vpadl Nešpor. "Pojedeš v třetí třídě jako slušný hoch. Zaplatím ti cestu do Alexandrie, tam vystoupíš a nalodím tě na některou obchodní loď, se kterou se vrátíš do Terstu. Tam odtud poje-deš vlakem do Norimberku v Německu a přihlášíš se s mým dopisem u dovozní a vývozní firmy HAUTIMPEX, která tě zaměstná zatím ve skladišti. Budeš-li pilný a poctivý, budeš za několik let jezdit po celém světě jako já. Ale do té doby musíš nechat všech dobrodružství. Tak co, chceš, nebo nechceš?"

"Pane... nežertujete?" nevěřil Stanko.

"Naprosto ne!"

Chlapec zavýskl, jako opice se vysoukal z roury a sešplhal se na pa-lubu. Jediným skokem byl u Nešpora:

"Ja-jak vám mám po-dě-ko-vat?" rozpráhl radostí ruce.

"Nono, komediantě," bránil se Nešpor, "přestaň! Vždyť jsi plný prachu a koudele!"

Tato scéna ovšem už neušla ostatním přítomným a také lodnímu důstojníku, který přispěchal.

"Co to znamená?" tázal se a změřil kluka přísnýma očima,

"Vysvětlím vše v lodní kanceláři," řekl Nešpor.

"Vetřelec, ne? Pluje bez lístku? Slepý pasažér? Jak se dostal na vrchní palubu?" chrлил ze sebe důstojník otázky.

"Řekl jsem již, že vysvětlím..,"

"Dobře, pane! Berete všecku odpovědnost?"

"Ano!"

"Račte se mnou, prosím," uklonil se důstojník.

Důstojník uvedl malého provinilce s jeho ochráncem do kanceláře lodního kontrolora, který se zpočátku tvářil velmi přísně, ale zvlídněl, když Nešpor mu sdělil své rozhodnutí, že zaplatí za hocha plavbu ve třetí třídě do Alexandrie.

"Máš více štěstí než rozumu," hučel důstojník k vylekanému Stan-kovi, Jinak bych s tebou zle zatočil."

Ještě téhož dne rozlétlá se na lodi zpráva o slepém pasažérovi a Stanko se stal předmětem obdivu. A jak už tomu bývá v takových případech, cestující uspořádali v jeho prospěch sbírku, jejíž výnos pos-tačil na úhradu zpáteční plavby do Terstu a odtud drahou do Norim-berku.

Nešpor byl radostně překvapen, když mu hoch s rozzářenýma očima odevzdával plné hrsti drobných mincí i větších bankovek rozmanité měny.

"Prosím," zajíkal se radostí, "vezměte si aspoň na částečnou úhradu mého dluhu!"

"Nejsi mi nic dlužen," odmítal Nešpor. "Ale peníze přijmu. Zapla-tím z toho tvou cestu zpátky a zbude-li něco, odevzdáš to firmě HAU-TIMPEX, která ti peníze uloží do banky."

Hoch nadšeně přikývl,

"Zdá se," hovořil Nešpor, když hoch odešel na přední část lodi, kde byla třetí třída, "že se v tom klukovi nezmýlím. Ukazuje, že není dosud zkažený. A je čilý, bystrý. Doufám, že z něho vychováme dobrého a poctivého člověka."

Druhého dne ráno byl Nešpor překvapen další zprávou.

"Váš chráněnc," oslovil ho kontrolor, "je sice kvítko, ale zajímavý kluk. Právě mě žádal, abych mu přidělil nějakou práci, ježto si chce vy-dělat nějaké peníze. Dal jsem ho do kuchyně."

Když se konečně Roma blížila k Alexandrii, měl Nešpor už jistotu, že nechybil, když se Stanka ujal, Stanko si získal důvěru celého lodního personálu svou poctivostí a pílí.

Sám kapitán projevil ochotu ponechat si chlapce na lodi a vychovat z něho dobrého stewarda. Avšak hoch, ačkoliv nabídka byla pro jeho dobrodružné sklony lákavá, s díky odmítl.

"Nebylo by to ode mne vděčné," řekl Nešporovi s vážným výrazem v chlapecké tváři. "A pak, řekl jste, že přičiním-li se, budu někdy jezdit po celém světě jako vy. To přece je mnohem lepší naděje," dodal.

Když pak loď vplula do přístavu, přistoupil Stanko, zbavený své ku-chyňské činnosti, k Nešporovi:

"Přicházím se vyrovnat," začal. "Zde je seznam peněžitých darů, které jsem dostal od lodního personálu, a zde můj výdělek. Celkem šest set Čtrnáct lir a dvacet centisimů. Můj ty Bože, vždyť já jsem boha-tý člověk!" končil hrdě.

Také tyto peníze Nešpor přijal. Nebylo by prozřetelné nechat značný obnos dítěti, jež - kdoví v jaké společnosti se poplaví zpět. Také mu přece jen dosud tak zplna nemohl důvěřovat, poněvadž měl v tomto směru mnoho smutných zkušeností...

Roma se zdrží v Alexandrii několik hodin. Má tedy Nešpor dost ča-su zařídit Stankův návrat.

Naštěstí kotvila v přístavu německá obchodní loď, s kterou byla Ne-šporova firma v obchodním spojení. Kapitán ochotně přijal Stanka i s jeho "kapitálem" a slíbil, že chlapce z Terstu doprovodí do Norim-berku jeden z jeho lodníků a odevzdá ho firmě i s dopisem od Nešpora.

Se zaslzenýma očima se loučil chlapec se svým dobrodincem, který položil základní kámen k jeho nadějně existenci.

"Kdy se vrátíte do Norimberku?" tázal se hoch.

"Až někdy k vánocům," odpověděl Nešpor. "Bud' hodný, chlapče! Velmi by mne bolelo, kdybych..."

"Vy mi nevěříte? Přisahám vám, že se budu snažit, abych se vám odvděčil!"

Tak se rozešli.

Naším přátelům zbyly ještě dobré tři hodiny času k prohlídce města, poněvadž Roma měla vyplout až o deváté hodině večer.

Nešpor rázně odmítl dotěrné Araby, kteří se jim nabízelí za průvod-ce městem. Byl v Alexandrii už několikrát a dobře se tu vyznal. Ara-bům nedůvěřoval. Věděl, že město, z jehož skoro půl milionu obyvatel-stva je asi 90 000 Evropanů, je rozděleno na tři oddělené části pro Evropany, Araby a Turky, kteří mezi sebou žijí ve stálých neshodách. Hlavně mezi Turky a Araby je fanatická nenávist.

Poprvé stanul Petr na africké půdě, ve městě, o němž věděl dosud jenom ze zeměpisu, že leží na západním rameni delty Nilu, a z dějepisu, že bylo založeno roku 331 před Kristem Alexandrem Velikým a stalo se hned po založení jedním z nejskvělejších měst starověku. Mladý král Alexandr byl génius se skvělými duševními dary a schop-nostmi. Nejenže dovedl sjednotit věčně se haštející Reky, ale s Egypt'a-ny a Féniciány je spojil v jeden státní celek. Jeho krátký život je obe-střen legendami. Zobrazuje se jako krásný mladý muž se snivýma očí-ma. Bylo mu sotva dvacet let, když nastoupil vládu po svém otci Fili-povi, králi makedonském, a zemřel náhle ve věku 33 let.

Za třináct let svého panování vytvořil říši, které nebylo v té době rovno. Zabírala celý Egypt, Makedonii s Řeckem, Sýrii a Perskou veleříši. Byl z největších válečníků. Přitom se dokonale vyznal v umění udělat si z nepřátel přátele, neboť byl vlídný a štědrý a vždy šetřil zvyky a náboženství porobených národů.

Válečné štěstí a úspěchy působily však neblaze na duši mladého krá-le, který se změnil v krutého a bezohledného rozkošníka, což ho při-pravilo o oblibu a konečně i o život. Soudí se totiž, že byl otráven.

Tolik znal Petr z knih.

Petr tedy právě stanul na prahu Orientu.

Kráčeli skvělými bulváry s paláci, jejichž průčelí byla obložena bílým a narůžovělým mramorem a kde jen palmové stromořadí připomínalo orientální ráz. Sotvaže pak prošli touto evropskou čtvrtí, dojem se okamžitě změnil.

Zmizel evropský sloh budov. Dosti široké asfaltované ulice byly zde lemovány domy, z nichž hledělo do ulice jen málo úzkých, hustě zamří-žovaných oken, zasklených malými barevnými tabulkami. Nad rozma-nitými obchody hlásaly turecké nápisy jejich účel zcela zbytečně, neboť veškeré zboží bylo vyloženo na nízkém stupínku před krámem a upro-střed seděl na zkřížených nohou Turek, netečně koufící z nárgilé, tu-recké vodní dýmky.

Z temně zelené skupiny kuželovitých cypřišů pronikala sněhobílá mešita s vysokým štíhlým minaretem a se zlatým půlměsícem na os-trém hrotu. Tu se shůry ozval ječivý hlas:

"Lá ilahah - illá - 'llahu - wa Muhammadun rasúlu - ú - Máhi -". (Není boha kromě boha a Mohamed je prorok Páně.)

Když vzhledli, spatřili na cimbuří minaretu muezzina, vztahujícího ruce ke slunci.

Petrovi nebylo třeba říkat, že jsou v turecké čtvrti.

Kouzelný dojem této orientální čtvrti, jejíž nádherné vily, utopené v bujném zelení palem, kvetoucích agáve, smokvoní, vavříků, banánov-níků a jiné tropické květeny připomínaly pohádky o Tisíci a jedné noci, se však rozplynul, jakmile vstoupili do arabské části města.

V úzkých uličkách se brodili prachem, namáhavě kráčeli po hrboлатé dlažbě, vyhýbali se kluzkým odpadkům a přeskakovali smrduté struž-ky, jež vytékaly zpod prahů chýší postavených z hrubého kamene a hlí-ny. Chýše se dívaly do světa nepravidelnými okénky, v nichž střepiny skla namnoze nahrazoval zamaštěný papír. Houfy nahých dětí, proti nimž naše cikánata byla vzorem čistoty a jemnosti, si hrály v prachu.

Před kavárnou, která se lišila od ostatních chátou jen poněkud větší rozlehlostí, seděl v malebné skupině na bobku zástup Arabů v burnu-sech, jejichž barvu pro špinu bylo těžko určit. Popíjejíce arak, silně al-koholický nápoj, vyrobený z rýže, a hustou černou kávu, zpívali při do-provodu jakéhosi drnkavého nástroje chraplavými hlasy jednotvárnou melodii, která však jejich sluchu velmi lahodila.

Nenávistné pohledy těchto lidí přiměly Nešpora, aby dal pokyn k návratu. Nebylo bezpečné jít dále.

"Teď jste aspoň nahlédli do Orientu," ozval se Nešpor na zpáteční cestě.

"Ano," přikývl Falta. "Viděli jsme líc i rub. Orient kouzelný i kouz-la zbavený. Tato procházka nám poslouží jako průprava pro skutečný Orient, kam cestujeme."

"Milý příteli," usmíval se Nešpor jaksi soustrastně, "myslím, že vás na Fidži čekají ještě mnohem větší překvapení. Jedete ke krajanovi, a to je pro vás velká výhoda. Dostane se vám patřičných pokynů a jistě také ochrany."

BRÁNA NÁRKU MRTVÝCH

Roma vyplula už skoro za tmy. Proslulý maják Faros na ostrově té-hož jména při ústí Nilu založený v roce 295 před Kristem, vysílal do dálky světelné proudy na výstrahu lodím před záluďnými mělinami.

Teprve k půlnoci vpluli do Suezského průplavu, vybudovaného slav-ným francouzským inženýrem Lessepsem v letech 1859 až 1869.

Pak brázдила Roma hladinu Rudého moře, které dostalo své jméno od narudlého vzhledu vody. Je to však klam. Voda je stejně čirá jako v jiných mořích. Zdánlivě načervenalou barvu způsobuje množství jis-tého druhu drobnohledných vodních tělísek a mořských řas. Pozoru-hodné je, že při poměrně malé šířce 220 až 350 kilometrů byla změre-na hloubka 2 190 metrů. Je tedy Rudé moře hluboká trhlina v zemské kůře.

Slunce žhnulo tak, že ani na vrchní palubě pod rozpjatou plachtou nebylo možno vydržet. Většinu dne trávili cestující v chladivých lod-ních lázních a teprve večer, když zavanul osvěžující pasát, paluby ožily.

Čtvrtého dne se pláň Rudého moře počala úžit a vpravo se nad ob-zor vynořily břehy pevniny.

Toho dne slunce nějak podivně zapadalo: jeho oslnivý kotouč jako by se nořil do mléka, pojednou zezlátl, pak krvavě zrudl a konečně to-nul v temně oranžové záplavě.

Roma zahнула k západu a plula plnou parou k pobřeží.

"Zastávka?" tázal se Nešpor lodního důstojníka.

"Ano, ale nucená," usmál se důstojník trpce. "Budeme muset strávit noc v přístavu na ostrově Dahl-el-Kebir. Doufám, že tam doplujeme ještě včas. Žene se totiž bouře, která, jak ukazuje slunce, bude dosti prudká. Máme štěstí, že se ohlásila dříve, než jsme vpluli do úžiny Bab-el-Mandeb, čili Brány nářku mrtvých, která si zaslouží své jméno pro časté bouře, jež už mnoho lodí pohltily. To místo je jako past, ovládaná mořskými démony. Anglický opevněný ostrov Perim dělí úžinu na západní část, sotva dvacet kilometrů širokou, a východní, která měří něco přes tři kilometry. Pobřeží je skalnaté, vroubené nebezpečnými korálovými útesy. Je-li všude hladina klidná, tam je neustálé vlnobití. Za bouře je úžina nebezpečná každé lodi. Nu, na Dahl-el-Kebiru bu-deme v bezpečí."

Sotvaže důstojník domluvil, ozval se z velitelského můstku dunivý hlas megafonu:

"Všichni cestující do svých kabin!"

Sotvaže Falta s Petrem vstoupili do své kabiny, setmělo se a otevře-ným oknem zalehl k nim ostrý hvizd a divoké vytí. S prvním nárazem vichru vmetl orkán do kabiny spoustu jemného písku. Falta rychle za-vřel okno.

Vzápětí se rozpoutalo peklo. Loď se rozkymácela, prudce se naklá-něla vpřed i vzad a skákala jako rozdivočelý oř po hřebenech ohrom-ných vln, sténala a děsivě praskala. Na silné sklo okrouhlého okna ka-biny se skřípotem narážela oblaka písku nesená vichrem z africké pev-niny a chomáče vodní pěny, takže záhy bylo okno zvenčí pokryto špi-navou vrstvou podobnou zednické maltě.

Naštěstí netrval tento hrůzný tanec dlouho. Asi po Čtvrt hodině do-spěla loď do zátvrtí, blížíc se k pobřeží ostrova Dahl-el-Kebir. Poznali to podle ostrého světla majáku, jehož proud ozářil hladinu kolem lodí, kterou vedl mezi korálovými bariérami do přístavu.

Opatrně a zvolna plujíc, zakotvila Roma konečně u přístavního mo-la, kde bylo poměrně klidno. Horské štíty, tyčící se nad přístavem, byly nezdolnou hrází proti běsnícímu živlu, který zde vysoko nad lodí letěl s malomocným vytím a svištěním.

K ránu se bouře utišila a Roma vyplula k jihu.

Když vyšli na palubu, měla hladina už zase svůj obvyklý vzhled. Roma řezala pravidelné řady vln.

Avšak to se změnilo, když vpluli do úžiny Bab-el-Mandeb, kde zmí-taly lodí divoké víry, tvořící nálevkovité propasti a zpěněné hroty, mezi nimiž se hrozivě vynořovaly korálové útesy,

Když se blížili k ostrovu Perim, spatřili pojednou nedaleko pobřeží předmět, čnící z vody jako veliký balvan v příboji vln. Avšak nad tím balvanem vlály jakési rozervané cáry...

Triedrem zjistili, že je to lodní vrak, zbytek menší plachetnice. Zád' lodi byla potopena a jen její před', nabodnutá na skalisku, trčela nad hladinu. Ve vířivém vlnobití válely se dřevěné trosky lodního trupu, kusy stožárů, roztržštěné bedny a sudy...

Vojenský motorový člun s anglickou vlajkou kroužil kolem příšerné-ho objektu, marně pátraje po trosečnicích. Nebylo tam živého tvora. Brána nářku mrtvých pohltila minulé noci nové oběti.

Ve dne vyrojila se nad hladinu hejna létajících ryb, z nichž mnohé se snesly na palubu, takže si mohli dobře prohlédnout tyto podivné obyvatele tropických moří. Byly o něco větší než známý slaneček, s prsní-mi ploutvemi podobnými průsvitným křídům vážek, vyztuženými dlouhými, na konci jako jehla ostrými žebry. Drobné husté šupiny hrá-ly na slunci duhovými barvami,

Často se v dálce na hladině objevilo černé oblé těleso, z něhož v pra-videlných přestávkách tryskaly stromovité útvary opalizující rozprášené vody a doléhalo k nim mohutné hu-úúú-f!

Zkušený Nešpor je poučil, že jsou to vorvani, největší mořští savci. Také obrovské želvy nebyly vzácností a často si Roma razila cestu shlu-ky ohromných, duhově zářících medúz, podobných pestrým hedváb-ným deštníkům a zvonkům.

Po další čtyřdenní plavbě na východ přistála Roma za krásného jitra v Kolombu na ostrově Ceylonu, kde vystoupila část cestujících.

V okamžiku byla loď obklopena rojem malých člunů, v nichž veslo-vali černošedí Čingalci. Jejich štíhlá ale svalnatá těla se leskla na slunci jako oxidované stříbro a z nápadně ušlechtilých tváří zářily černé oči jako žhavé uhlíky.

"Teď uvidíte něco zajímavého," řekl Nešpor, který stál se svými přá-teli u zábradlí paluby a hodil drobný peníz do vody.

Sotvaže mince dopadla na hladinu, vrhl se z nejbližší loďky střem-hlav do moře asi desíletý klučina a zmizel pod hladinou. V průzračné vodě bylo vidět, že se jako šipka potápí do značné hloubky za penízem, který s obdivuhodnou zručností zachytil. Několika mohutnými rázy vy-plul pak na povrch, zavýskal radostí a vítězně ukazoval svou kořist. A již se spustila celá sprška kovových mincí a moře se rozvlnilo Čin-galci. Brzy se však ukázalo, že tento zdánlivě zábavný sport je velmi nebezpečný.

Po chvíli se cestující nabažili zábavy a hejno lodiček odjíždělo k dal-ším parníkům kotvicím opodál. U boku Romy zůstal jen jediný člun se statným Čingalcem u vesel, zajisté otcem onoho klučika, který stál na předí člunu, vztahuje do výše své útlé ruce a škemraje o další možnost výdělku. Falta chtěl právě hodit chlapci do vody peníz, ale Nešpor za-chytil jeho ruku:

"Žralok!" vykřikl a ukazoval na hřbetní ploutev, která se opodál vy-nořila nad hladinu.

Žraloka už spatřil také Čingalec v loďce.

"Zlatou rupii!" křičel. "Za jedinou zlatou rupii souboj se žralo-kem!"

"Platí! Dostaneš zlatou rupii ode mne! Dám také! A já též! A já!" ozývaly se výkřiky z paluby.

Čingalec odevzdal vesla hochovi a s dlouhým nožem v zubech sesmekl se přes okraj člunu.

Ztuhlí hrůzou hleděli naši přátelé na odvážlivce, který mocnými rázy plaval obludě vstříc. Pojednou žralokovo kroužení ustalo. Zřejmě za-hlédl svou kořist, Čingalec plaval zvolna nazpět k loďce.

"Prchá! Bojí se!" ozval se kdosi ze zástupu.

"Mýlíte se," odporoval lodní důstojník. "Naopak, láká žraloka blíže, abychom lépe viděli."

Skutečně. Černá kosa na žralokově hřbetu brázдила rychle hladinu. Na palubě zavládlo děsivé ticho, které náhle rozryl výkřik hrůzy: Čer-ná kosa zmizela pod hladinou a současně se ponořil do hloubky Činga-lec. V čisté a sluncem prozářené vodě bylo dobře vidět jeho tělo, zvolna klesající do hloubky. Pojednou se pod hladinou objevil černý stín, kte-rý prudce prolétl nad Čingalcem. Několik metrů dál se nad rozvlněnou hladinu vynořila příšerná žraločí hlava, zableskly se kuželovité zuby v půlkruhovitě tlamě a oči zapátraly po zmizelé kořisti, která se objevi-la skoro těsně po boku netvora. Avšak žralok již také spatřil svou oběť. Mocným vzmachem vymrštil své ohromné tělo nad vodu, svinul se do oblouku, takže se nad vodou zablesklo jen jeho bílé břicho a již v mo-hutném přemetu letěla do hloubky žraločí hlava, za ní tělo a konečně i velká ocasní ploutev. Svinut do kotouče, snažil se netvor podebrat ze-spod svého soupeře. Ten však zmizel zase v hloubce. Ve zpěněné vodě nebylo teď možné sledovat boj. Pojednou se zápasisti zbarvilo krví...

Nad hladinu se vynořila ocasní ploutev a divoce bičovala vodu... Poté zasvítilo bílé břicho... V křečovitých přemetech válela se obluda po hladině a k její hrudi jakoby přisát koulel se s ní Čingalec, zalit krví, s rukama až po ramena vnořenýma do útrob netvora...

Bez dechu sledovali z paluby smrtelný zápas mořské obludy s člo-věkem.

Konečně bylo rozhodnuto: smrtelné křeče žraloka slábly a mohutné tělo kleslo ke dnu. Zvítězil člověk. Avšak byl tak vyčerpán, že jen zá-chranný pás, který mu hodili z Romy, a rychlé přispění loďky ho za-chránilo před utonutím. Obecenstvo neskrblilo. Štědře zaplatilo za nevšední divadlo.

Poněvadž nechceme psát cestopis, nebudeme podrobně popisovat třítýdenní plavbu Romy nesmírnou plání Indického oceánu na jihový-chod, kterou loď vykonala, nežli konečně zakotvila v přístavu hlavního australského města Sydney, kde se Faltovi a Nešporovi rozloučili.

UVÍTÁNÍ NA PATRU

Celý týden strávili pak Faltovi na poměrně malém poštovním parní-ku, který obstarával pravidelnou dopravu osob i zboží mezi Sydney v Austrálii a Suvou, hlavním přístavištěm na ostrově Viti-Levu.

Tato cesta nebyla nijak příjemná, neboť pohodlí na parníku bylo vel-mi pochybné. Cestující byli převážnou většinou domorodci, kteří na ně neváživě zhlíželi, a několik jiných uniformovaných Evropanů, zřejmě anglických důstojníků, kteří tvořili přísně uzavřený, nepřístupný krou-žek,

Lze si tedy představit radost, s jakou Faltovi uvítali skupiny korálových ostrovů a za nimi sopečné hroty ostrova Viti-Levu, které se v dál-ce před nimi vynořily z nekonečných hlubin oceánu.

Téhož dne odpoledne přistáli v Suvě. Falta se ihned odebral do úřa-dovny guvernéra, kde mu byly potvrzeny cestovní průkazy.

"Vy jste bratr farmáře Falty, majitele ostrova Patria?" ptal se se záj-mem úředník. "To vás musím představit zástupci guvernéra, který je vašemu bratru přátelsky nakloněn."

Po chvíli stanul Falta s Petrem před vysokým státním úředníkem.

"Dobře," přikývl zástupce guvernéra, když vyslechl Faltu. "Váš bratr je čestný muž. Jistě bude mít radost z vaší návštěvy. Patria je od-tud sto čtyřicet kilometrů. Jak slyším, máte mnoho zavazadel. K dopra-vě byste musel najmout větší člun. Plachetnice by potřebovala na tu cestu celý den a noc, neboť zde je v této roční době skoro stále bezvětří a musilo by se veslovat. To by bylo drahé. Domorodci by vás vyždímalí jako citron. Ale jiné vhodné plavidlo v přístavu není. Ledaže byste na-jal menší obchodní parník. Ale to byste platil ještě víc. A pak, zkazil by se váš úmysl překvapit bratra, neboť takové plavidlo by neušlo pozor-nosti. Pomohu vám: půjčím vám svůj motorový člun. Zaplatíte jen řidi-če a jednoho muže, který pomůže vyložit vaše zavazadla na pobřeží Patrie. Má to také tu výhodu, že oba dobře znají Patrii a spolehlivě vás dopraví řetězem korálových útesů do zátoky, která jediná je způsobilá k přistání. Vyplujete po západu slunce a v noci budete u cíle. Člun se pak ihned vrátí a bude už na vás, jak se dostanete na farmu, která je čtyři kilometry od pobřeží. Jste spokojen?"

"Jsem vám velmi vděčný!"

Za soumraku vyplul z přístavu Suvy motorový člun přímo k jihu. Za hodinu minul ostrov Banghu, o dvě hodiny později se vyhnul ostrovu Ono a krátce před půnocí vplul neslyšně a se zhasnutými světly do úz-kého chobotu Patrie. Minula půlnoc, když člun zmizel v temnu a Falta se synem osaměli na pobřeží se zavazadly složenými na písčném břehu.

Tajemné ticho bylo rušeno jen vzdáleným příbojem, tříštícím se o korálové bariéry, obklopující ostrov jako přírodní, ale bezpečná hradba. Znělo to jako pravidelné výdechy spícího obra...

Ačkoliv planinka, na které stáli, umožňovala na několik kroků ko-lem rozhled, nebylo místo nijak vlnité. Tropické houští, husté jako prales, budilo svou černou hmotou tísnivý dojem.

"Nic naplat," hučel Falta, "musíme zde přenocovat."

Výbalili karabiny a pistole, zabalili se do houní a lehli si na seskupe-né bedny. Takhle budou aspoň chráněni před nebezpečnými plazy a je-dovatou havěť, které je všude v tropech dost a jistě nechybí ani zde. Dravců se nemusí obávat. Takoví na Fidži nežijí. Falta, znaven cestou a dojmy, brzy klidně usnul. Zato Petr nemohl spát. S karabinou na klí-ně seděl, bystře pozoroval tajemné houští, v němž občas zašustělo a ozvalo se zapípnutí ptáka...

Na východě se objevila na černé cloně oblohy trhlina, ze které jako by vytryskl proud matného světla: svítalo. Přisvitl rozplásl tísňivé tajemno z houští křovin a s ním také Petrovo napětí, jež ustoupilo přirozené únavě, Petrova hlava se klonila na prsa... Ve sladkém podvědomí položil se vedle spícího otce... a v mžiku usnul.

Pěšinkou, lemovanou fíkovníky, banánovníky, pomeranči, háji datlových a kokosových palm, plochami ananasů a melounů vede ho za ruku - Pavla, Ale trochu jiná, než jak ji vídal na Romě a rozloučil se s ní v Sydney. Řekli si "na shledanou". Slíbila, že s maminkou přijedou někdy do Turnova a do Mladé Boleslavi, aby poznaly vlast a rodiště je-jího otce.

Pavla je milá dívka. Velmi ho bolelo, že se s ní musel rozloučit. Teď se zase sešli. Jenže tahle Pavla už není ta miloučká kamarádka. Je jaksi vyspělejší, vážnější a - na mou duši - majestátní jako královna! Ba ani to ne. Spíš - ano: není to ani Pavla. Je to týž cherubín, který hnal Adama s Evou! Jen svou tvář a zlatým mikádem je podoben Pavle. Ale postavou, zahalenou v bílou řízu, je mnohem vyšší, o hlavu větší nežli on. A na zádech má veliká křídla, která se oslnivě třpytí jakoby poseta diamanty...

Nádherné pomeranče smějí se naň na větvích tak svůdně... A on má žízeň. Nesnesitelnou žízeň...

"Slečno Pavlo," povídá, a sám ani nechápe svou nesmělost, "utrhně-me si."

"Jen se opovaž," zahřmí cherubín drsným basem a v okamžiku stojí místo krásného anděla vedle Petra obrovský - strážník s helmou na hlavě a místo plamenného meče s obuškem v ruce. Z kapsy vytáhl blok: "Pět korun pokuty," povídá suše.

"Vždyť jsem se ničeho ani nedotkl," brání se Petr.

"To je za zlý úmysl! Za pomeranč se platí dvacet kroun!"

Petrovi prolétne hlavou: Nemám u sebe ani korunu. Je tedy už jed-no, dám-li se zavřít pro pět nebo pro dvacet korun, Petr chňapne po pomeranči, škubne, ale plod je těžký a měkký jako napitá houba. A za-tímco strážník trhá z bloku kupon, mrští Petr pomerančem do jeho tváře.

"Pomoc!" křičí oslepený strážník.

Petr běží. Prchá, prodírá se houštím a za sebou slyší dupot, jako by cválal kůň. A tu se Petr schoulil v křoví. Dupot ztichl a k Petrovi se lísá - Kulíšek, jeho angorský kocour, kterého nechal v Turnově v opatro-vání staré hospodyně Barči.

"Kde ses tu vzal, Kulíšku?" diví se Petr.

"Mňéé je to taky divné," mňouká kocour.

Mňéé-é-é-ňau-ňa-áu-áááu-

Co - co je to?

Petr leží na bedně, slunce prosvítá už nad koruny křoví a těsně nad jeho tvář se šklebí naň - kočičí hlava, ale veliká! Tohle je - tygr! Nebo aspoň pardál! Netvor mžourá zelenýma očima, cení ohromné te-sáky a mňouká jako kočka...

"Ta-tati!" zajekal zuby v hrůze.

"Brok! Nero!" ozval se výkřik odkudsi za jeho hlavou.

Hrozivý přízrak šelmy nad jeho hlavou zmizel.

Petr se posadil. Vedle sebe vidí otce, který na něj hledí s vytřeštěný-ma očima.

"Co to bylo, tatí?"

"Nevím, zdálo-li se mi to, nebo... Stály nad námi oběma dvě šelmy."

"Hands up!" zaječel hlas za nimi.

Tomuhle rozuměli a oba zvedli ruce. Když se obrátili, naskytl se jim překvapující obraz.

Na malém huňatém koniku seděl kluk s karabinou v ruce a vedle ně-ho stály dvě žluté, černě skvrnité šelmy na podivně vysokých nohou, s tělem podobným honicímu psu, ale s hlavou jako levhart.

"Jak jste sem přišli! Co zde děláte? Kdo jste?" sypaly se otázky v angličtině.

"Takový kluk a jak si na nás troufá. A drží nás v šachu tou svou bouchačkou. Je to ale lehkomyšlnost, dát takovému děcku pušku do ruky," hučel Falta.

"Odpovězte, nebo...!" velel chlapec a zvedl hrozivě pušku.

"Neblázni, kluku!" vykřikl Falta, obrátil se k Petrovi a ulevil si čes-ky; "Teď jsme v pěkné kaši!"

Hochovy oči se vykulily údivem.

"Co-cože? V kaši? Vy jste Češi?" hrnul ze sebe radostně česky.

Oba Faltové byli tak překvapeni, že se nezmohli na odpověď. Tepr-ve po chvíli se Falta vzpamatoval. Tohle jistě není kluk, to je - jeho neteř Vlasta, o které mu bratr psal,

"Nu ovšemže," řekl Falta a spustil zvednuté paže. "A je to smutné, že takhle vítáš svého vlastního strýčka a bratrance, Vlastičko Faltová."

"Ach, jéje!" zajasala, "Strýček Falta! A tohle je Petr! Odpuš'te mi, prosím vás! Copak jsem mohla tušit?" švitořila a objímala návštěvníky. "Táta mi o vás často vypravuje. Ale neřekl mi, že přijedete. Ani slo-vem se nezmínil. Tohle bude pro něho překvapení. Nebojte se těch zví-řat. Jsou to gepardi. Dostala jsem je loni od náměstka guvernéra v Su-vě. To byla ještě malá koťata. Vycvičila jsem si je k lovu gazel. Broku! Nero! Nebud'te dotěrní! Nenechej si lízat ruku, Petře. Sedřeli by ti ků-ži. Mají jazyk jako pilník. Vlastně vás vyčichali a přivedli mě sem. Ale jak jste se sem dostali?"

"V noci na motorovém člunu, který nám půjčil náměstek guverné-ra."

"Proto! Jinak by to byl zázrak. Ale pojďme! Povedu vás naším rá-jem. Trochu si zajdeme, ale zato překvapíme tatínka. Objevíme se před ním jako fáta morgana."

"A co zavazadla?"

"Neboj se o ně, strýčku. Jsou zde v bezpečí. Pošleme pro ně lidi z farmy."

Kráčeli pěšinkou lemovanou nevidaným tropickým křovím, palma-mi, z nichž splývaly pestré girlandy pohádkově krásného a omamně vonícího kvítí, po kterých šplhali a houpali se na nich nádherní pa-poušci, závodící v akrobacii s roztomilými huňatými poloopičkami. Vzduch se chvěl dovádivým křikem a zpěvem ptáků. Petrovi se zdálo, že se splnil jeho sen o ráji. Jenže místo cherubína, strážníka s obuškem a kocoura Kulíška je vede jeho sestřenice Vlasta se svými dvěma ge-pardy, čile rejdicemi kolem nich. A za nimi krotce kráčí koník.

Konečně se před nimi otevřel výhled do kraje. Nové překvapení.

Daleko široko se prostíraly lány bavlníku, cukrové třtiny, kávy, ana-nasů a jiných plodin a na stráních se pásla stáda dobytka.

Uprostřed tohoto bohatství, svědčícího o úmorné lidské pili, vypínalo se návrší, na jehož temeni prosvítaly z bujně zelené hájky bílé zdi farmy.

Nedaleko před nimi pracovalo na čajovníkovém poli několik polo-nahých hnědých mužů.

"Joko!" zavolala Vlasta.

Jeden z domorodců zvedl svou kudrnatou hlavu, a když poznal kdo ho volá, přihnul se jako vítr. Vlasta mu cosi povídala v domorodém ja-zyku. Chlapík horlivě přikyvoval a pak houkl na ostatní. Hned poté zmizel hlouček domorodců s Jokem v čele v křoví.

"Přinesou vaše zavazadla," sdělovala výsledek svého jednání.

"Je podivuhodné, jak tě poslouchají," projevil Falta své uznání.

"To není nic divného, strýčku," řekla s úsměvem. "Joko je muž mé chůvy. A všichni ti lidé mě mají rádi zrovna jako tatínka. Vládne zde sice tuhá kázeň, někdy je to jako krocení divé zvěře, ale to musí být. Ji-nak zde platí volnost větší než snad v Evropě. Ačkoliv tatíček všechny domorodce koupil jako otroky, dal jim svobodu. Kdykoliv by chtěli, mohou jen říct a otec je dopraví do Suvy. Ale to nikomu ani nenapadne. Všichni vědí, jaký život by měli všude jinde. Avšak půjdeme dále. Tatínek dnes pracuje na kukuřičné plantáži. Je to na druhé straně za návrším a nemůže náš příchod zpozorovat."

Bylo vidět, že mezi pracujícími domorodci působil jejich zjev značný rozruch. A také na farmě je skoro ustrašeně přivítala stará domorodka, kterou jim Vlasta představila jako svou chůvu a hospodyní.

Posilnění vydatnou snídaní, prohlédli si v průvodu Vlasty farmu. Obytné stavení překvapilo svým pohodlným a do jisté míry přepychovým zařízením. Kromě vedlejších místností tu byla jídelna, ložnice a dva hostinské pokoje, z nichž jeden budou obývat. Kromě toho byl v pod-kroví malý pokojík, z něhož byl rozhled na všechny strany. Vpředu byla rozsáhlá veranda, opletená popínavými rostlinami a liánami tak, že zde byl milý chládek a zelené příšeří. Za touto vilkou prostíral se rozsáhlý dvůr, obehnaný chlévy a stájemi, dvěma stodolami a ohromným dvou-patrovým skladištěm. Na svahu návrší pak stála celá kolonie domků a dva dlouhé přízemní baráky, které obývala čeleď.

Kolem všech těchto budov nebylo žádné křoví. Zvláště před obytným stavením byly křoviny vymýceny a krásné záhony s orchidejemi a jiným tropickým kvítím, s několika štíhlými palmami a vysokými blahovičníky tvořily dojem přepychového parku. Tento zdánlivý přepych měl praktický účel: rozhled, který znemožňoval, aby se k farmě přiblížil někdo, jehož náhlý příchod by nebyl vítán.

Opatrnosti nikdy nezbyvá! Zvláště zde, kde na celém ostrově byl jediný běloch odkázán zcela na své umění a autoritu. Proto se Falta ani příliš nedivil, když viděl v podkrovním pokojíčku celý arsenál zbraní, v nichž nechyběl ani kulomet.

Z úzkých oken, podobných střelnám, byl odtud dokonalý rozhled na všechny strany. Kolem budov, seskupených pod nimi, byla rozsáhlá my-tina, za kterou se do dálky šířily plantáže a za nimi tonul obzor v husté hradbě tropického pralesa.

Skoro celý ostrov byl rovinou, místy nepatrně zvlněnou. Jen na severu čněl nad zeleným pásmem lesa kuželovitý kopec, jehož temné svahy byly zbrázděny podivně rudými pruhy. Na Faltův dotaz odpověděla Vlasta, že je to temeno pravěké vyhaslé sopky. Falta si vzpomněl na bratrův dopis a na zmínku o nerostné kořisti, kterou má proň uscho-vánu.

"Tamhle přijíždí tatínek!" ukazovala Vlasta na mírně klusajícího jezdce mezi kukuřičnými poli. "Pojďme, posadíme se na verandě. Ten bude koukat!"

Sestoupili z rozhledny a usadili se v rohu verandy, ukryti hustou stěnou popínavých rostlin, takže nemohli být spatřeni, dokud přichodí ne-vkročí na verandu.

Po chvíli zarazil jezdec koně na okraji parku, seskočil a předal uzdu domorodci, který odváděl koně postranní stezkou ke stájím.

Dojatě hleděl Falta mezi zelenou spleť na svého bratra, jehož neviděl čtrnáct let. Nepoznával ho. Před čtrnácti lety se rozloučil se svižným třicetiletým mužem a teď vidí - starce. Není sice zlomený, jeho nevysoká, spíše menší postava se nese zpřímá, ale nohy, obuté ve vysokých botách, jako by poklesávaly pod tíží silného těla s mohutnou hru-dí.

Kožené kalhoty s opaskem, z něhož visí pouzdro s těžkým revolverem, našedlá, rozhalená košile s krátkými rukávy odhaluje do hněda osmahlé paže, hrud' a krk a pod slaměným širákem leskne se zpocená tvář, vroubená prošeďivým plnovousem.

Na schůdkách verandy zazvonily ostruhy a pak...

Skvěle se vydařila scéna uspořádaná Vlastou: farmář stanul na tera-se, udiveně se podíval na návštěvníky, které nepoznal. Ale tu se už Falta nedal udržet:

"Karle!" vykřikl.

"Jene! Jsi to ty! A zde - Petr! Přijeli jste! Oba! Vítám vás!" jásal.

A Falta pocítil, že jeho bratr není vetchým starcem, jakým se zdál, ale mužem, hýčcím silou a zdravím.

"Ale jak jste se sem dostali? Vždyť Patria není bez odborného doprovodu přístupná," divil se farmář.

Vlasta mu pověděla celou historii.

"Čertovo děvče!" zahučel Karel Falta. "Všecko vyčenichá. Kdejaké šibalství mi provede, divoška!" na oko láteřil,

zatímco mu z očí zářila otcovská láska a hrdost nad vtipností dívky.

Při obědě vzpomínali bratři Faltové na své mládí a Vlasta zaplavovala Petra přívalem otázek. Nejvíc ji zajímalo Učení čtvera ročního obdoby. Nemohla pochopit rozdíl mezi létem a zimou. Vždyť zde, na Fidži je právě teď zima, brzy nastane jaro. A přece slunce praží jako v prosinci a v lednu, kdy je zde léto. Jen noci jsou teď trochu chladnější. Jak je možné, že listí zcela opadá, stromy jsou holé a celá příroda spí po několik měsíců? Sníh? Led? Mráz? Ano, viděla zasněžené krajiny na obrázcích v knížkách, které jí tatka přivezl ze Suvy. Běhají tam děti a lidé na jakýchsi železnicích, které se připevní na boty; vozi se na ja-kýchsi vozičkách bez kol; sníh se sype, jako by roztrhal peřinu, zasype cesty, doly, domky až po střechu; voda ztuhne a unese i těžké náklady. Je to pravda? To musí být velice zajímavé. Ale lidem prý umrznou nohy a uši a upadnou. Nebo dokonce zmrznou celí! Je to tak? Ale to je pak hrůza! Ne, Vlasta by nechtěla zkusit... Ale chtěla by do Čech! Aspoň se podívat...

"Tak už dost, divoško!" vložil se do jejích otázek otec. "Strýček s Petrem si musí odpočinout. Měli špatnou noc."

Po chvíli spali oba Faltové ve svém pokoji, jako by je do vody hodil.

Probudili se až k večeru.

KÓTA 12

Po večeri pozval Karel Falta bratra do své pracovny. Byl to malý pokojík, do nějž vedly z chodby těžké, železem pobité dveře a jediné okno ústilo do nádvoří. Farnář rozsvítil stolní petrolejovou lampu, neboť farma neměla elektrické světlo, a železnou okenicí zabednil okno. Do nepatrné dírký v dřevěném obložení nasadil malý klíček. Ozvalo se slabé cvaknutí a otevřela se dvířka pokladny, zasazené ve zdi. Z otvoru vyňal bedničku, kterou postavil na stůl.

"Psal jsem ti, Jene," začal, "že mám pro tebe připraveno několik ne-rostů, které jsem našel v kráteru na svém ostrově."

Vyznám se jen po-vrchu v drahokamech, neboť, jak víš, nezajímá mě se mnoho o ten-to obor. Přece však myslím, že některé kusy mají cenu alespoň polodrahokamů. Podíváme se." Karel vyklopil obsah na stůl.

Zpočátku byl Jan zklamaný. Před ním ležela hromada žlutých a špi-navě bílých oblázků křemene, spečené valouny hnědé - až černé - zarudlé - nažloutlé lávy, protkávané sopečným sklem čili obsidianem, v němž jen skrovné kousky achátu a perleťové šedého obsidianu vzbudily jeho zájem. Ale to vše byly jen polodrahokamy, ozdobné kameny pátého řádu. Poněkud více ho zaujaly valounky modrého chalcedonu čili safirinu, krvavě červeného, průsvitného karneolu a jasného, namo-dralého aduralu, jemuž se říká rybí oko. Tyto polodrahokamy se řadí do čtvrtého řádu a lze z nich už více vytižít.

"Podřadné zboží, pravda?" tázal se Karel s úsměvem a pozoroval tvář svého bratra.

"Hm, ano, celkem je to..." hučel Jan.

"Nu a což tohle?" podal mu Karel kus oblázku, zřejmě roztržitého kladivem.

"Mechovec!" vykřikl Jan a hleděl s nadšením na zarostlou mechovou tkáň v lomu křemene. "Veliká vzácnost, Karle! A tohle! Ach, pře-krásné! Tahle zelená žilka v lomu křemene, to je amiant. Theitidin vlas. A zde, v tomhle křemenu je nádherný goetid, Venušin vlas. Tyhle tři kousky, to je slušný kapitálek, bratře. A zde! Ó, Karle! Zdá se mi, že mi podáváš postupně cennější věci. Tohle je..."

"Zlato," vpádl Karel s úsměvem.

"Ano, žilka ryzího zlata, uzavřená v křemenu. Kdes to našel?"

"Také v kráteru."

"Pak, snad by se vyplatilo."

"Dolovat? Nemyslím, Jene. Ostrov je sice můj, ale k dolování ne-mám právo. Guvernér je mi přátelsky nakloněn, a proto nezačnu s ta-kovým podnikem. Jsem sedlák, a ne zlatokop. Zlato mne nevábí. Víš, že je požehnáním, ale také kletbou a také nerozumím dobývání zlata. Musel bych mít k tomu odborníky. A to nechci. Četl jsem dost o tom, kam vede takový podnik. Nezměním svůj klidný život za peklo."

"Hm," vrčel Jan, "je sice hezké být idealista, ale... Inu, já tě chá-pu: jsi bohatý a sedlák. Kdežto já jsem obchodník a chudšas."

"To snad ne? Vždyť jsi zdědil krásné jmění."

"Ano, ale... nu, nechme toho. Každopádně je to hezká sbírka, ale jen polodrahokamů. Drahokamy ovšem nemáš?" ukončil Jan otázkou.

Karel mlčky vyňal z pokladny malou dřevěnou krabičku a vysypal její obsah na plochu stolu. Janu Faltovi se ztajil dech: pestrá hromádka zazářila ve světle lampy duhovými barvami...

Jako kapky čerstvé krve zářily nádherné rubíny; modře svítily safiry; zrnka akvamarínu působila dojmem miniaturních mořských tůní; zde byl vzácný chrysoberyl, opalizující symofan čili kočičí oko cejlonské, trávově zelený alexandrit, červánkově růžový orientální hyacint a ko-nečně nejvzácnější ze všech drahokamů: orientální smaragd.

"To je... celé... jmění!" vydechl Jan, když se probral konečně z úžasu. "Ale kdes to nasbíral? Také v kráteru?"

"Ne, Jene. Tam nejsou drahokamy, myslím. Také jsem tohle množ-ství nenašel najednou. Trvalo čtyři roky, než jsem je naschránil; částečně výměnou za plodiny a semena u domorodců na ostrově Kandavu, většinou však jsou to nálezy na bezejmenném ostrově asi padesát kilo-metrů odtud na východ. Byl bych ti snad mohl připravit více, ale vzdal jsem se dalších výletů na onen ostrov."

"Proč?" zeptal se Jan.

"Povím ti všechno. Je to delší historie. Ale musíš být informován," uklidňoval Karel bratra. Usedl do křesla proti němu a začal.

"Jak snad víš, tvoří Fidži úhlem asi dvě stě padesát ostrovů, z nichž je pouze osmdesát obydleno. Ostatní jsou dosud neznámou, neprozkoumanou zemí. Větší ostrovy jsou vulkanické, namnoze s do-sud činnými sopkami, menší jsou převážně korálovými útesy. Všecka tato území jsou obklopena korálovými bariérami a mělčinami, nebez-pečnými každé lodi zvláště při přílivu, kdy mizí pod vodou. Samozřejmě, že mezi těmito útesy jsou prudké mořské proudy a příboje."

Asi padesát kilometrů odtud na východ je také jeden takový ostrov, který nemá jméno a je v generální mapě souostroví označen pouze jako Kóta 12 - pustý, neobydlený ostrov. Tak aspoň o něm rozhodl britský guvernátní úřad v Suvě, neboť celé souostroví Fidži je pod britským panstvím, které se, pokud jeho síly stačí, snaží zjistit stav na všech os-trovech.

Nutno uznat, že dělá, co může. Ale v tom je právě háček: britská posádka je početně příliš malá. Je plně zaměstnána dozorcí službou na Viti-Levu a několika jiných velkých ostrovech a nemá možnosti, aby zjistila pravou skutečnost v ostatních územích, které se prostírají na ploše mnoha tisíců čtverečních kilometrů. Vždyť jen plocha skutečné půdy souostroví činí bezmála dvacet tisíc čtverečních kilometrů, neměříme-li mořskou pláň dělicí od sebe jednotlivé ostrovy. Je to tedy úze-mí asi tak veliké jako celá Morava. Obyvatelstva se počítá celkem asi 155 000, z čehož je 11 000 bělochů, 60 000 Hindů a asi 84 000 Fidžanů, kteří jsou dosud často lidojedy.

Tyto číslce jsou však jen - dohady. Skutečnost je jistě jiná. Na dů-kaz ti uvedu svůj vlastní případ.

Je pochopitelné, že se zajímám o své sousedství, byť je i dělila širá mořská pláň. A tak jsem jednoho časného rána vsedl do svého motoro-vého člunu, na jehož přídi jsem umístil kulomet. Ovšemže jsem s sebou vzal také karabinu. Pustil jsem se na východ s úmyslem, že se podívám na tu Kótu 12, čili jak jí krátce říkám, na dvanáctku.

Plul jsem sám, dozor na farmě musila převzít za mě nepřítomnosti Vlasta. Domorodce jsem s sebou vzít nechťel, protože jsem si nebyl jist, nesetkám-li se na dvanáctce s divochy, kteří by mohli zapůsobit na je-jich beztak pochybnou civilizovanost. Pokud se týče Vlasty, mělš už příležitost poznat její energii. Zakrátko teprve pochopíš, že není žádný div, dovede-li mne zastoupit. Ostatně nevím, je-li to láska nebo bázeň, která dovede čeled' před tímto čertem udržet v patřičných mezích.

Plul jsem tedy sám, jen geparda Broka jsem vzal na palubu. Blížil jsem se k ostrovu při odlivu a to mi umožnilo proplout mezi útesy. Hů-ře bylo s přistáním. Dlouho jsem hledal, než se mi podařilo najít na jihu vhodnou zátoku. Tato dlouhá plavba podél pobřeží mi ukázala, že dva-náctka je mnohem větší než můj ostrov. Když jsem pak vystoupil na břeh a krácel do nitra, viděl jsem, že je to ještě krásnější, ale také divo-čejší ráj než moje Patria. Zvláště zvěře je hojnost; ale překvapilo mne, jak je plachá. Jsem dost zkušený, abych nenabyl podezření, že tuto pla-chost může vyvolat jen člověk a že je tedy ostrov obydlen.

Samozřejmě jsem zvýšil ostražitost. Vzal jsem Broka na řetízek a plí-žil jsem se opatrně dále. Po chvílce jsem vyšel z lesa na mýtinu, zřejmě utvořenou lidskou rukou. S údivem jsem hleděl na rozmetanou hradbu z klád a proutí, v jejímž středu stály zbytky dřevěného srubu. Můj ge-pard jevil značný nepokoj, ba hrůzu. Trásl se a jeho srst byla zježena. Vtom jsem také zjistil příčinu: před srubem ležela - mrtvola, vlastně kostra muže zahalená v zetlelé cáry, v nichž jsem poznal kněžskou kle-riku. Lehce jsem si domyslí: tělesné pozůstatky misionáře, který zde před lety zahynul.

Ale současně se mi hlavou rozvířily otázky:

Co dělal misionář zde, na pustém, neobydleném ostrově? A je tento ostrov skutečně neobydlený? Nemožné. Což by se usadil kněz, jenž si vzal za životní úkol získávat lidské duše pro svou církev, na liduprázd-ném území? A jakou smrtí zahynul? Podle temných, jen málo prošedi-vělých vlasů, jež zůstaly na vyschlé lebce, nebyl příliš starý. Hladem jis-tě nezemřel. Je zde hojnost potravy. Nemoc? Sotva. Misionáři jsou statní, otužilí lidé. Také se dostatečně vyznají v lékařství. A pak: mr-tvola leží před srubem, který očividně byl zničen.

Zde se odehrál boj! Kněz byl přepaden a zavražděn. A už jsem také viděl potvrzení této domněnky: z cáru kleriky čněl opeřený konec šípů, jehož hrot vězel hluboko mezi žebry v prázdném hrudním koši.

Odhodlaně jsme vstoupil do chaty. Skrovničský nábytek, lze-li tak nazvat neuměle sbitý stůl a židli, byl rozbit, v jednom rohu visel na stě-ně dosti zachovalý kříž s Kristem, vyřezaným ze dřeva, a pod ním klekátko. V druhém rohu hrubá dřevěná pryčna se setlelým slanníkem a rozpadávající se houní. To bylo vše.

Přistoupil jsem k okénku. Ústilo do malého dvorku, kde stál prázdný chlívěk. Mou pozornost zaujalo prkénko pod oknem, které mělo na okraji žlábek. Vysunul jsem je. Objevil se výklenek, vlastně dutina, vy-dlabaná v dřevěné kládě a v ní objemný zápisník. Mám ho zde v po-kladně. Příležitostně ti jej dám přečíst. Teď ti řeknu jen krátký obsah.

Nebožtík byl Francouz, Marcel Brevillier, katolický misionář. Bylo mu sotva čtyřicet let, když zahynul, což se stalo před osmi lety.

Rok předtím se plavil na plachetní lodi z Nových Hebrid na Fidži. Měl v úmyslu přistát na Kandavu, ale loď se roztřístila o korálové útesy jižně od Kandavu. Část posádky se zachránila na Kandavu, ale Brevil-lier byl na dřevěné trosce lodi hnán mořským proudem na východ a vyvržen na dvanáctku. Nezbývalo mu, než se prozatím smířit s osu-dem a čekat, až ho snad některá loď vysvobodí. Zařídil se tedy, jak mohl.

Několik týdnů byl přesvědčen, že je na zcela pustém ostrově. Později se odhodlal k prohlídce území. Na těchto výpravách přišel jednoho dne do rokle, obehnané strmými skalami. Byl v nich celý labyrint jeskyní s divukrásnými krápníky a tajemnými chodbami, vedoucími daleko do útrob žulových a čedičových skal. Nemohl se tam však odvážit, protože neměl světlo. Pokud však jeho primitivní pochodně stačily, spatřil, jak popisuje, divy, které bych sám považoval za výtvar chorobné obraz-nosti, kdyby důkazy o tom neležely zde před námi. Tyhle nejkrásnější drahokamy totiž pocházejí z těch míst.

Abych ti vysvětlil: v téže dutině pod zápisníkem našel jsem tuto krabičku a v ní většinu těchto drahokamů.

V zápisníku stojí dále, že způsob, jakým byly drahokamy rozloženy na plochých kamenech, připomínajících pohanské obětní stoly, ukazo-val, že jeskyně je vlastně klenotnici, do které byly drahokamy snášeny v oběť nějakému pohanskému bohu.

Věřím plně Brevillierovi, jenž píše ve svém deníku, že klenoty vzal nikoliv z touhy po bohatství, ale proto, aby je, až bude vysvobozen ze svého strašného vyhnanství, odevzdal do ústřední pokladny církve k účelům misionářským. Pomlčím zatím o líčení dalších útrap ubohého kněze a sdělím ti pouze poslední část deníku.

Slunovrat byl právě výročním dnem, kdy Brevillier byl na ostrově. A o den později byl - zavražděn.

Jak snad víš, slaví pohané slunovrat velmi fanaticky. Podle kusých slov v deníku, z nichž však číší hrůza a předtucha smrti, udála se věc takto:

Rokle je skutečně chrámem boha Slunce, jemuž vždy v den sluno-vratu pohanští obyvatelé Fidži přinášejí jako oběť nalezené drahoka-my. Jen toho dne je vždy rokle asi navštívena. A tu zpozorovali - lou-pež. Divoši mají zvlášť vyvinutý pud stopařství a jistě pro ně už nebylo nesnadné vypátrat pachatele. Brevillier o tom píše jen několika slovy, jež však mluví za celou knihu, román děsu a mučednické smrti. Ličí přízraky bytostí, plížících se v noci kolem jeho srubu... A končí: Do-stane-li se tento zápisník do rukou civilizovaného člověka, bude snad také mít drahokamy.

Prosim, aby mě tělo, bude-li nalezeno, křesťanský pohřbil a na hrobě vztyčil prostý dřevěný kříž. Klenoty mu odkazují ja-ko odměnu za splnění této prosby. Pouze růžový diamant ať odevzdá misionářské ústředně v Paříži."

"Růžový diamant?" vpadl Jan do vyprávění svého bratra. "Kde je ten kámen? Není přece v této sbírce!"

"Není a také nebyl. Myslím, že Brevillier nebyl znalcem drahokamů a považoval za růžový diamant tento orientální hyacint," vysvětloval Karel.

"Tomu nevěřím," odmítl Jan. "Diamant je přece naprosto odlišný od jiných drahokamů. A potom - růžový diamant!

Človče! Víš přece z mládí, jaká to byla vzácnost, když otec dostal k vybroušení modrý a zelený diamant. Cena takových kamenů byla pohádková. A o růžo-vém sní, pokud vím, dosud marně všichni čeští klenotníci. Vzpomínám si, četl jsem to kdysi v novinách, že jakýsi indický maharádža má růžo-vý diamant, který obdivují všichni odborníci.

Ačkoliv není zvlášť veli-ký, jeho cena se uvádí na desítky milionů. Řekni mi, Karle... skuteč-ně jsi jej nenašel?"

Karel se vzpřímil na židli. V jeho upřímných očích, upřených na Ja-na, zablesklo se cosi jako urážka nad takovou otázkou. Avšak v nej-bližším okamžiku se jejich výraz změnil a Karel řekl hlasem, z něž vanula smutná výčitka:

"Snad si nemyslíš, že jsem... ach, Jene, to mne bolí! Nezasloužil jsem si..."

"Odpusť, bratře!" vpadl Jan kající. "Nemyslíš tím... nechtěl jsem tě podezřívát. Byla by to ode mne hloupost.

Vždyť, kdybys byl chtěl sám těžít, nezval bys mne sem. Věřím ti, žeš kámen nenašel. Ale v tom případě - tam někde dosud musí být. Snad jsi dobře neprohlédl dutinu a diamant je v ní někde zapadlý. Musíme tam, prohlédnout..."

"Ne, Jene! To neudělám! Ani všechny poklady světa mne nepřimějí, abych vkročil na půdu toho ostrova! Neskončil jsem ještě. Poslyš, co bylo dál.

Splnil jsem poslední vůli ubohého misionáře. Měl jsem na lodi rýč i lopatu. Beru s sebou vždy všechno nářadí pro případ potřeby. Nebylo pro mne tedy příliš obtížné vykopat v kypré půdě hrob a pohřbit těles-né pozůstatky. Tím jsem si zasloužil poctivě dědictví, které ti z bratrské lásky odevzdávám, ježto pro mne nemá takovou cenu jako pro tebe, který je vybrousíš a pak teprve řádně zhodnotíš. Je možné, že diamant byl uložen v dutině zvlášť a přehlédl jsem jej. Ale ať tam klid-ně leží. Nemělo by smyslu, abych se znovu vydával v nebezpečí proto, abych si dobyl klenot, který bych přece musel podle závěti Brevuliera poslat misionářské ústředně."

"To by mě ani nenapadlo," řekl Jan s úšklebkem.

"Cože? Snad by sis nechtěl kámen ponechat?"

"Ovšemže. Byl bych špatný obchodník, abych..."

"Ne, Jene! Já jsem přece v jistém směru také obchodník, ačkoliv jsem sedlák. A já pevně věřím v to, čemu se říká charakter a svědomí. Nesměj se! Víš přece, jaký jsem byl dobrodruh a snad i větroplach. Ale život zde mě naučil... eh, to je dlouhá historie. Nuže dál.

V Brevillierově zápisníku je načrtnuta mapka, která dává dokonalý přehled. Je v ní zakreslen směr, kterým lze proplout mezi korálovými útesy a přistát v bezpečné zátoce ostrova. Zajímavé je, že jsem svým člunem plul tímž směrem. A jako by mne vedl duch zavražděného mi-sionáře, kráčel jsem také k troskám jeho chaty, jak jsem viděl z nákre-su.

Na mapce je dále jasně vyznačeno, jak se lze dostat do oné rokle a konečně i vchod do jeskyně.

Myslí jsem si: Byl-li jsem přiveden šťastně až sem a řízení osudu do-přálo splnění poslední vůle ubohého kněze, proč bych se nepokusil po-dívat se dál do rokle? Bůh je mým svědkem, že jsem při tom neměl chamtivé choutky. Byla to jen jakási zvědavost a snaha zjistit rozsah nebezpečí v poměrně blízkém sousedství Patricie. Chtěl jsem zvědět, zdali tito obyvatelé mají možnost udělat mi na mém ostrově nevíтанou návštěvu, a lákalo mne vidět jejich pohanský chrám. Ujišťuji tě, kdy-bych byl v jeskyni viděl celé stohy pokladů, nebyl bych na ně ani sáhl, protože jsem nechtěl jítřit divochy, kteří by jistě brzy zpozorovali úby-tek a ve svém fanatismu by učinili vše, aby byl zloděj vypátrán a znesvěcení jejich chrámu pomstěno.

Mapka mě vedla od Brevillierovy chaty na severozápad. Nebudu popisovat cestu, která nebyla bez překážek a obtíží, S gepardem na řetízku jsem kráčel asi půl hodiny, když se přede mnou nad křovinami objevily šedé skalní stěny.

Dlouho trvalo, než se mi podařilo najít otvor, jakousi rozsedlinu ve skále, zarostlou hustou spleť líán. Rozhrnul jsem tuto přírodní záclonu a viděl jsem, že je to krátký tunel, na jehož konci se objevila kruhovitá planinka, asi třicet metrů v průměru, obehnaná strmými, nepřekročitelnými skalami.

Ačkoliv slunce stálo už dost vysoko, bylo zde nevlidné, ba příšerné šero, do něhož padal proud světla pouze úzkým průsmykem na protější straně. Prodral jsem se liánovou oponou a stanul na okraji rokle, lépe řečeno na dně propasti. Vpravo jsem spatřil, co jsem hledal: vchod do jeskyně. Vyhlíželo to jako velická brána s portálem očividně lidskou ru-kou rozšířeným a ozdobeným podivnými arabeskami, vytesanými ve skále.

Už jsem chtěl vykročit, když můj gepard úzkostlivě zakňučel a celou svou silou se dral zpět. V témže okamžiku jsem uviděl něco, nad čím mně ztuhla krev v žilách. Před portálem se pojednou vztyčil netvor, o němž je těžko říci, byl-li to člověk nebo zvíře. Nezbyl mně ta-ké čas k pozorování, neboť do řinčení řetězu, kterým byl tvor přikut ke skále, vmísil se takový řev, že pro něj nemám přirovnání. Gepard se tak vyděsil, že jsem nemohl odolat síle, s jakou mne táhl zpět.

Přiznávám se, že jsem pádl zpět jako šílený v obavě, že řevem budou přivoláni divoši, dostihnou mne a já skončím jako ubohý Brevillier.

Oddech jsem si teprve, když jsem proplul mezi korálovými útesy, které mi zastínily pohled na ostrov.

Jaký to byl tvor, kterého divoši určili za strážce svého chrámu? Ne-vím. Podle obrovské postavy bych soudil na gorilu, která na Fidži sice nežije, ale mohla být jako mládě sem dopravena ze západní Afriky, ač-koliv se to zdá nepravděpodobné. Ale pokud jsem zběžně viděl, měla ta obluda mnohem příšernější zjev. Spíše se mi zdá, že byla tvarem těla podobná ohromnému klokani, Austrálie není odtud daleko. Některé druhy vačic na Fidži žijí. Také klokani se tu a tam vyskytnou. Ale ten tvor se podobal klokani pouze svými krátkými předními nohama a tím, že se vztyčil. Jinak bych spíše soudil na medvěda. Avšak všechny tyto dohady jsou slabé. Uvážím-li jeho strašlivý řev, mohu ho zase při-rovnat jen ke gorile. Uznávám, že jsem byl rozčilený a vyděšený a snad moje oči viděly hůře, než jaká byla skutečnost. Napadlo mě ta-ké, ale to zní jako pohádka, na předpotopního dinosaura nebo tyranosaura. Věř, tomu se nejvíce podobal. Ty se směješ, Jene? Je to neuvěřitelné, uznávám. Ale je jisté, že australská zvířena vykazuje sto-py po předpotopním zvěřectvu. Konečně, na zeměkouli je dosud mno-ho krajů neprozkoumaných. Kdoví, nenajde-li se ještě někde zbytek předpotopního světa.

Ať jakkoliv, nikdy se už na Kótu 12 nevydám. Jak bylo mou povin-ností, hlásil jsem guvernérovi v Suvě, že Kóta 12 je obydlena. Pokrčil nad tím rameny a řekl, že příležitostně tam vyšle posádku k prozkou-mání. Pokud vím, dosud se tak nestalo."

"Zajímalo by mě pročíst ten zápisník," řekl Jan.

"Rád ti jej dám," odpověděl Karel, vyňal sešit z pokladny a položil jej před svého bratra.

"Děkuji ti. Vrátím ti jej až..."

"Nemusíš vracet. Ponech si jej."

"A ty ostatní drahokamy?"

"Získal jsem je výměnou za jiné zboží od domorodců z ostrova Kandavu. S těmi žijí v celkem dobrém poměru. Tam se spolu vydáme, až si trochu odpočineš. Od nich nám nehrozí vážnější nebezpečí."

Kdyby byl Karel jen trochu tušil rozhodnutí, které uzrálo v hlavě je-ho bratra, byl by alespoň mapku ze zápisníku vytrhl...

TAJEMNÁ LOŽKA

Jan Falta měl špatnou noc. Trápily ho divoké sny. Teprve k ránu se uklidnil a usnul.

Zato Petr vstal časně ráno znamenitě osvěžen.

S chutí posnídal na verandě a teď už jen čekal na Vlastu, která mu slíbila projížďku na koních po ostrově. Těšil se na ni velice.

Byl už připraven: vysoké boty, jezdecké kalhoty, pestrá flanelová košile a lehký slaměný širák, chránící hlavu před slunečním úpalem. K opasku připjal kožené pouzdro s velikým revolverem a přes plece za-věsil karabinu. Když se pak takto vystrojen a vyzbrojen prohlížel v zrcadle, řekl si s hrdým úsměvem: Teď jsem jako Buffalo Bill nebo Old Shatterhand. Jen ostruhy na botách mi chybí. Ale od těch raději dál. Na koni pojedou poprvé a kdoví, jak by to dopadlo, kdybych koně ná-hodou polechtal... To ovšem Vlasta neví. Řekl jí naopak, že je "starý jezdec". Přece jí nepoví pravdu. Ale lítá-li taková mladičká žába na koni jako čert, proč by to nedovedl on, o pár roků starší "muž"? Jistě to není žádné zvláštní umění.

Z jeho samolibých úvah ho vyrušil koňský dusot a hned nato se při-hnala Vlasta jako uragán. Těsně pod verandou razila svého koníka tak náhle, že se písek zpod jeho kopyt rozlétl, jako by pod nimi vy-buchla puma. Druhý kůň, osedlaný, ale bez jezdce, pádící těsně za pr-vým, vyhnul se srážce jen tím, že se vzeplal a uskočil stranou.

"Juch-ú!" zavýskla Vlasta. "Vidiš, Nany? Já ti dám, ty lenochu! To jsem tě prohnala, vid'?" hovořila ke své klisně, tancující na písku, což se druhý oř marně snažil napodobit.

S rostoucím pocitem strachu hleděl Petr, ukrytý za přírodní záclo-nou, na cirkusovou produkci neobsazeného dlouhonohého hnědáka a krátkonohé klisny, jejíž kudrnatá jako uhel černá srst a dlouhá vlající hříva při divokých poskocích činily dojem rozdivočelého čerta. K do-vršení dojmu řičeli oba koně blahem a závodili tak s výskotem rozdo-váděné jezdky.

Proboha! Může se odvážit posadit na hřbet takového rozpustilého zvířete? Vždyť je to kolohnát, z něhož spadnout je totéž jako sklouz-nout ze střechy domu! Úžasné, že Vlasta při tom tanci sedí v sedle ja-koby srostlá s tím čertem, ačkoliv má obě ruce nad hlavou, výská ra-dostí a karabáčem praská kolem vlající hřívy...

Ne, nepojede! Nějak se vymluví!

Petr vystoupil z úkrytu. Uviděla ho hned.

"To je zábava, vid', Petře! Podívej! Ti jsou roztomilí, že ano? Jako kůzlata! Krotcí jako ovečky. No tak, už dost!"

Na tento povel stanuli koně jako sochy. Vlasta se přehoupala přes hrušku sedla a seskočila na zem.

"Tak pojď sem," zvala ho, "musím tě seznámit s Galánem."

"Vlasto, já... myslím-" koktal Petr a sestoupil z verandy.

"Já vím," vpadla, "myslíš, že toho není třeba. Ale já vím své. Je to krotký koníček, ale nestrpí na sobě neznámého. Galáne, pojď sem!"

Kůň krotce přistoupil.

"Tak koukej, Galáne," hovořila ke koni jako k moudrému člověku, "tohle je ode dneška tvůj pán. Budeš ho na slovo poslouchat! Žádné hloupé výstřednosti! Jinak, to víš! Čichni si!" přistrčila mu k hubě ka-rabáč.

Galán zastříhal ušima, kývl několikrát hlavou a pak položil svou hla-vu na Petrovo rameno.

"Proč jsi tak zbledl? Je ti snad něco?"

Petr byl v té chvíli bledý. Trnul hrůzou, že tahle žirafa chňapne po jeho uchu. Avšak chytil se Vlastiny otázky:

"Není mi dnes jaksi dobře," šeptal tiše.

"Eh, to nic není," sešpulila rty. "Únava z cesty. Projížďka ti prospě-je. Vždyť ty máš strach z Galána! Nezapírej! Stojíš

jako sloup! Proč ho nepopleskáš po krku? Dej sem ruku. Tak, takhle a hezky silně ho po-plácej na krku, na hrudi, zatahej za kšticí, a tu máš, dej mu cukr. Ne tak, kousl by tě do prstů. Na dlaň. Vidíš, jak chroupá. Teď už je tvůj kamarád. Ale Petře, mně se zdá, že ty znáš koně asi tak jako já lední medvědy. Přiznej se, žeš ještě na koni neseděl!"

"Neseděl, Vlasto," řekl se sklopenýma očima a zardělou tváří.

"To se nemusíš stydět. Je dobře, že to vím. Mohla se lehce stát ne-hoda; kdybych vyrazila do cvalu, Galán by vyrazil také. Ostatně každý kůň pozná, nese-li na sobě začátečníka a tu je pak rozpustilý. Nic se neboj! Galán je moudré zvíře a přede mnou má respekt. Pojedeme hezky krokem a až si zvykneš, zaklusáme si. Do večera budeš jezdit ja-ko kovboj. Tak - do sedla!"

Nebylo to nijak lehké, dostat se na hřbet toho velikána, který klidně stál a trpělivě snášel Petrovy marné pokusy. Ačkoliv byl Petr vytáhlý mladík, nedovedl vystihnout správný odraz pravou nohou od země, za-tímco levá byla ve třmení. Rozzloben na svou nemotornost a štván tlu-meným chichotem Vlasty, odrazil se vši silou a - sjel po druhé straně přímo pod břicho Galána, který soucitně hleděl na přemet svého pána.

Petr hořel studem, vyhrabal se zpod koně, levou rukou sevřel hrušku sedla, pravou jeho zvýšený zadek, odrazil se od země, dostal se do vzporu, přehodil pravou nohu přes koňský zadek a šťastně dosedl. By-lo to totéž cvičení, jaké prováděl v Sokole na koni, jenže dřevěném. To se Vlastě velmi líbilo.

Galán trpělivě počkal, až jeho pán vsunul boty do třmenů, ohlédl se ještě, sedí-li jezdec pevně a pak radostně zařehal, jako by si ulevil.

Vyjeli.

"Nedrž se sedla, Petře! Uzda ti musí stačit! Nehrb se! Sed' vzpříme-ně! Všecku sílu do nohou! Kůň se řídí a ovládá nohama! Ruce slouží jen uzdě. To je právě ta hlavní zásada, kterou musí nováček pochopit," hrnuly se naň rady a rozkazy.

Jeli krokem mezi plantážemi, na nichž pracovaly hloučky domorod-ců. A tu viděl Petr úctu, s jakou domorodci vzhlíželi k jeho mladé sestřenici.

Vlasta nebyla na svůj věk drobné postavy. Chlapecký úbor ji však dělal menší, než byla. Teprve když stál vedle ní, viděl, že je o málo menší než on. Bylo to zdravé děvče se způsobu, které ji činily nerozliši-telnou od bujného, energického kluka. Také její tvář měla ostré chla-pecké rysy. Nelze říci, že byla krásná. Spíše zajímavá. Mezi hnědýma očima pod ostře kresleným obočím klenul se řecký, skoro orlí nosík a ústa byla lemována úzkými rty. To vše vyznačovalo ráznost, ba svá-dělo k dojmu krutosti. Avšak to byl klam, který se ihned rozplynul, usmála-li se, nebo se zahleděla s přimhouřenýma očima do dálky. Tu pak rysy její tváře změkly a celý obličej zněžněl. V takových okamžicích se rázem přeměnila v jemnou dívku.

Za plantážemi prostíral se pruh stepi, svažující se vlevo k mořské hladině, jejíž blankytná modř se v dálce asi dvou kilometrů třítřila ve sněhobílých pruzích o korálové bariéry a v kruhovitých atolech hrála jasně zelenými, fialovými a překrásně růžovými odstíny.

Dospěli k bystřině, jejíž dravé peřeje byly místy vystřídány hluboký-mi tůněmi.

"Musíme zajet kousek vpravo," řekla Vlasta. "Je tam spolehlivý brod."

Jeli podél říčního koryta. Pojednou Vlasta zastavila svého koně: "Krokodýli!" řekla tlumeně.

"Kde?" zeptal se udiveně Petr.

"Nevidím je dosud, ale cítím jejich pižmový zápach. Není to nic divného. Střílím je zde často. Jistě jsou v té zátočině před námi. Ale jsou plaší. Naštěstí vane větřík k nám a neucítí nás. Seskočíme z koně a opatrně se připlížíme."

S radostí poslechl. Zažije prvé lovecké dobrodružství.

S karabinou v ruce plížili se k místu, kde řeka ostře zahýbala. Vtom k nim zalehl výkřik a bolestný, zoufalý skřek.

Oba pádili k osudnému místu. Jako v každém ohbí, byl také zde pí-sečný nános. Spatřili příšerné divadlo.

Mladý statný domorodec bodal dlouhým nožem asi třímetrového ještěra, ale marně se snažil protknout jeho tvrdou kůži. Noha mladého muže vězela v čelistích netvora, který vytrvale táhl svou oběť po písku k vodě, Petr se chystal k výstřelu z karabiny, ale Vlasta mu strhla puš-ku.

"Sama musím! Do oka!" Seskočila z břehu, přiběhla těsně k ještěru, přiložila hlaveň revolveru k oku obludy a třikrát stiskla spoušť. Netvor sebou škubl, široce otevřel tlamu a pustil ze zubů zkrvácenou nohu hocha, který se snad více z děsu než z bolesti odkutálel od ještěra, ve smrtelné křeči divoce bičujícího písek svým hrozným oca-sem.

Zaujati umírající obludou, nepozorovali však nové nebezpečí, jež se objevilo za jejich zády. Z vody se vynořil druhý krokodýl a hnal se udatně na bojiště. Tohoto nového útočníka viděl však Petr. V lovec-kém zápalu utajil výkřik, kterým chtěl ohrožené varovat, zacílil karabi-nou a vystřelil na ještěrovu lebku. Netvor byl očividně zasažen, ale střela ho spíše jen omráčila, neboť krokodýlí kůže je na lebce tvrdá ja-ko pancíř. Přece však Petrův výstřel zadržel nebezpečí hrozící Vlastě, která byla ještěru nejbližší. Užasle vzhlédla na Petra a vedena jeho oči-ma se ohlédla.

"Druhý! Samozřejmě, že zde musí být párek," řekla klidně.

"Nestřílej už, Petře! Počkáme, až se vzpomene, a vyleze dále na pí-sek. Sklesl by do vody a bylo by škoda jeho kůže. Pojd' sem! Vezmeš si ho na starost, ale do oka! Já zatím ošetřím Rangovu nohu."

Petr seskočil z břehu a postavil se kus od krokodýla, s revolverem připraveným k výstřelu.

Vlasta zahvízdala a záhy se přihnali oba jejich koně. Ze sedlové ka-bely vyňala obvaz a lahvičku s desinfekcí. Odepjala termosku se stude-nou vodou a přiklekla k Rangovi. Vymyla rány, které sice míře krváče-ly, ale naštěstí nebyly nebezpečné.

"Zatní zuby, Rango, bude to pálit," řekla a chystala se přiložit na rá-ny obvaz, napojený desinfekcí.

Rango se ukázal jako statečný muž, ani nehlesl. Jen skřípění zubů a zařaté pěstí prozrazovaly palčivou bolest.

Petr udiveně hleděl, jak zručně a odborně si počínala Vlasta při své samaritánské práci. Byl tak zaujat, že ani nepozoroval, že jeho omrá-čený ještěr ožívuje. Pojednou se za ním ozvalo mocné šplouchnutí, a když se Petr ohlédl,

viděl na hladině tůň jen konec ozubeného oca-su, který však v nejbližším okamžiku zmizel také pod vodou. Ještěr upustil od svého útoku a moudře prchl.

Mezitím byl Rango ošetřen. Vlasta se ho cosi vyptávala v domorodé řeči. Petr nerozuměl ani jedinému slovu, ale podle přísné Vlastiny tváře a podivných rozpaků Ranga tušil, že je to výslech, který Vlasta ukončila rozhorlenými slovy, načež Rango vstal a odběhl se směrem k plantáži.

"Obdivoval jsem tvou ošetřovatelskou zručnost tak, že mi ten kro-kodýl utekl," omlouval se kajicně Petr.

"Krokodýl? Ach, ano, zapoměla jsem naň. Nevadí. Dostaneme ho jindy. Mám teď jinou starost," hovořila zadumaně. "Jakou?"

"Povím ti to cestou. Na koně!" rozkázala jaksi ostře.

Pokračovali v cestě proti proudu řeky.

"Snad už by ses mohl odvážit aspoň ke klusu? Je třeba abychom se dostali co nejrychleji k severnímu pobřeží."

"Zkusím to."

"Stiskni koleno koně a jeď za mnou," řekla.

Zpočátku by si byl Petr málem nakousl jazyk zpětnými nárazy do se-dla, ale brzy zachytil správný rytmus.

"Vida, už to jde," usmála se Vlasta,

Po chvíli dospěli k brodu, kde se voda řinula v mělkém, pravidel-ném toku přes drobné oblázky.

Přešli brod a vyrazili ostrým klusem do stepi. Po chvíli vjeli do pal-mového háje, z něhož vyjeli po několika minutách na savanu mírně se svažující k moři, jehož širý obzor ležel před nimi jako na dlani a posky-toval týž obraz jako na jihu i na západě: korálové útesy, vyznačené ně-kolikerými pásy zpěněného příboje. Ostrov byl skutečně touto přírodní hradbou dokonale chráněn před nežádoucí návštěvou.

Pojednou Vlasta vykřikla:

"Mé tušení bylo správné! Tamhle jsou!"

"Kdo?"

"To ještě nevím, ale hned se to dovím. Vidiš tu loďku tam, mezi druhou a třetí bariérou?"

Ano, nebylo pochyby: mezi dvěma pásy příboje plul člun s několika veslaři.

"Trošečníci?" tázal se,

"Ne. Ti neplují sem, ale odtud. Byli na Patrii a teď jedou zpátky. Je mi záhadou, jak propluli bariérami. Jen v noci, po odlivu, kdy se moře na nějakou hodinku uklidní, je možné se toho odvážit. Ale i pak mys-lím, že je to nemožné. Ledaže by se jim podařilo najít v úskalí nějakou branku, nebo že snad přenášeli člun přes útesy," hovořila rozechvěně a vytahovala ze sedlové kabely triedr. "Hned uvidíme, jakou to měl Rango návštěvu," dodala.

"Rango?" zeptal se, nechápaje.

"Ovšemže! Vysvětlím ti to později. Ano: deset domorodců a u kor-midla jedenáctý. Ale - to je běloch! Ano! Je to silný muž, s tváří za-rostlou černým vousem. Šibeniční obličej! Podívej se a dobře si ho za-pamatuj. Jistě zde nebyl naposled," podala Petrovi dalekohled.

"Teď se sem obrátil celou tváří," hlásil Petr.

"Nevidí nás?" projevila obavu.

"Ne. Jsme kryti pozadím stromů. Pozoruje útesy. Má na levé tváři jizvu od oka kolmo dolů. Teď cosi křičí a ukazuje na útesy... člun za-hýbá..."

"Dej mi to!" vykřikla a vytrhla Petrovi triedr z rukou. "Tudy chtějí proplout? Šílenství! Vždyť tam voda nejvíc vře. A ti blázní jedou... Utopí se v tom pekle! Už jsou u toho! Teď... zmizeli! Co jsem řekla? Není přece možné, aby při přílivu... museli by počkat do noci. Ale - co je to? Tamhle jsou! Propluli! Bez nehody! Ach, už chápu: v tom místě je jistě mezi skalisky úzký hluboký průliv, kde při přílivu letí proud v mírném vodopádu. Proto nám na okamžik zmizeli. Tak tudy na to! Ten vousáč se vyzná! Má jistě veliké zkušenosti. Je to asi nějaký pirát. Jsem zvědava, kam se teď dají. Na severu je ostrov Ono, na zá-pad Kandavu. Zahnuli k západu. Ano, plují ke Kandavu. A teď, po-znávám dva z domorodců: Kajt a Sargo! Ach, vy lotři! Oba tatínek vy-pověděl z Patrie, poněvadž umučili své vlastní děti. Kajtův chlapec se narodil hrbatý a Sargova holčička byla ochromena po uštknutí ha-dem. Domorodci nestrpí zmračené nebo neduživé děti.

Jednoduše je zabijí. Ale ty dva dopravil tatínek do vězení v Suvě. Jistě z něho uprchli a dostali se za pomoci vzbouřenců Tuka na Kandavu. Ale ten běloch? Počíná si jako jejich velitel. Asi je také uprchlíkem. Pirát, který utekl ze žaláře v Suvě. Takového člověka mohou ovšem v kmenu Tuka dobře potřebovat. Běloch, čím větší lotr, je-li v odboji proti vládě, se u nich samozřejmě dobře uplatní. Dobrá! Teď aspoň víme, že máme na Patrii zrádce!"

"Koho myslíš?" tázal se.

"Což nechápeš? Rango!"

"Ale proč by Rango...?"

"Rango je synovec Kajtův. Chápeš už?"

"Ano. Něco jako krevní msta?"

"Správně! Je tomu něco přes rok, co byl Kajt eskortován do Suvy. Dosud se Rango choval vždy nezávadně, ba byl až příliš úlisný. Táta mu plně důvěřuje, ale já ho - hlídám. Zaslechla jsem totiž, když odvá-děli Kajta, jak zašeptal k Rangovi: Pomsti mě! Nesvěřila jsem se tat'ko-vi, nechtěla jsem ho znepokojovat. Jak jsem už řekla, nedal Rango do-sud žádné příčiny k podezření. Dnešní příhoda s krokodýlem ve mě však podezření vzbudila. Co dělal Rango u řeky? Měl přece pracovat na tabákové plantáži, která je kilometr daleko. A kromě toho měl Ran-go mokré kalhoty. Musil se tedy brodit přes řeku. Co dělal za řekou? Vyslýchala jsem ho a jeho odpovědi byly tak spletené, že ve mě utvrdi-ly podezření. Myslíla jsem původně, že s někým jiným nebo s více děl-níky měli za řekou schůzku a chystají nějaké darebáctví. Jak vidím, je skutečnost mnohem horší. Je to spiknutí!"

"Darebák! Mělas ho nechat na pospas krokodýlovi!"

"Nikdy bych... nejsem tak necitelná. Vždyť je to přece člověk. Je-ho smrt by nijak nikomu neprospěla. Naopak; musíme zatajit svůj objev. Ani tatínkovi nic nepovím. Ten má dost starostí s farmou. Těhle případ si vyřídím sama."
"Se mnou!"
"S tebou? Dobrá, Petře. Bude to naše společné tajemství."
Stiskli si ruce. Loďka se ztrácela na západním obzoru.
"Na shledanou!" zahrozila Vlasta za člunem útlou pěstí.
Obrátili koně a klusali zpět.
DOBRODRUŽSTVÍ V KRÁTERU
Mladá dvojice se vrátila na farmu před polednem, když před tím ob-jela velkým obloukem plantáže. Skoro celou cestu vydržel Petr v os-trém klusu, dokonce i při krátkém cvalu obstál. Vlasta neskrblila po-chvalou nad jeho rychlými pokroky.
Podle úmluvy se nikomu nezminili o svém povážlivém objevu, jen o vysvobození Ranga dala Vlasta otcí kusou zprávu.
"Co dělal u řeky?" tázal se otec.
"Byl prý pro vodu," zalhala pohotově.
"U tabákové plantáže je přece studna!" hučel farmář. "Je to potíž s těmi lidmi. Někdy jsou jako děti."
"Co budeme dělat odpoledne?" obracela Vlasta směr hovoru.
"Chtěl bych se podívat do toho kráteru," navrhl Jan Falta.
"Dobře, Jene," přikývl Karel. "Vlasta tě doprovodí."
"Samozřejmě, že jedu s vámi," ozval se Petr.
"Jak by ne," dotvrdila Vlasta.
Výjeli ke třetí hodině odpoledne, kdy se vedro už poněkud zmírnilo. Poněvadž mířili na východ, měli slunce v zádech a byla tedy cesta dosti příjemná.
Čím více se blížili ke kuželovitému kopci, jenž se před nimi zvedal, tím kypřejší a úrodnější byla půda, očividně pravěká zvětralá láva. Úrodnost byla zde zřejmá na plodinách i tropickém rostlinstvu, které nápadně bujelo.
Jan Falta byl dobrý jezdec a znamenitě ovládal koně, s nímž by si Petr jistě nevěděl rady.
Jelikož celou cestu ostře klusali, dospěli za půl hodiny k úpatí vyhas-lé sopky, kde zanechali koně, kteří se dali hned do hojné pastvy. Zatí-ženi krumpáči a lopatami, dlouhými lany a provazovými žebříky, zahá-jili výstup do příkré stráně, což jim doporučil zkušený Karel.
Výstup nebyl tak pohodlný, jak se to zdálo zdola. Bořící se zvětralá láva ztěžovala chůzi. Skoro hodinu trvalo, než stanuli na temeni, na okraji kráteru, který na ně rozevřel svůj temný tajemný jícen a s hrobo-vým chladem jim vydechl vstříc.
Okrouhlý kráter měl nahoře asi sto metrů v průměru. Vnitřní svahy byly od temene sice dost příkré, ale přece schůdné až do hloubky asi dvaceti metrů, kde se však hrdlo propasti značně zúžilo do otvoru jen asi deseti metrů v průměru, jehož stěny spadaly kolmo a mizely v temnu.
Měl-li však jejich sestup do této propasti být zabezpečený, bylo nez-bytné, aby lana připevnili kolem kmene některého stromu na horním okraji kráteru, protože hlouběji, kde začínal kolmý spád, rostlo jen sla-bé křoví. Mohli by sice smyčku lana zaklesnout za některý ze skalních hrotů, ale to nebylo bezpečné, poněvadž tato hornina nebyla spolehli-vá, a kdyby se s nimi hrot ulomil, zřítíli by se do hloubky.
O tom všem je poučil Vlastin otec a oni viděli, že jinak ani jednat ne-mohou.
Délka každého lana byla čtyřicet metrů. Kromě toho měli dva pro-vazové žebříky po patnácti metrech. To jim mělo podle otcova výpočtu stačit. Hlouběji se neměli odvážít.
Ale v tom byl právě háček: Jan Falta, v obchodním zápalu hledače zboží pro svůj závod, jevil daleko větší odvahu a rozhodl se, že sestoupí do největší možné hloubky. To však bude možné jen tehdy, naváže-li lana a provazové žebříky. Spustí se pak nejprve sám a za ním Petr. Vlasta zůstane nahoře pro případ, že by se snad nějaký zlomyslník při-plížil a chtěl lano odříznout.
Vlasta se vzpírala tomuto rozhodnutí a ujišťovala, že je takové ne-bezpečí naprosto vyloučeno. Chtěla se také podívat do té tajemné hloubky. Ale její prosby byly marné. Podvolila se tedy.
Vlasta usedla pohněvána do stínu stromu a závistivě hleděla na oba muže, kteří se přidržovali lana a sestupovali po stráni k okraji propasti, do které se skoulelo velké klubko. Hned nato zmizel pod okrajem Fal-ta, s krumpáčem a lopatou na zádech.
Po chvíli se z hloubi ozval Faltův hlas a zval syna k sestupu. Konečně stanul také Petr vedle svého otce ve hloubce asi dvacíti metrů na skalní plošině. Bylo zde šero. Přece však bylo vidět, že jsou na počátku rozsedliny. Oba měli s sebou kapesní elektrické svítilny, jejichž proud do značné dálky osvětlil vnitřek otvoru. Byla to chodba, vedoucí skoro vo-dorovně do vnitra stěny. Opatrně vkročili dovnitř.
Po několika krocích spatřili neklamně stopy, že zde byla nedávno lidská návštěva. Na skalním výstupku našli ohořelý zbytek svíčky a ně-kolik zápalek.
Pravděpodobně je tam zanechal Karel, když sem nedávno vnikl.
Kráčeli dále, až přišli k hromádkám úlomků lávy, obsidiánu a kame-ní. Z tohoto místa tedy pocházejí ozdobné kameny, které mu Karel da-roval. Chodba se však tak zúžila, že nemohli dál.
"To je nepatrná hloubka," hučel Falta. "A zde bychom jen paběrkovali. Nesmíme ztrácet čas. Půjdeme zpět a spustíme se níže. Počkáš zde na mne, až tě zavolám," poručil a odhodlaně se chopil lana.
Petr osaměl. Bylo mu úzko. Hrobový chlad a podivný pach působily tísnivě na jeho fantazii...
Konečně se ozvalo z černé tmy:
"Haló, sestupuj, Petře!" znělo dunivě jako z ohromné hloubky. Když se Petr přesoukl přes okraj, spatřil pod sebou

ostrý paprsek svět-la z otcovy lucerny.

Po chvíli stál zase vedle otce na prahu rozsáhlé jeskyně, z jejíž klen-by visely černé krápníky a místy jako uhl černé, jinde zase rudé draperie, splývající až k zemi. Činily tísnivý dojem úmrtní komnaty, z níž by-la odstraněna mrtvola a zůstala jen smuteční dekorace.

"Brr!" otrásl se Petr. "Zde je to příšerné!"

"Vlídne to nevypadá," usmál se Falta. "Ale na vzhledu nezáleží. Hlavní věc, najdeme-li něco, co by nás odměnilo za námahu. Tohle všechno nemá pro mne cenu. Je to přirozený výsledek vyhaslé sopky: krápníky z lávy, obsidián a pemza."

Svítili si lucernami a kráčeli do hloubi jeskyně. Avšak pojednou sta-nuli: půda před nimi zmizela, světlo svítilen, ačkoliv ostré, nemohlo dosáhnout dna propasti,

"Vedlejší kráter," hučel Falta. "Musíme zpět! Zbývá nám ještě asi třicet metrů žebříku. Pokusím se sestoupit níže."

Falta zanechal Petra na plošince a sestupoval po provazovém žebříku.

Šlo to pomaleji než po laně. Svítil si kolem sebe, ale viděl jen černé stěny s lesklými valouny obsidiánu a rudými houbovitými balvany ztuhlé lávy.

Pojednu pocítil na nohou mrazivý hlad, který stoupl až po kyčle, když sestoupil o příčku níže.

"Vždyť lezu do vody!" zahučel a skutečně: stál už nad kolena v mrazivě studené vodě.

Rychle se šplhal výše. Posvítil si pod sebe a viděl černou tůň, jejíž zr-cadlově klidná hladina byla teď rozvlněna a tvořila v paprscích světla potměšile strašidelné obrazce.

"Málem bych dělal potápěče bez skafandru," usmál se Falta, když stanul vedle Petra. "Níž to nejde, milý chlapče. Je tam jezero, jistě ne-smírně hluboké, není tu nic. Kousky obsidiánu nestojí za práci s vyná-šením. Snad by se tu našel nějaký karneol nebo ametyst. Ale - ztratil jsem jaksi náladu. Je mi také zima z té ledové lázně. A pak, bude třeba, abychom si chvíli odpočinuli a vrátili se za světla na farmu. Šplhej vzhůru, Petře. Až budeš nahoře, zavolej. Pak polezu já."

"Mohl bys napřed, tati, když je ti chladno."

"Ne! Chci mít jistotu, že jsi v bezpečí."

Petr poslechl a Jan Falta osaměl na výstupku. Za sebou měl ústí ta-jemné jeskyně jako rozevřenou tlamu obrovského netvora a několik metrů pod sebou vodní tůň. Převísle balvany nad ním zužovaly už bez-tak neveliký okruh kráteru, takže pohlédl-li vzhůru, viděl jen malý světlý okruh oblohy.

Tísnivý dojem zvyšovalo hrobové ticho.

Nařídil reflektor na dálkové osvětlení a pustil proud světla na hladi-nu tůně.

Tušově černý povrch už zklidněl a ležel nehybně jako náhrobní příkrov z leštěného černého mramoru.

Falta zakroužil reflektorem. Skály pod ním jako by uhýbaly před do-padem světla, obvod tůně se velmi rozšířil a odhalil se rozsáhlý kotel s velmi převislými stěnami vyplněný vodou. Viděl, že stojí na výstupku daleko vysunutém nad vodní hladinu. Zamrazilo ho při myšlence, že by se s ním tento výčnělek utrhł a on se zřítíl do mrazivé studené tůně...

Proud světla utkvěl na novém objevu: vpravo zmizela narudlá porfyrová stěna a objevil se veliký kruhový jícen tunelu, zpola zatopeného vodou.

A tu pojednou... je to klam? Přelud vzbouřené fantazie? Zdá se mu, že hladina se v tunelu rozvlnila. Z jeho tajemných útrob jako by se valilo něco velikého, lákáno světlem jeho svítilny. Vlnění se stupňova-lo, vnikalo do kotle... a s ním pokračoval stále silnější šumot rozvíře-né vody.

To už není přelud! Cośi velikého pluje sem z tunelu! Anebo je to přírodní zjev? Prolomila se někde v nitru kráteru stěna a valí se sem vodní spousty z některé jiné nádrže? Nebo snad obnovuje sopka svou činnost? To se mu nezdá pravděpodobné, neboť by bylo předcházelo zemětřesení, provázené hukotem a duněním.

Ale co je to tedy? Živý tvor? Jak by se sem dostal, do zatopeného kráteru, v němž snad od pravěku není života a jehož vody, nahromadě-né zajisté jen ze zemských pramenů jsou jakoby přefiltrovány a tedy mrtvé?

Jako zmagnetizován třímál Falta v ruce svítilnu a ozařoval záhadné místo. Pojednou... ztuhl hrůzou:

Nad zpěněnými vlnami vynořila se ohromná hlava a rychle plula z tunelu do kotle. Vorvaň! napadlo ho. Avšak záhy zjistil, že se mylí. Vorvaň má hlavu balvanovitou, kdežto tahle je zploštělá a od nosu přes temeno táhne se zubatý hřeben. Průměr hlavy je skoro dva metry. Nos vybíhá v jakýsi zahnutý zobák, po stranách světloují zelené vypouklé, veliké oči...

Lákán světlem plul netvor přímo pod výstupek, na němž stál Falta. Tu se zastavil. Mohutné tělo spočinulo na chvíli nehybně na klidnící se hladině, takže Falta mohl pozorovat alespoň jeho horní část.

Asi dva metry za hlavou vynořoval se z tunelu zubatý hřeben, který se táhl do dálky a zmizel v tunelu. Bylo viditelných nejméně dvacet metrů. Podle toho však nebylo možné určit délku tvora.

Falta byl tak uchvácen děsem, že ho nenapadlo vytáhnout provazo-vý žebřík, jehož konec byl ponořen hluboko do vody. Co když se ne-tvor zakousne do žebříku a svou tíhou., která je jistě ohromná, utrhne lano nahoře? Že by se obluda vyšplhala z vody k němu, je na štěstí ne-možné pro převislé stěny. Ale utrhne-li lano, zažije Falta několik hodin děsu, nežli z farmy přijedou s náhradním lanem!

"Tati! Už jsem nahoře!" slyšel Petrovo volání.

Proč zde stojí? Proč nešplhá vzhůru? Na co čeká? Vtom mu ruce, vztažené k lanu, sklesly novou hrůzou: hladina pod ním se znovu roz-vířila pod mocnými rozmachy předních tlap netvora, které způsobily, že se hlava zvedla asi dva metry nad vodu, vzpinajíc se na dlouhém kr-ku k němu, obluda rozvířala tlamu, posetou řadami kuželovitých zu-bů... Naštěstí výše nemohla. Ale jedna tlapa zachytila svými zahnu-tými drápy žebřík. Lano se napnulo jako struna.

V nejvyšší zoufalé hrůze vytáhl Falta z pouzdra automatickou pistolí, zamířil do oka obludy a vypálil rychle za sebou několik ran.

Trefil, neboť příšera sebou křečovitě škubla a její čelisti se vztekly zakously do žebříku. To bylo pro Faltu - štěstí. Ostré

zuby přehryzly provazy a Falta zbytek chvatně vytáhl k sobě na plošinu a s největším chvatem se šplhal vzhůru, na světlo, ven z tohoto pekla, kde vodní tůň burácela v divokém vlnobití, způsobeným smrtelným zmítáním netvo-ra.

Konečně byl Falta mimo kolmé stěny. Zbývalo už jen asi dvacet metrů do srázné stráně. Ale tu mu síly vypověděly službu. Ovinul si lano kolem těla a chraptivě volal:

"Pomozte mi! Táhněte mne!"

Když konečně stanul nahoře, zapotácel se a klesl k zemi. Doušek vína mu vrátil vědomí a sílu do zemdleného těla a rozrušených nervů.

"Co se stalo? Proč jsi střílel?"

"Nevím, mám-li vám to... je to neuvěřitelné," koktal. Ale uklidnil se a vylíčil své příšerné dobrodružství. "Nikdo mně to neuvěří," hučel.

"Je to jako pohádka! Jak je možné, aby se nějaký mořský tvor dostal do pravěkého kráteru vyhaslé sopky? A jen nějaký mořský netvor to mohl být. Ale jaký? Ryba to nebyla. Spíše ještěr. Ale pak leda - ichtyosaurus. Ti však žili v jurské době, před mnoha miliony let. Ovšem, mořské hlubiny nejsou prozkoumány. Ani nejtříživější vědci nepopírají, že v hlubinách moře žijí tvorové, o kterých si nemůžeme učinit ani představu. Ale - v mrtvém kráteru? Neuvěřitelné!"

"Hleď, strýčku," ukazovala Vlasta na Faltovy vysoké boty, pokryté bílým práškem.

Vzhlédl k ní nechápavě.

"To je sůl," řekla.

"Sůl?"

"Ano, sůl! To znamená, že voda v kráteru je slaná. Chápeš, co chci říci? Je to přece jasné: kráter je spojen s mořem. V pravěku vniklo moře do sopky a zničilo její činnost. Takových zjevů je zde na Fidži a snad v celé Oceánii mnoho."

"Tím by tedy bylo vysvětleno vniknutí některého hlubinného mořského tvora do kráteru," dodal Petr.

Hlavní záhada byla rozluštěna. Zůstala jen otázka: jaký to byl tvor?

Ale na to je těžká odpověď...

Bez další nehody přijeli na farmu už skoro za tmy.

Falta měl špatnou noc. Zmítala jím horečka z nervového otřesu, kterou zmírnil chininový prášek a čaj z bylin, osvědčených v podobných případech. K ránu Falta konečně usnul a prospal celý den.

Dostal prvou lekci v úzasech Orientu.

Odradil ho to od úmyslu, který si předsevzal po přečtení misionářova zápisníku?

MOŘSKÉ PANNY A HROZIVÉ UKLADY

Jan Falta byl sice otužilý muž, jehož nervy byly silné, přesto však jím prožité dobrodružství otřásl. Ačkoliv se přemáhal, nemohl utajit nervový otřes, jehož účinek se jevil zvláště v noci, kdy byl trápen divokými sny, z nichž se probouzel s výkřikem hrůzy.

Proto chtěl nechtěl se musil podřídit příkazům svého bratra, podle nichž byla o týden odložena cesta na ostrov Kandavu, kam chtěli odjet, aby u tamějších domorodců vyměnili drahokamy za zboží, které s sebou přivezli.

Aby pak bylo spojeno dobře s užitečným, stanovil farmář, že s ním bude bratr denně objíždět plantáže. Tyto projížďky zajisté uklidní Janovy rozrušené nervy a zároveň ho obeznámí s dělníky, což mu může být jen na prospěch.

Tím se samozřejmě značně uvolnilo mladé dvojici a hlavně Petrovi, který teď s Vlastou po celé dny rejdil po ostrově.

Hlavně pobřežní háje a houštiny byly jejich rájem. Provázeni gepardy, kteří se s Petrem do konale spřátelili, projížděli na koních stepi a lesy, lovili sajky, divoké vepře, kachny a husy, pštrosovité kasuary a stepní kury a jinou srstnatou i pernatou zvěř, vždy vítanou v kuchyni a špižárně. Byla zde hojnost užitkové zvěře, ba možno říci, že nevyčerpatelná zásoba. Ale bylo také dosti škodné. Zvláště divokých koček, s nimiž gepardi podnikali zuřivé zápasy. Také jedovatí hadi brejlovci nebyli v houštinách vzácností. Naštěstí měli gepardi pro tuto havěť zvlášť vyvinutý pud a vždy z patřičné dálky upozornili na jejich přítomnost.

Tyto lovecké výpravy měly v sobě mnoho krásy i zábavy, kterou jim poskytovala také hojnost rozmanitého zpěvného ptactva, roje dováděvých papoušků, nenáviděných a nemilosrdně pronásledovaných na plantážích, kde působili značné škody, ale hájených v pobřežních lesích pro svou roztomilou akrobacii. Houfy a rodinky několika druhů poloopiček, huňatým kožíškem podobných angorským pestrým kočičkám, a jiní a jiní tvorové a tvorečkové skotačili v korunách stromů.

Jednoho dne k večeru ohlásila Vlasta svému otci, že Petrovi předstává mořské panny.

"Dobře, ty skřítku," přikývl farmář s úsměvem. "Ale teple se obleč-te! Noci jsou teď chladné!"

"Mořské panny? Čím mě to chceš omráčit?" ušklíbl se Petr.

"Uvidíš," zvedla prst do výše a tvářila se vážně.

Chtěl se uraženě ohradit, že ho považuje za tak nevědomého, aby věřil v pohádky o mořských pannách, ale vzpomněl si na nedávný objev záhadné loďky s tajemným bělochem. Jistěže je to Vlastina chytrá výmluva, kterou chce zastřít pravý účel nočního výletu. Snad se jí podařilo vysлідit nějaký nový zálud Ranga, který se ze svého zranění už zotavil, a Vlasta očekává dnešní noci zase návštěvu, kterou chce odhalit, znemožnit nebo dokonce zajmout...

Uvítal radostně tuto myšlenku. Vyzbrojen karabinou a dvěma revolvery s velkou zásobou nábojů, vsedl na Galána a vyjel s Vlastou z farmy.

Když viděl, že Vlastina výzbroj je také dokonalá, utvrdil se ve své domněnce.

Když projížděli plantáží k severu, slunce již zapadalo. Tu už si byl jist, že se nemýlí. A přece uhodl jen částečně.

"Snad by bylo lépe, kdyby ses svěřila strýčkovi a vyzvala ho, aby jel s námi," namítl.

"Bojíš se těch mořských panen?" vyprskla ve smíchu.

"Prosím tě, nejsem dítě," bručel. "Vím, že to byla jen tvoje chytrá výmluva. Chceš se pustit do boje s těmi záhadnými

lidmi. Ale považují to za příliš odvážné. Jsme pouze dva a jich je nejméně deset."

"I kdyby jich bylo padesát, stačili bychom na ně. Bude jasná měsíční noc, měli bychom je jako na dlani, kdežto my budeme skryti. Ale není jisté, že dnes připlují."

"Myslíš jsem, že máš nějaké zprávy, žeš něco vypátrala,"

"Nic nevím. Chci ti opravdu ukázat mořské panny. Mohli jsme jet na jižní nebo západní pobřeží, je to blíže. Ale jedeme k severu, poně-vadž chci mořské panny spojit s možností náhodného setkání s tou ne-zvanou návštěvou. Při měsíčním úplňku je totiž moře vždy neklidnější. Snad toho ti lidé využijí. Jinak však nemám žádný podklad pro svou domněnku. Také mořské panny, jak víš z pohádek, provádějí při měsíčním úplňku své reje," končila vážně.

"Myslím, že jsem z pohádek už vyrostl," zabručel uražený Petr.

Neodpověděla. Jen čtveračivý úsměv jí zahrál kolem rtů.

Když přebrodili řeku, byl obzor zahalen do soumraku. Nad temné obrysy stromů vyplul veliký oranžový měsíc, zlátl a stoupal do výše, a když stanuli na okraji lesa, objevil se jim úchvatný pohled.

Zalita modravým svitem, leskla se mořská hladina jako hedvábí. Po-dél korálových útesů svítily stříbrné lemy zesláblého, jakoby ztlumeného-ho příboje a moře šumělo v pravidelných výdeších jako obr pohřížený v hluboký, klidný spánek.

Zanechali koně u lesa a kráčeli k pobřeží posetému balvany, mezi nimiž vedla Vlasta svého kamaráda křivolakou soutěskou ke břehu. Museli se opatrně sešplhat ze srázu, rozhlodaného příbojem, který teď, za odlivu, jemně šuměl o dobrých pět metrů níž.

"Zde si sedneme," ukázala Vlasta na výklenek v balvanu nad příbo-jem, který šuměl sotva krok před nimi a omýval skalní hroty vyčnívající nad hladinu.

Byli v úplném stínu jako v lóži zšeřelého hlediště před jevištěm, jež tvořila nekonečná, měsíčním světlem zaplavená hladina oceánu, v po-předí zkrášlená korálovými bariérami, lemovanými stříbrnou pěnou.

"Tak kde máš ty svoje rusalky?" zeptal se s úsměškem.

"Pst! Teď buď tiše, Petře! Nemluv a nehýbej se! Jistě přijdou," še-ptala.

Po chvíli k nim zalehl jakýsi žalostný výkřik.

"Co to?"

"Už jdou!" šeptla.

Výkřik se ozval znovu a hned za ním několik jiných v různých tóni-nách. Znělo to jako nárek. A tu spatřil Petr před prvou bariérou kula-tou hlavu, jak se vynořila z vody, opodál další dvě, pak zase jedna... a sborové lkání rozrylo ticho. Hlavy se ve vodě rozvířily, v ladných kruzích a křivkách kroužily nad hladinou, blížily se, vzdalovaly...

"Sirény!" vydechl v nejvyšším úžase.

"Říká se jim tak," šeptala. "Lákají prý plavce, které pak utopí. Vi-díš, že jsem ti nelhala."

"Ale to je... jak je to možné? Není to žert, Vlasto? Není to podvůdek? Neuspořádalas pro mne divadlo?"

"Jak to myslíš?"

"Nejsou to dělníci z farmy?"

"Nesmysl! Myslíš, že by se někdo odvážil do těchto vod, které se hemží žraloky a chobotnicemi? Zde je velmi hluboko, milý Petře..."

"Pak jsou to nějaká mořská zvíř..." slovo mu uvázlo v hrdle: sotva dva metry před nimi se vynořila z vody kulatá hlava s mohutnou hřívou černých vlasů, na nichž se třpytily krůpěje vody ozářeny měsíčním svět-lem, jako by byly posety démanty; z obličeje, jehož výraz nebylo mož-no určit pro ostrá rozhraní světla a stínů, blýskaly se kulaté, vypouklé, jakoby skelné oči; podivný tvor se vyhoupl nad hladinu a Petr spatřil - ženská ňadra... lkavý nárek zazněl a zjevení zmizelo pod vodou.

"Po-pojďme odtud!" vyrazil jektavě, protože nemohl utajit hrůzu.

"Bojíš se?"

"Ano," přiznal se.

Vlasta se hlasitě a uštěpačně zasmála.

"Čemu se směješ prosím tě?"

"Tobě, ty hrdino! Vidíš, že jsi nevyrostl z pohádek!"

"Tohle nejsou pohádky! Vysvětli mně, můžeš-li!"

"Lehké vysvětlení: je to dugong! Docela nevinný tvor!"

"Zvíře?"

"Ovšem! Savec. Copak jsi o něm nikdy neslyšel?"

"O dugongu? Ne!"

"Snad tedy o moroni?"

"Moron? Ach, ano! To jsou tedy moroni? Už si vzpomínám: Z řá-du ochechulí. Byl jsem v zoologii vždycky slabý," přiznal se.

"Tak vidíš, ty strašpytle! Ale mám radost, že se mi to podařilo."

"Vlasto, ty jsi čertem posedlá," zlobil se Petr.

Pohádkové kouzlo se rozplynulo.

Už chtěli vstát, aby se vydali na zpáteční cestu, když se pojednou na západě, na širé hladině moře, před poslední bariérou korálových útesů objevil temný bod.

"Hleď, tamhle!" ukazovala Vlasta.

"Co je to?" tázal se Petr.

"Nemohu to rozeznat na takovou dálku. Měsíční světlo klame. Buď-to je to nějaký veliký mořský tvor, snad vorvaň,

nebo loďka. Škoda, že jsem si s sebou nevzala triedr. Zapomněla jsem. Rozhodně se připraví-me. Ale zde nemůžeme zůstat. Jsou-li to oni a přiblíží-li se ke břehu, měli by nás dobře na mušce. Vystoupíme nahoru a vptížíme se za bal-vany, kde se skryjeme. Pojd'!"

Vyšplhali se po skalní stěně a mezi balvany našli příhodnou skrýš. Měli odtud dobrý výhled na pobřeží a sami byli ukryti v temném stínu. Skupina balvanů je chránila zezadu.

Sotvaže se schoulili ve svém úkrytu, zaujal jejich pozornost nový zjev.

Asi sto kroků vpravo vynořila se pojednou ze tmy postava člověka, který kulhal.

"Rango!" zašeptal Petr.

Vlasta mlčky přikývla.

Rango přišel obloukem více od východu, což bylo pro ně štěstí, ne-bot' by byl narazil na jejich koně, pasoucí se klidně ve stínu na pokraji lesa, a to by ho bylo jistě odradilo od další cesty k pobřeží.

Domorodec vzpřímeně stanul na okraji srázu. Zřejmě si byl jistý, že zde je sám. Jeho měsícem ozářená postava se ostře odrážela od jasně osvětlené plochy.

Bod na moři se zatím přiblížil. Nebylo už pochyby o tom, že je to člun poháněný vesly. Plul podél první bariéry. Náhle změnil směr kol-mo k útesům, za nimiž na okamžik zmizel. Po několika minutách se však na hřebenu bariéry objevilo několik postav, které vlekly člun přes skaliska a na druhé straně jej zase spustili na vodu.

Loďka pak plula v pásmu ke druhé, bližší bariéře a zmizela z dohledu právě v místě, kde korálové pásmo tvořilo nad vodou nejvyšší obloukovitý pahorek. Marně čekali, že člun bude zase vlečen přes skaliska. Přece se však objevil v druhém vodním pásmu.

Potom zahrnul k západu. Plul daleko. Už mysleli, že se vrací, že snad je to nějaká noční rybářská výprava z ostrova Kandavu, když se v dálce objevil znovu na hladině před posledním pruhem bariér. Jak se přes ně dostal, zůstalo záhadou. Proklouznutí pod pahorkem na druhé bariéře si dovedla Vlasta vysvětlit: je tam asi tunel, který se při odlivu vynořil nad povrch vody.

Jistě se zde tito plavci dokonale vyznají...

Vtom byli zaujati narudlým světlem zprava. Rango stál na balvanu s pochodní, vysoko vztyčenou v ruce.

Člun zvýšil tempo. Po chvíli plul už rychle mimo ně, v dálce sotva dvacíti metry. Jasně viděli osm veslařů a na přidi muže, v němž poznali bělocha, kterého už viděli.

Rango seskočil z balvanu, přiběhl těsně k břehu a hodil pochodeň do moře. Loďka zmizela pod srázem z dohledu. Ale brzy poté viděli, že běloch vystupuje na břeh.

Bohužel, nebylo možné na tu dálku slyšet hovor. Mohli se jen do-myslit, že Rango dává záhadnému muži nějaké podrobné zprávy. Po chvíli se cizinec zřejmě rozčiloval, jak dosvědčovala jeho prudká gesta. A tu se podařilo bystrému sluchu Vlasty zachytit několik slov v domo-rodém nářečí:

"Výmluvy! Jsi ničema! Mám chuť tě dopravit na Kandavu! Chajruk už s tebou zatočí!" řval cizinec vztekle.

Tichou a pokornou Rangovu odpověď nebylo slyšet. Ani další bělo-chova slova nebyla srozumitelná. Až pak zase:

"Poslední lhůta: do příštího úplňku... ne! Ani den...! Pět lodí po dvaceti mužích... Musí stačit! Slíbils padesát a získals do dneška čtrnáct! Mlč! Přijdeme při příštím úplňku! Nebude-li vše připraveno, víš, co tě čeká!"

Běloch zmizel pod srázem a po chvilce projela kolem nich loďka zpět.

Kulhající Rango běžel k lesu, v jehož stínu se záhy ztratil.

"Rozumělas hovoru?" tázal se Petr.

"Slyšela jsem dost, abych zvěděla, že se chystá přepadení farmy," šeptala Vlasta. "Vím také kdy: o příštím úplňku. To je za měsíc. Máme tedy dost času se připravit. Rango je zrádce! Podle slov toho muže získal už čtrnáct našich lidí pro své plány. Musíme vypátrat, kteří to jsou. Je to spiknutí! A dost povážlivé," vysvětlovala.

Její zbledlá tvář se ostře rýsovala ve stínu a oči hořely horečným svi-tem.

"Výrazme! Lehce ho dohoníme u brodu, dopravíme na farmu, do-nutíme k vyzvání a pak..."

"Bude všechno zkaženo," vpadla. "Jak ho chceš přinutit? Neznáš do-morodce. Snesou nejhroznější muka a zůstanou němí. Penězi? Neznají hodnotu peněz. Jsou to prostí tvorové, které ovládá jen vášně, ať už je to pomsta nebo pohanský fanatismus. U Ranga je to obojí, což je tím horší. A Rango je velmi nebezpečný, neboť má na soukmenovce veliký vliv pro svůj původ. Jeho děd byl totiž jakýmsi knězem a uctívali ho ja-ko zástupce boha. Celá Rangova rodina byla tabu. To znamená, že ne-dotknutelná, dokud slouží slepě svému kmeni a poslouchá příkazy po-hlavára, kterým je Chajruk, náčelník vzbouřenců Tuka na Kandavu. Žije kdesi v horách v nitru toho ostrova. Tatínek o tomto výjimečném postavení Rangovy rodiny nevěděl, jinak by proti Rangovu strýci za-kročil jinak. Teprve nedávno jsme se to dověděli. A to už bylo pozdě."

"Vždyť jsi mu zachránila život," namítl.

"Myslíš, že ho to zavazuje k vděčnosti? To by ses mýlil. Znáš pova-hu těch divochů. Příhoda nebyla pro Ranga více než zásah osudu, kte-rý spravedlivě způsobil, aby Rango zůstal živ a provedl svou pomstu. Jsem si jista, že si to tak vykládá."

"Co chceš tedy dělat?"

"Sama v této chvíli nevím, co by bylo nejlepší."

"Povíme všechno strýčkovi."

"Bůh chraň! Tatínek je přísný! Poslal by Ranga s eskortou do Suvy."

"Myslím, že by to tak bylo nejlepší."

"Mýlíš se. Jistě by propuklo vzbouření. Rango získal už čtrnáct lidí. Otec myslí, že tabu na Patrii vyhladil, já tomu však nevěřím. Mám pro-to vážné důvody. Odstraní-li otec Ranga, vzbouří se všichni. Od této chvíle nedůvěřuji ani své chůvě. Nezapomínej, že je také kuchařkou. Víš, nač myslím? Jsou zde jedy, které způsobují buďto okamžitou smrt, nebo

dlouholeté umírání v nejkřutějších mukách tělesných nebo duševních. A žádný lékař nevyzkoumá podstatu."

"Ale Vlasto, vždyť je to tak lehké: vyžádejte si vojenskou posádku od guvernéra."

"Kdy?"

"Ihned."

"To by byla chyba. Rangovy plány by byly předčasně prozrazeny. Nic by se tím nedocílilo. Leda odklad. Posádka zde nemůže být věčně. A potom: kolik vojáků sem může přijít? I kdyby guvernér svolil věnovat vojsko k hájení soukromého majetku a dvou či čtyř lidských životů, nemůže ho dát mnoho. Vojsko sotva stačí k udržení státního pořádku na hlavních ostrovech Fidži. Řekněme, že bychom sem dostali nejvýše padesát mužů. Nehledě na výlohy s jejich vydržováním. Stačí ale těch několik vojáků k uhlídání celé Patrie, jejíž obvod měří mnoho kilometrů? Víme, odkud budeme napadeni? Vojsko bude střežit sever a útočníci vniknou od jihu, východu nebo od západu. Je-li možno přistát zde, je to jinde možné také. Už nevěřím v bezpečnost korálových hradeb.

Jak jsem řekla: útok by byl jen oddálen, ale bude mocnější, až bude vojsko z Patrie dovoláno. Pak ale tím hůře pro nás. Ty se strýčkem Ja-nem odjedeš a já s otcem zde zbudu. Nebudeme vědět dne ani hodi-ny... Teď aspoň víme.

Proto uděláme toto: Nikomu ani slovo. Budu pátrat, slídit, stopovat Ranga, abych se dověděla, co vlastně provádí a kdo z našich lidí jsou jeho spojenci. Do příštího úplňku jsme v bezpečí. Uvidíme, co nám přinese čas."

Přešli planinu, vsedli na koně a zvolna, krokem jeli domů. Po celou cestu nepromluvili slova. Vlasta byla zahlobována v těžkých starostech a Petr se v duchu obdivoval odvaze, duchapřítomnosti a moudrosti této mladičké dívky.

Ovšem, Vlasta má už hojně zkušeností. Vyrostla zde v té divočině, v ráji největších krás, ale také nejnebezpečnějších úkladů, vnikla do duše divochů a snad i lidojedů, pro něž její otec, zaujat starostmi jako majitel ostrova a zaměstnavatel, nemohl mít pochopení.

ZRÁDCE

Uplynul týden. Jan Falta se už tak zotavil, že mohl konečně zahájit svou obchodní činnost, která byla vlastním účelem jeho návštěvy na Fidži.

Konečně se oba bratři mohli domluvit, že vyplují na motorovém člunu na Kandavu, kde Karel svým osobním vlivem dopomůže Janovi u známých domorodců k výhodným nákupům.

Vlasta s Petrem zůstanou na Patrii.

Dříve však zařídí Karel něco, co - jak se domníval, naprosto zajistí bezpečnost farmy. Svůj plán provedl hned nazítří, Ostrov Kandavu je vzdálen od Patrie, jak už víme, pouhých šest kilometrů na západ. Měří 321 km² a má asi 70 000 obyvatel. Není tak obehnan korálovými útesy jako jiné ostrovy fidžijské a jeho pobřeží jsou vhodná pro přístavy. Půda je zde jako všude na Fidži velmi úrodná. Středem ostrova táhne se hustě zalesněné pohoří, protkané divokými roklemi a propastmi. Není však příliš vysoké, vévodí mu vyhaslá sopka Mbuke Levu, jejíž temeno ční do výše 840 metrů.

O pořádek zde dbala posádka o síle jednoho praporu, s jehož velitelem, kapitánem Lewisem, byl Karel Falta v přátelském poměru.

Posádka měla na Kandavu rádiovou stanici, která umožňovala stálé spojení s hlavním velitelstvím v Suvě na Viti-Levu, s posádkou na ostrově Vanna a s několika jinými stanicemi.

Poněvadž byl Lewis horlivým amatérem v radiotelegrafii, sestrojil si také malou soukromou vysílačku na baterie, o které Karel Falta dobře věděl. A právě tento přístroj byl účelem a cílem Karlovy cesty na Kandavu, kam se vydal na svém motorovém člunu.

Lewis ochotně vyhověl žádosti farmáře a zapůjčil mu přístroj. Dal mu také k dispozici jednoho zručného radiotelegrafistu, který měl farmáře a jeho dceru zaučit v Morseových značkách a v používání aparátu. K tomu účelu dostal telegrafista měsíční dovolenou.

Téhož dne se vrátil farmář v průvodu statného desátníka Shaksona a s domorodci nesoucimi bedny a svazky železných tyčí a drátů.

Během příštího dne smontovali stožáry s anténou a k večeru stál už ve věži nad farmou přístroj připravený k činnosti.

Po chvíli pak odpočívala už na volání Patrie vojenská stanice na Kandavu. Přihlášku přijal sám Lewis, který odpověděl hromovým hurá.

Měl-li Karel Falta radost z tohoto zařízení, které mělo zajistit bezpečnost farmy na dobu asi jednoho týdne, po kterou bude s Janem na Kandavu, měla Vlasta s Petrem jistě mnohem závažnější důvod k radosti. O tom však oba staří Faltové neměli tušení: desátník Shakson se zdrží na Patrii celý měsíc, kdežto do příštího úplňku zbývá už jen osmáct dní. Nejenže jim bude zkušený voják vydatnou pomocí, dojde-li skutečně k útoku na farmu, ale vysílačka je spojuje s posádkou na Kandavu, odkud budou moci přivolat rychlou pomoc, bude-li jí třeba.

Příštího jitra odpluli bratři Faltové na Kandavu. Vezli s sebou příslušné zboží pro domorodce, které vymění za drahokamy.

Zatím Shakson ve dne objížděl s mladou dvojicí plantáže a večer se učili pracovat s vysílačkou.

Život na farmě plynul klidně.

Ještě za jitra vpluli oba bratři Faltové do přístavu malého města. Od charakteristických domorodých chatrčí se nápadně odlišovala poměrně mohutná budova z kamene a nepálených cihel s několika pobočnými staveními a rozsáhlým prostranstvím obehnaným hustým plotem z ostnatých drátů: vojenská kasárna.

Velitel Lewis je přátelsky přijal. S díky odmítl Karel Falta vojenský doprovod, který mu kapitán ochotně nabídl.

"Znáš se dobře s kmeny na pobřeží a nehrozí nám žádné nebezpečí," dodal s úsměvem.

"Budiž," přikývl kapitán, "ale hlouběji do vnitra ostrova se nepouštějte. V poslední době jsem dostal dosti znepokojivé zprávy o kmeni Tuka. Podnikají z hor, kde jsou zalezlí, nájezdy k pobřeží. Zdá se, že se snaží získat kmeny v nížinách pro své buřičské cíle. Buďte tedy opatrní!"

Poděkovali za tento pokyn, s povděkem přijali koně, které jim Lewis půjčil, a vyjeli z kasáren. Brzy měli za sebou město

a klusem jeli cestou mezi poli, která poskytovala týž obraz jako plantáže na Patrii.

Později změnil se ráz krajiny v rozsáhlou step, za níž pak se ponořili do chladivého stínu tropického lesa.

K poledni vjeli na mýtinu, na které stálo asi dvacet okrouhlých chatrčí, vystavěných z chrastí a hlíny a krytých došky. Celá skupina těchto chatrčí byla obehnaná hradbou z trnitého křoví.

Jejich příchod byl ihned zpozorován neviditelnou hlídkou, která troubením, znějícím jako řev dravé šelmy, vzbouřila okamžitě celou vesnici. Než dojeli k průchodu hradby, vyrojily se z chatrčí hnědé po-lonahé postavy s luky a oštěpy.

Avšak hrozivé vzbouření se záhy změnilo, když poznali farmáře. Vítali ho štekavými zvuky a širokými úsměvy. Ze zástupu jim vykročil vstříc starý, ale dosud statný pohlavár, jehož prosedivělý účes hustých kudrnatých vlasů byl tak ohromný, že se zdálo, jako by měl na hlavě obrovský kotouč šedivé vlny. Obnažená prsa byla tetována vzorcem, který měl snad znázorňovat rozpjatého or-la. Dosti sympatická bezvousá tvář byla rovněž ozdobena tetováním, které tvořilo od nosních chřípí přes tváře symetricky se rozbíhající čáry přes líce až k uším a krku na způsob kocouřích vousů.

Pokračovalo pak od kořene nosu vzhůru přes čelo a kolem obočí k uším. Tato podivná ozdoba dodávala obličejí ráz jednak divoký, ale také směšný. Připomínala masku mourovatého kocoura.

Pohlavár si vyměnil s Karlem Faltou uvítací zdvořilosti v domoro-dém nářečí a Jan vytušil, že bratr sdělil náčelníku účel jejich návštěvy. Jak bylo vidět, vzbudil všeobecný zájem.

Špalírem domorodců vjeli do ohrady, sestoupili z koní a kráčeli k pohlavárovu obydlí uprostřed vesnice, kde se usadili pod korunou vysokého blahovičníku na přivalené dřevěné špalky.

Nejprve ovšem musili přijmout nabídnuté pohoštění. Odmítnutí by znamenalo smrtelnou urážku.

Bylo nejvš prozívatelné od Karla Falty, že svému bratrovi neprozra-dil jídelní lístek, neboť sotva by mu byl tak chutnal pes pečený na rožni, placky z rozemletých bílých mravenců a jistého druhu housenek...

Celá vesnice se shlukla kolem nich. V kruhu zde stály také ženy a dívky, zvědavě se dívaly na návštěvníky a toužebně pokukovaly po zavazadlech, složených vedle Karla Falty.

Konečně mohli přikročit k vlastnímu účelu návštěvy.

Mají-li kameny? Pohlavár se jaksi ošíval. Bylo vidět, že má obchodní vlohy. Nejprve ať Jeho Výsost, jak tituloval Karla Faltu, ukáže, co jim může nabídnout.

Zkušený farmář vyňal nejprve to, co je potřebné mužům i ženám: kalikové a rezné plátno.

Na tvářích domorodců se objevila spokojenost. To potřebují. Jak by ne! V okamžiku se objevily v rukou domorodců sáčky. Neodvážili se však vyměňovat, dokud si nevybral náčelník. Za šest metrů plátna na-bízel tři veliké ametysty.

Janu Faltovi se zableskly oči. Ale Karel krou-til hlavou. To že je málo. Musí přidat. Co? Nějaký žlutý nebo zelený kámen. Za tohle? Jeho Výsost si myslí, že Mgawa, starý náčelník, je hloupý chlapec? Ne, to si nemyslí, ale on, farmář a majitel Patrie už má také stříbro ve vlasech. Zná cenu kamenů. Fialové kameny dnes ani ni-kdo nechce. Handrkovali se tak dlouhou chvíli. Konečně řekl Karel ja-koby pro sebe anglicky:

"Udatný pohlavár Mgawa je můj přítel. Přidá nějaký pruhovaný ká-men. Je to kvůli ostatním. A já mu zato přivezu bedničku výborného tabáku."

Bylo vidět, že Mgawa rozuměl. Kývl hlavou, podal jim valounek kr-vavě červeného kameolu a heliotrop veliký asi jako lískový ořech.

Teď byl Karel Falta spokojen.

Pak se rozvinul obchod s ostatními vesničany. Zakrátko byl plátenický obchod ukončen a před Janem Faltou kupila se slušná hromádka polodrahokamů,

Mají-li něco lepšího? Kameny, ve kterých jsou uvězněny "měsíční a sluneční paprsky"? Ano, něco mají, Ale co za ně?

Za měsíční kame-ny tyhle překrásné nože s čepelí nad stříbro lesklejší, dýmky z mléčné-ho opálu a achátu

(porcelánové) s nádhernými malbami dalekých kra-jin, odkud přijel bratr Jeho Výsosti; to pro muže. Pro ženy: hle, v této plechové krabici je vzácné ovoce z daleké domoviny Jeho Druhé Vý-sosti, sladší nežli datle, tvrdé jako ty měsíční kameny, září jako rubíny (malinové cukrovinky). Zde zase žluté jako nejkrásnější topas s otis-kem vzácného živočicha, který tuto lahodnou šťávu nashlédal. Ale to není jen rozkošná sladkost. Je to také lék proti kašli - (medové bon-bony). A tuhle: Ó, to je - kouzlo! V této krabičce s obrázkem moc-ného boha jsou, hleďte, stříbrné válečky.

"Přines čistou vodu ze studánky," podával Karel sklenici mladé do-morodce.

V okamžiku přiběhla zpět s plnou číši.

"Hle, sloupneme stříbrný obal, vysypeme prášek do vody a... ššššš... pij!" Dívka s výkřikem couvla před vířící, kypící tekutinou. "Neboj se! Není to zlý démon! Je to dobrý bůžek. Pij! Rychle! Nebo uteče z toho poháru!"

Marné! Domorodci se rozprchli a zpovzdálí hleděli vyjeveně na pře-kypující nápoj. Nezbylo, než je přesvědčit: Karel vypil obsah sám. To je přesvědčilo.

Přinesena nová voda. Shlukli se kolem nich, hlava na hlavě a několik odvážných rukou se vztahovalo po číši. Ulovila ji statná do-morodka; okusila opatrně a pak hltala nápoj. Mlaskala, olízla se, chtěla ještě.

Ne! Je to vzácnost! Nápoj, který vrací mládí a krásu.

Tohle rozhodlo. Bylo vidět, že i divošky rozumějí kouzlu mládí a krásy, které přičaruje zpět - šumivý bonbon...

A pro děti? To přidáme zdarma: pro holčičky tyhle roztomilé loutky v nádherných šatičkách a klukům dáme pušku, která dosti daleko vy-střelí tenhle šíp.

To všecko za měsíční kameny.

A už se sypaly do Janových dlaní zelené chrysolity, plamenné opály, modré a žluté kordierity, žlutá, zlatově se lesknoucí tygří oka, chalce-dony a karneoly a zelenošedá kočičí oka, takže Karel sotvaže stačil vy-dávat protihodnotu.

Sluneční kameny, jak domorodci nazývali pravé drahokamy, však nebyly. Jen dva safíry a jeden rubín získali od náčelníka, jenž však za ně žádal - karabinu se zásobou nábojů, což bylo nepřijatelné. Neměli zásobní pušky a své

nemohli postrádat.

"Nevadí, Jene," řekl Karel česky. "Dostaneme drahokamy výhodně jinde. Zde jsme ještě blízko města a voní to trochu civilizací."

Uspokojili pohlavára několika dárky, mezi nimiž byl nejcennější sta-rý vojenský bodák, rozloučili se a vyjeli dál na západ.

"Karle, tohle je ohromný úspěch! Počítám-li jen zhruba, získal jsem značný kapitál. Netušil jsem, že jsi tak dobrý obchodník," hovořil Jan nadšeně.

"Snad chceš říci: podvodník," řekl Karel trpce, "Bůh ví, že to dělám nerad. Nikomu jinému bych takhle neposloužil.

Hnusí se mi to. A je mi líto těch lidí. Jen je mi útechou, že v této pustině nemohou uplatnit ani zpeněžit ty kameny v jejich pravé hodnotě. Jediná možnost je směnný obchod. My jsme jim konečně dali věci neškodné a částečně praktické. Aspoň plátno. Občas připlují na Fidži různí dobrodruzi, kteří platí - kořalkou, opiem, kokainem a jinými zločinnými prostředky. O tom se přesvědčíš, až budeme dále od města, z dosahu vojenského dozoru. Tam se také zvýší naše osobní nebezpečí, ačkoliv mě i v tomto kraji trochu znají. Doufám, že nebudeme vážně ohroženi."

Jan mlčel. V duchu počítal svůj zisk. Už teď může být spokojen. Kdyby se hned vrátil do Turnova, zaplatí ziskem skoro všechny své dluhy.

Příšeří lesního stínu se rozsvětlo. Před nimi se objevilo podivné prostranství. Les zde byl zpustošen jako po požáru či větrné smršti. Stromy i keře byly bez listů a uschlé a na veliké ploše zbyly jen pahýly, jejichž ulámané větve pokrývaly zemi bez trávy a rostlin, jinde tak buj-ných. Zato celá ohromná plocha byla pokryta jakoby šedým a žlutým prachem, který jako drobný déšť se také sypal z pahýlů stromů.

Uprostřed tohoto zpustošení stála skupina homolovitých útvarů, po-dobných úzkým a různě vysokým stanům.

"Vesnice?" tápal se Jan.

"Ano," potvrdil Karel s trpkým úsměvem, "a s mnoha miliony oby-vatel. Jenže ne lidských. Je to druh všekazů, bílí mravenci. Kam vpadnou, nastane hrozná pohroma. Ničí vše, co není z kovu a kamene. Zni-čí domy i lodí, nábytek, zboží, knihy a napadnou-li člověka, nezůstane po něm ani kůstka. Je to nejhorší trýzeň tropických krajů."

Po chvíli vyjeli z lesa do mírně se svažující stepi, kterou protínal do-sti široký pruh řeky, valící své tiché vody do moře, jehož hladina se vl-nila asi půl kilometru vlevo. Za řekou se území zase zvedalo a obzor končil lesnatým hřebenem. Vpravo v dálce několika kilometrů se rýso-valy skalní hroty, jejichž mohutné těleso bylo rozekláno kaňonem.

Klusem vyrazili k mostu klenoucím se přes řeku. Když však k němu přijeli, stanuli bezradně: dřevěný most byl právě uprostřed i s pilířem stržen.

"To je podivné," řekl Karel. "Most zřídila vojenská posádka. Je to jediná možnost, jak se zde dostat přes řeku. Pokud vím, používá jej velmi často vojenská hlídka patrolující podél pobřeží. Je tedy vylouče-no, že by most zničili sami vojáci. Může to tedy být pouze úmyslné po-škození. Stalo se to nedávno, nejdéle před dvěma dny, neboť pravidel-ně každý třetí den jede tudy hlídka. To by však znamenalo, že je teď vojenská četa na druhé straně a je jí tudy znemožněn návrat, neboť do proudu se nemůže odvážit. Je zde velmi hluboko, mnoho krokodýlů a z moře sem často vplují také žraloci. Nezbyvá nám, než se dát vpravo proti proudu. Snad se nám podaří v kaňonu najít brod. Ale to bude velká oklika. A potom: je to jaksi nucená cesta do nitra ostrova. Není to léčka? Zdá se mi to podezřelé. Chceme-li však na druhou stranu, nezbyvá nic jiného."

Za hodinu vjeli do kaňonu. Byl to úzký průsmyk, lemovaný divoce rozeklanými skalami, strmými, místy hrozivě převýslými, na jehož dně se hnala řeka, a vedle ní úzká kamenitá stezka, jež sotva stačila pro jezdce. Zpočátku terén stoupal mírně, později však se zvedal příkřeji a cesta byla čím dále tím obtížnější.

Brzy měli pod sebou kolmý sráz, na jehož dně hučely přeje, tříštící se o skaliska a balvany, vpravo pak se zvedaly kolmé stěny s hrozi-vými, převýslými baldachýny.

Úzký proužek nebe nad nimi zkravěl: slunce zapadalo. Růžový od-lesk, který na chvíli ozářil tuto nevlídnou propast, náhle zhasl a téměř v okamžiku kaňon ztemněl. Karel zastavil svého koně.

"Tahle cesta se mi nelíbí," hučel. "Stále stoupáme. Vede nás do hor, kam nechci. Vydali jsme se sem jen proto, abychom našli přechod přes řeku, která se nám teď stále více propadá do hloubky."

"Vraťme se tedy," vybídl jej Jan.

"Zde je to nemožné, na této úzké stezce koně neobrátime. Chtěj ne-chtěj musíme vpřed, až najdeme nějaké širší místo." Jeli krokem dále. Stezka se však nezměnila. Jenom zpozorovali, že stoupání ustalo a po chvíli se terén svažoval, což je potěšilo. S radostí uvítali, když za stálého klesání půdy se stezka rozšířila, skály se rozestoupily a před nimi se otevřel širý kraj.

Po dvou hodinách opatrného sestupu stanuli konečně v nížině na břehu řeky, která zde valila v širokém korytu své tiché, hluboké vody. Zde ovšem přejít také nemohou. Musí stále vpřed, proti proudu. V no-ci je těžko hledat vhodný brod. Také jsou už unaveni.

Místo se jim zdálo příhodné k odpočinku. Malá, ale přece jen dosta-tečný rozhled do nejbližšího okolí poskytující planinka dávala možnost ochrany před náhlým přepadením. Husté křoví za ní jistě znemožňuje nepovolaným očím pohled do jejich tábora a bude také tlumit zář oh-ně, který zapálí, aby si ohřáli večeri a uvařili čaj.

Ostatně nemusí se obávat přepadení. Nejsou ještě tak vzdáleni od mořského pobřeží a hory, v nichž se skrývají praobyvatelé a odbojníci sekty Tuka, jsou ještě daleko.

Tak aspoň usoudil Karel.

Sestoupili z koní, snesli suché roští a po chvíli už plápolal veselý ohníček.

Praskot suchého roští a bublání vody vařící se v kotlíku smísl se zrádně s koňským dusotem, tlumeným travnatou stepí a také se slabým šumotem v blízkém křoví...

Až pojednou...

V září planoucího ohně se Karlovi zdálo, že se křoví v jednom místě hýbá. Klam? Může být. Zmítající se plameny často kreslí takové přelu-dy. Možná také, že je to zvěř lákaná ohněm a vůní vařícího se masa.

Karlův pohled, upřený na křoviny a jeho ruka, sahající po karabině, upoutaly také pozornost Janovu, který se znepokojeně otázel:

"Vidíš něco?"

"Dosud... nevím. Možná je to klam."

"Není! Hleď: tamhle se pohnuly keře!" ukazoval Jan na jiná dvě místa.

"Rychle lehnout! Karabinu k lici! Vystřel, vypálím-li já!" velel Karel a překlopil obsah kotle do ohně.

Plameny zmizely s ostrým sykotem a nad nimi se rozplazil oblak dýmu a páry. V posledním záblesku záře upozoroval však Karel temný obrys hlavy, která se vynořila z křoví. Rychle zalícil. Vtom však byli oba bratři zahaleni v hustý dým, který jim zakryl výhled, avšak byl také jejich spásou, neboť salva z pušek, vypálená na ně z křoví, se minula cíle. Nad nimi hvízdaly kulky a Karel ucítil na rameni pálení, jako by se řízl rozžhaveným nožem.

Vtom Karel stiskl spoušť a za ním také Jan. Bolestný výkřik z houští-ny svědčil, že některý z útočníků byl zasažen.

"Za mnou!" velel Karel a plížil se vlevo od ohniště ke koním.

Zahřměly nové výstřely a za bratry švihaly kulky do trávy. Zároveň zalehl k nim výkřik:

"Ruce vzhůru! Vzdejte se!" křičel na ně kdosi anglicky.

Průzvuk byl cizí a onen muž jistě nebyl Angličan. Nebyl to však také domorodec, neboť Fidžané se vyznačují charakteristickým hrdelním hlasem, kdežto tohle byl hlas bělochův.

Oba bratři dospěli však už ke svým koním. Vyhoupili se do sedel a chráněni tmou, pohlédli k ohništi. V matné záři doutnajícího žároviště viděli smečku polonahých postav, která se vyřítla z křoví a obklíčila ohniště. Zahlédli ještě statnou postavu muže v evropském oděvu s tváří zarostlou plnovousem.

Ale pak už vyrazili cvalem vpřed, dále proti proudu, hlouběji do vnitřa ostrova. Za nimi třeskały výstřely a kulky hvízdaly kolem nich. Naštěstí je žádná nezasáhla.

Neměli dosud však vyhráno. Naopak, řítili se snad do ještě většího nebezpečí. Ale nemohli jinak. Zpáteční cestu do průsmyku měli zata-rasenou divochy se záhadným bělochem v čele a musili by se jimi pro-bojovat. To by však znamenalo zkázu; při nejmenším nebezpečí, jehož by se odvážili jen v nevyhnutelném případě a bez naděje na úspěch.

Vždyť je možno, že jsou zaskočeni a že už teď je průsmyk obsazen di-vochy. Skupina, která je napadla, byla už sama o sobě velkou přesilou. Bylo jich nejméně deset.

Kvapem jeli vpřed! Snad se jim podaří dospět včas k brodu. Náskok mají. Divoši jistě zanechali své koně daleko v křovinách, aby je nepro-zradil koňský dusot, anebo zařčení některého z nich. Nežli k nim do-běhnou a vyrazí za nimi, budou oba bratři už hezky daleko. Mají vojenské koně...

Také terén byl příznivý - mírně zvlněná rovina s tvrdou a vypra-hlou půdou po několikaměsíčním suchu, jaké vládne v tropech na dru-hé polokouli od května do října.

Asi po čtvrt hodinovém cvalu vjeli do hustého lesa, který dosahoval až těsně k řece. Zastavili se a naslouchali: z dálky se k nim nesl slabě ale přece slyšitelně dusot koní.

Pronásledují je. Vyrazili vpřed podél břehu. Lesní houští uvítali, ne-bot' zde pronásledovatelé budou musit zmírnit rychlost a postupovat opatrně. Nevědí, kde se pronásledování mohou skrýt a přejít k útoku; vědí o svém nepříteli a jsou tedy ve výhodě.

Bratři Faltové však neměli chuť bojovat. V neznámém kraji, který je už na prahu oblasti vzbouřenců, jejichž předvojem byli napadeni, bylo by nejvýš nemoudré, aby daleko slyšitelnou střelbou přivolali na sebe další tlupu. Výsledek takového boje by nemohl pro ně skončit jinak než smrtí.

A tak se hnali proti proudu řeky s jedinou touhou: najít brod.

Lesní houští však značně překáželo rychlému postupu. Mohli pouze klusat a místy se prodírali krokem.

Pojednou před nimi blesklo oslnivé světlo, v příštím okamžiku zhas-lo a ozval se ostrý povel:

"Stát! Ruce vzhůru!"

Oba bratři si v prvním úleku nevšimli, že rozkaz zněl čistou angličti-nou. Zvedli paže.

Okamžitě je obklopilo pět jezdců a ostré světlo elektrické svítilny za-plavilo jejich tváře.

"Farmář Falta! Kde se tu berete?" slyšeli udivenou otázku.

"Vy jste... chvála Bohu! Hlídká!" zajásal Karel.

"Ano," potvrdil velitel oddílu. "Ale vysvětlete mi..."

"Teď není kdy!" namítl Karel Falta rázně. "Pronásleduje nás tlupa divochů ozbrojených puškami. Vede je nějaký běloch. Rychle zpět a přes řeku! Je zde brod?"

"O něco výše," odpověděl poddůstojník. "Jak je silná ta tlupa?" obrátil se na Faltu s otázkou.

"Nejméně deset mužů."

"Na ty bychom stačili. Ale... zbořený most, který nás donutil k zajižďce až sem, vaše přepadení a podivné chování obyvatelů vesnic na pobřeží, to všechno ukazuje na počátek vzpoury. Mohli bychom být také zaskočeni jinými tlupami. Nesmím vydávat svůj oddíl zbytečně do ne-bezpečí. A proto - zpět!"

Les naštěstí brzy skončil a mohli postupovat cvalem.

Po několika minutách se přebrodili přes řeku a hnali se k jihozápa-du. Když dojeli do větší vesnice na pobřeží moře, již svítalo.

V zátoce kotvila větší rybářská plachetní jola. Na té se přepraví do města. Avšak majitel člunu se ošíval. Prý propouští vodu, neunesse tolik osob i s koňmi; stožár je už prohnílý; ještě mnoho jiných důvodů uvá-děl, z nichž byly všechny čirou výmluvou, až na koně. Pro jejich dopravu byla jola skutečně nevhodná.

A tu velitel hlídky rázně zakročil:

"Koně zůstanou ve vsi! Celá vesnice ručí za jejich ošetření! Nejpoz-ději zítra si pro ně připluje křižník. Vpřed! A hned! Bez planého žvanění!" Pistole dodala rozkazu patřičný a úspěšný důraz. Ve chvílce by-la plachta napjata; nasedli a jola vyplula ze zátoky.

Když už byli bezpečně daleko od břehu, ukázal poddůstojník do ste-pi, po které se hnal k vesnici početný zástup jezdců. Seržant nasadil k očím triedr:

"Je to on. Jede v čele. Poznávám ho podle té jizvy na tváři."

"Myslíte toho bělocha, o kterém jsem vám řekl?" tázal se Karel.

"Ano."

"Znáte ho?"

"Velmi dobře."

"Kdo je to?"

"Těžko říci. Jmenuje se Smith, ale nevíme, zda je to jeho pravé jmé-no. Záhadný člověk. Dobrodruh a zrádce. Přihlásil se dobrovolně k britskému vojsku v Sydney. Nějaký čas sloužil v Austrálii, a když byla před dvěma lety vyměňována posádka v Suvě, udělal všecko, aby se tam dostal. Nutno přiznat, že je to vzdělaný člověk. Hlavně - umí mluvit. Podařilo se mu oklamat velitele a získal jeho důvěru. Byl pový-šen. Zažádal o přeložení na Kandavu a vodil hlídky jako dnes já. Jedno-ho dne se nevrátil. Zmizel s celým svým oddílem, s desíti muži. Nastou-pil jsem na jeho místo. Při jedné obchůzce jsem našel mrtvoly všech. Byli oloupeni o výzbroj i oděvy. Jen Smith zmizel. Až teď ho zase vidím - v čele povstalců. Musíme ho dostat. Velitel už zařídí, aby výprava měla úspěch a zajistila konečně klid a bezpečí na Kandavu."

Odpoledne vpluli do přístavu. Kapitán vyslechl seržantovu zprávu se starostlivým výrazem v tváři. Věc není tak jednoduchá. Zvláště zpráva o Smithovi je závažná. Povstalců je několik tisíc a jsou-li ozbrojeni, je to ohromná přesila. Nutno také uvážit jejich fanatismus, který je dohá-ní k šílené odvaze. Kasární objekt je v bezpečí, ten dovedou uhájit se strojními puškami a děly. Ale kapitán je povinen dbát o pořádek na ce-lém ostrově, alespoň v pobřežních oblastech. Tohle však je známka, že se povstalci, dosud ukrytí v horách, začíná-jí hýbat a útočit v nížinných krajích. Tomu se musí zabránit. Není to však možné s jeho posádkou, která přece nemůže vyrazit z města a ne-chat kasárna na pospas nespolehlivému obyvatelstvu. Kapitán má k trestné výpravě málo mužstva.

Ještě téhož dne podal kapitán radiotelegrafickou zprávu guvernérů do Suvy a žádal o vyslání nejméně dvou praporů s děly a tanky.

Odpověď zněla:

Guvernér nemůže vyhovět. Také na Viti-Levu lze pozorovat nepo-koj. Velitelství v Suvě telegrafuje do Sydney, odkud ať kapitán vyčká pomoc. Zatím má jen hájit město, bude-li třeba.

"Všecko na dlouhé lokte," zuřil kapitán. "Vojsko z Austrálie připlu-je v nejlepším případě za deset dní, počítáme-li do této lhůty admini-strativní provedení: pouť spisů od generality k velitelům, zorganizová-ní, výzbroj a výprava mužstva, křižníků, nalodění všeho... Deset dní? Měsíc si počkáme!"

Zkušený kapitán koloniální služby mnoho neprohádal.

Téhož dne se bratři Faltové na svém motorovém člunu vrátili domů.

PŘÍPRAVY K OBRANĚ

Předčasný návrat bratří Faltových vyvolal na farmě překvapení. Zpráva o povstání domorodců mladou dvojici znepokojila, ale to, že oba dospělí Faltové šťastně vyvázli z léčky, způsobilo jim velkou ra-dost.

Při zmínce o zrádném Smithovi, kterého Falt dokonale popsal i s jizvou na tváři, jak ji viděl seržant v triedru, si vyměnila Vlasta s Petrem významný pohled. Poznali svého muže z nočních návštěv na severním pobřeží Patrie...

Oba si položili otázku: Nebylo by vhodné, aby se svým otcům svěřili, vyličili jim noční návštěvy na severním pobřeží a dosud nejasné ne-bezpečí, které hrozí Patrii?

Petr už otvíral ústa, aby promluvil, ale Vlasta mu významným pohle-dem zarazila řeč a vyzvala ho k procházce do parku.

"Měla jsem týž nápad," začala, když byli z doslechu svých otců, "ale nejde to, Petře. Musíme mlčet."

"Nevím, je-li to správné," kroutil Petr hlavou, "ba myslím, že je to chyba, která nám může být osudná. Hleď, Vlasto, podle toho, co řekl strýček, chystá se povstání domorodců snad na celém souostroví. V tom případě může být Patria napadena nejen těmi sto muži, ale také jinými z okolních ostrovů. Vpád povstalců jistě strhne dělníky z farmy s sebou. I když uvážím, že velká většina těchto lidí je už do jisté míry zcivilizována, má ke strýčkovi úctu a respekt, že nemají zbraně a nejsou tedy příliš nebezpeční proti našemu zbrojnímu arsenálu, nedů-věřuji jim. Naše karabiny a zvláště strojní pušky by snad odrazily první nápor, ale konečný výsledek při ohromné přesile útočníků? Ne, Vlas-to, nejednáme správně. Měli bychom říci, co víme, a strýček by si měl vyžádat od guvernéra vojsko."

"Hned?"

"Ano, hned."

"Tuto otázku jsem ti dala už jednou a tys mi odpověděl stejně. Já jsem ti pak vysvětlila, proč to není možné. Na tom trvám i teď. A do-dávám: Není jisté, že dojde k povstání na celém souostroví. Jsem pře-svědčena, že vojsko z Austrálie přijde na Kandavu, kde je hlavní ohni-s-ko vzpoury, včas, a zlomí povstání ještě před výbuchem. Myslím, že ani nedojde ke vpádu na Patrii. To by pak bylo pro nás osudné, kdybychom vybičovali fanatismus svých lidí tím, že by vojsko zajalo Ranga, který je tabu a požívá u domorodců nedotknutelnosti a posvátné úcty. Kdoví, kolik dnes má Rango mezi našimi lidmi přívrženců. Povím ti něco.

Dnes v noci byla čirá tma. Připlížila jsem se k hlavnímu čeledníku. Jak víš, okna nejsou zasklena. Není to ve zdejších podnebí třeba. Skrči-la jsem se pod okno a slyšela jsem Ranga. Ten člověk by se skvěle uplatnil jako kazatel nebo jako zdatný poslanec v každém parlamentu. Ze souhlasu, který chvílemi zazněl, jsem seznala, že měl ve svém pobu-řování úspěch. Mluvil dlouho. Námětem řeči byl osud jeho strýce, krevní msta, smrtelná urážka všech kmenů na souostroví,

zaviněná po-rušením tabu, které je zásadním, odvěkým zvykem. Účelem bylo svržení cizáckých tyranů, zlodějů jejich svobody a samostatnosti a vyvraždění všech bělochů na souostroví. Jen tak mohou být pomstěni zhanobení předkové a usmířeni jejich bohové. Z otročeným Fidžanům pak vzejde nová doba, vrátí se krásné časy blaha, rozkvětu a svobody. V celé jeho řeči je pro lidi důležité jen to tabu a odkaz na předky. Obojí je totiž součástí jejich náboženství, neboť oni uctívají své předky zrovna jako různé věci a nebeská tělesa s božskou úctou. Obsah a také způsob jeho řeči dokazuje, že ji Ranga naučil nějaký prohnáný evropský stvác, pravděpodobně Smith, který je organizátorem celého hnutí. Když konečně skončil, vystihla jsem z hukotu hlasů, že získal mezi posluchači velký souhlas. Nevím, jak četná byla návštěva, neboť rokovali v rozsáhlé neosvětlené místnosti. Když jsem slyšela povel k rozcho-du, rychle jsem se skryla v nízkém křoví, které vroubí čeledník, a hned nato někteří vycházeli a šli těsně vedle mne ke skupině chatrčí, kde většina z nich bydlí. Přešlo jich tak přesně dvaadvacet,

"Poznalas některé?"

"Několik podle jmen, jak se neopatrně oslovovali, jiné podle hlasu a jiných známek. Celkem šestadvacet. Ale všech dvaadvacet se zřejmě spojilo s Rangem. Ale to není všechno: bylo jich tam jistě ke stu. Ti ostatní odešli druhou stranou. Teď vidím, že Rango je velmi chytrý a dovedný organizátor. Jde vpřed opatrně, pomalu, ale jistě. Zpracoval nejprve těch čtrnáct nejspolehlivějších, o kterých řekl Smithovi, a ti pak agitovali dále. O úspěchu jejich podvratné činnosti svědčí hojná návštěva dnešní noci a výsledek. Řekněme, že Rango má dnes už sto spiklenců. To je asi třetina všech na farmě. Zbývají tedy dva na každého spiklence k získání. Ale - počkej zapomínám, že v tom počtu je přes sto žen a víc než dvacet nedospělých. Pak tedy je jen snad nepatrný zbytek mužů dosud nerozhodnutých. Panečku, to je to s námi zlé, vid'?"

"To je k smíchu," divil se Petr.

"A co? Mám plakat? Co mi to pomůže? Je vidět, že jsi Evropan. Milý hochu, platí-li v Evropě pořekadlo, že se nic nejlí tak horké, jak se ukuchtil, platí tím více zde. Všichni divoši všude na světě jsou jako dra-vé šelmy a zvláště Melanésané jsou krutí, mstiví a lstiví. V těchto vlast-nostech nejvíce vynikají Fidžané, kteří svou bestialní kázní umučí k smrti polovinu svých vlastních dětí, ale jsou také poverčiví a úžasně dětinští. Věří v kouzla a duchy. Ručím ti za to, že bych je smrtelně vy-strašila, kdybych si s nimi chtěla zahrát. Stačilo by navléknout na sebe tatínkovu dlouhou noční košili, škrabošku na tváři prosvítit svou elek-trickou kapesní svítilnou, vpadnout v noci na chůdách mezi ně a duni-vým hlasem jim poručit klid, mír, věrnost a oddanost k farmě Faltovi ve jménu jejich bohyně Išky - a viděl bys ten obrat. Ale já se nechci propůjčit k takové komedii. Nejsem zbabělá. Chtějí nás záludně pře-padnout a zabít, ačkoliv se s nimi slušně jedná, jsou svobodní a nejsou otroky jako jinde. Musí se jim ukázat, že na Patrii vládne nejen sluš-nost, pořádek a svoboda, ale že si farmář Falta dovede obhájit své prá-vo a vlastnictví, a to prostředky, jaké mu budou vnuceny. To je také je-den z důvodů, proč nechci, aby zde zasáhlo vojsko už teď. Myslím, že na ně stačíme a dokážeme jim, že Falta se svými čtyřmi pomocníky zdolá i tu stonásobnou přesilu. Jen tak bude pořádek a klid pro bu-doucnost zaručen, neboť by se vzbuření jistě opakovalo, kdyby vojsko odtáhlo. Krátce: ti lidé musí uznat Faltovu převahu a nedotknutelnost. Tedy Faltovo tabu. To je žertovné, vid'?"

"Mně se to zdá příliš důvěřivé," namítal Petr.

"Bojíš-li se, Petře, povím strýčkovi, jaké nám hrozí nebezpečí a ještě dnes vás oba přepravíme do Suvy," řekla vážně. Tohle ho vzpamatovalo. Přece on, muž, nebude utíkat, nedá se za-hanbit dívkou.

"Nemluv tak," vyjel rozzlobeně. "Přece nic neříkám, jenom poví-dám... myslím... chtěl jsem tě upozornit... viš přece, že se všechno musí řádně uvážit..."

"Tak uvaž toto," vpadla. "Věž na farmě je postavena z kamene, je tedy bezpečná proti střelám z pušek. Děla nemají ani povstalci na Kandavu. Střilny z věže ústí na všechny strany. Postaví-li se všichni naši děl-níci proti nám, ačkoliv to není jisté, bude nás s vojákem Shaksonem pět."

"Proti několika stům," namítl Petr trpce.

"Ať! Proti několika stům krutých, zfanatizovaných, šíleně odváž-ných divochů, ale - neozbrojených, vybavených nejvýš jen sekerami, noži a luky."

"Zapomínáš na stovku vedenou Smithem"

"Nezapomněla jsem na ně. Ti budou vyzbrojeni puškami. Snad při-vezou střelné zbraně i pro některé z našich lidí. Ale to všechno mě nele-ká. Náš kulomet řízený zkušeným Shaksonem vydá za stovky ručnic, zvláště jsou-li v rukou divochů, kteří ve střelbě jistě nemají žádný vý-cvik. My z věže ovládneme celé okolí farmy."

"Tohle se mi nezdá být tak jisté," začal Petr po chvilce přemýšlení. "Máme jen jeden kulomet. To nestačí. Shakson bude moci pálit jen z jedné střilny a tedy jedním směrem. Ostatní strany jsou odkázány pouze na naše karabiny. Což když farmu napadnou ze všech stran sou-časně? Rozvášněné divochy sotva zarazí ojedinělý pád některého útoč-níka. Dospějí-li hordy až ke zdi, budou v bezpečí, chráněni sklonem střechy před naší palbou - a pak rozbijí sekýrami okenice i dveře, vniknou do farmy a založí požár. Co potom? Zahyneme ve věži v moři plamenů."

"To by se mohlo stát, kdyby byl náš kulomet umístěn, jak myslíš. Ale ten bude jinde: v kopuli, která je ze silné oceli a úzká šterbina do-konale chrání střelce, který má možnost otáčet kulomet a pálit kolem dokola."

"A což bude-li Shakson zraněn a neschopen další obrany? Kdo ho zastoupí? Myslím, že je nezbytné, aby se někdo z nás naučil obsluhovat kulomet."

"Máš pravdu, Petře. Na tohle jsem nepomyslela."

"Vidíš, Vlasto. Bude přece nutno, abychom promluvili aspoň se Shaksonem. Svěťme se mu se vším. Je to moudrý člověk a zkušený vo-ják. Hleď, Vlasto, věc je vážnější, než se ti zdá. Útočníci mají vlastně dva náčelníky: duchovního, Ranga, kterého, jak sama přiznáváš, nelze podečňovat. Naopak je pro primitivní duše divochů nebezpečnější než evropský velitel Smith, jehož válečnické zkušenosti a schopnosti jistě také nejsou nepatrné. Takový dobrodruh bývá mazaný. Je tedy třeba se řádně připravit aspoň se Shaksonem, nechceš-li se svěřit strýčkovi, ačkoliv to nemohu uznat

za správné."

"Vysvětlila jsem ti, proč..."

"Vím: Rango by byl odstraněn a to by vzbouřilo všechny dělníky, vyvolalo by krevní mstu všech proti vám, znemožnilo udržet farmu a celý ostrov. Došlo by ke krveprolití tak jako tak. A znamenalo by to smrt nás všech. Zbývá proto jediná druhá možnost: zdusit povstání při-mo ve zdroji a pomocí vojenských sil. Ale právě proto musí být Shak-son, který zde zastupuje vojenskou pomoc, informován. Uznáváš to?"

"Ano," přikývla přesvědčeně.

Ještě téhož večera dověděl se Shakson veškeré podrobnosti o pobu-řující činnosti Rangově a chystaném přepadení farmy hordami vedený-mi Smithem.

Desátník vyslechl zprávy s pověstným anglickým klidem, ale jeho tvář byla náhle ustaraná.

"Podle předpisů bych měl věc hlásit veliteli na Kandavu," hučel Shakson uvážlivě, "ale to by sem hned připlula četa vojska a udělala by se všemi a hlavně s Rangem krátký proces bez ohledu na důsledky pro vás. O ty se vojsko nezajímá. Zařídíme se tedy jinak. Voják musí být někdy také diplomat, na lest musí odpovídat také lstí, zvláště v této pus-tině. Je dobře, že jste mi všechno řekli. Zařídím, bez čeho bychom mohli zle pykat."

Druhého dne ráno, při obvyklém radiotelegrafickém hlášení u velite-le na Kandavu, žádal Shakson o vyslání dalších čtyř vojáků na Patrii, kterých je třeba ke stálé denní i noční strážní službě. Oddíl ať vyzbrojí kromě karabin také ručními granáty a bombami, raketami a osvětlova-cími koulemi. Musí také dopravit na Patrii druhý kulomet, zásobu ost-natých drátů k obehnání budovy a konečně elektrický světlo-met se zá-sobní baterií.

Velitel Shaksonově žádosti vyhověl a tři dny poté změnila se farma v dobře chráněnou tvrz. Doprava uvedených věcí se udála tak obezře-le, že dělníci na farmě, zaměstnaní ostatně na plantážích, neměli ani tu-šení o výzbroji. Přírůstek posádky ovšem zpozorovali, ale ten byl ne-patrný v poměru k vzbouřencům, a Ranga nijak nevzrušil.

Ještě jednu věc chytrý Shakson zařídil: v době, kdy všichni dělníci byli na polích, instaloval v čeledníku v důmyslně skrytém výklenku na stropě citlivý mikrofon, který vojenské posádce umožnil ve farmě vy-slechnout každé slovo... Toto opatření jim velmi prospělo.

Do měsíčního úplňku, do noci, která měla rozhodnout o osudu bělo-čů na farmě, chybělo pět dní. Petr ráno procítl z těžkého spánku po dlouhém bdění u mikrofonu a viděl, že otcovo lože je prázdné. Nebyl tím však znepokojen. Otec jistě odjel se strýcem na plantáže.

V poledne se však vrátil Karel Falta - sám.

"Jan není doma?" odpovídal na otázku Petrovu. "Neviděl jsem ho od včerejšího večera," dodal. "Určitě si jen vyšel na procházku. Jistě se brzy vrátí," konejšil znepokojenou mládež.

Ale Jan Falta se nevrátil ani do pozdního odpoledne, ba ani do veče-ra. Neklid všech vzrostl v obavu, a když pak poslední paprsek denního světla pohltila hrozivá tma tropické noci a oni dosud Jana marně čeka-li, zachvátila je hrůza...

Vsedli na koně a hnali se cvalem k jižnímu pobřeží. Konečně se ohlásilo moře dunivým hukotem příboje. Když pak stanuli v přístavu, řekl jim jediný pohled vše: na železném kruhu, vtesaném do skalního balvanu, visel řetěz se zámek, na němž byl vždy připoután motorový člun - prázdný.

Člun zmizel. Jan Falta tedy odplul. Ale - kam? Na vyjížďku po moři? Proč by odplul v noci, tajně a nikomu nic nesvěřil. Na Kandavu? Za jakým účelem? Anebo... věčný Bože... Karel si vzpomněl na své vyprávění o Kótě 12, o diamantu, který tam kdesi leží... Jan jevil ta-kový zájem, touhu po tom kameni...

"Zpátky na farmu!" vyrazil Karel z hrdla.

V divokém cvalu hnali se zpět.

Doma se Karlova hrozná myšlenka potvrdila; ze zásuvky zmizel plánec cesty, vedoucí na Kótu 12 ke zřícenině misionářova obydlí a k roklí...

MISIONÁŘOVA CHATA

Tu noc farmář neusnul, ba ani neulehl. Celou ji prochodil po pra-covně, týrán hrůznými představami o osudu svého bratra...

Proč, proč jen se mu zmínil o tom prokletém diamantu? Jak mohl být tak neprozíravý? Mohl předvídat následky. Vždyť takový kámen, jehož cena jde do milionů, by lákal každého smrtelníka, tím spíše Jana, k je-hož lidské touze po bohatství se pojí obchodnický zájem a odborná vá-šeň. Janovi nemůže ani zazlívát, vydává-li všanc své bezpečí, ba svůj ži-vot. Kdo by odolal takovému svodu? Ne, Jan není vinen. Vinen je on, Karel. Znal nebezpečí, měl mlčet. A jediné on nese celou odpovědnost za vše, co se snad stane, jen on bude vinen, stihne-li bratra neštěstí. Věčně bude mu svědomí vyčítat, že ačkoliv bezděčně, přece jen byl příčinou Janovy smrti a Petrova osíření...

Petr o ničem nevěděl. Ani Vlasta, ani kdo jiný. Karel se nikomu ne-svěřil. A nemůže se svěřit ani teď. Sám musí nést tu lavinu hrůzy a dě-su! Ubohý Petr spí. Netuší... Nalhal mu, že jeho otec odplul k plu-kovníkovi na Kandavu s jistou záležitostí, o které spolu včera hovořili. Sám neví, vnukl-li mu tuto lež Bůh či ďábel, ale uznal ji za vhodnou. Nesmí přece předčasně vyvolat zoufalství v srdci toho hochy. Všecko může ještě šťastně dopadnout.

Teď jen přemýšlet o způsobu Janovy záchrany.

Ale jak? Co zařídít? Požádat Shaksona, aby telegrafoval plukovní-kovi na Kandavu? Nemožné! Plukovník by sice vyhověl, vyslal by loď s vojskem na Patrii a on by se musel zúčastnit, vést výpravu, a tím by vyšlo vše najevo.

Musí se tam vydat sám! Sám? To je nemožné! Co by byl on platný proti mnoha stům divochům, kteří si nezadají snad v ničem krvelačným šelmám? A pak, jak se dostane na ten prokletý ostrov? Má zde sice ještě jednu loďku, ale to je těžká

třípárová veslice. Neovládne ji sám, tím méně se dostane příbojem z okruhu nebezpečných útesů. Musí mít pomoc, veslaře. Ale ani to není možné. Trvalo by příliš dlouho, než by doveslovali ke Kótě 12, která je padesát kilometrů daleko. A pak, ko-ho? Domorodce? Vyloučeno! Zbývají jen vojáci. A to by musil pově-dět Shaksonovi cíl cesty a účel. A to je zase... Leč, co zbývá? Musí to být! A hned! Záleží na každé minutě. Vyličí Shaksonovi aspoň v hlav-ních rysech nebezpečný stav svého bratra. Shakson je moudrý člověk, jistě mu poradí...

Karel vyšel z pracovny ke dveřím, za nimiž spali vojáci.

Shakson ho pozorně vyslechl, ale na jeho žádost o zapůjčení mužstva odpověděl - záporně. Není to možné. Musel by si vyžádat schválení od plukovníka. A je vůbec vyloučeno, aby dovolil třem mužům výpra-vu na Kótu 12. Plavba je nejistá a ještě nebezpečnější je přistát na ostrově, který má zlou pověst. Ale věc jde zařídit jinak: dá mu tři vojá-ky, kteří ho ihned dopraví v jeho veslici na Kandavu. Budou tam za hodinu. Ať poví vše plukovníkovi a vyžádá si dělový člun s příslušnou posádkou. Plukovník ho jistě neoslyší, neboť má už dávno na Kótu 12 spadeno a takhle bude aspoň moci odůvodnit vojenský zákrok hlavní-mu velitelství v Suvě. Vojáci se pak se člunem vrátí ihned na Patrii.

Černá clona oblohy na východě se trhala, když člun s Karlem Faltou a třemi vojíny u vesel vyplul na moře.

A co se stalo zatím s Janem Faltou?

Je známé pořekadlo, že zlato je požehnáním i kletbou. Tím se ne-myslí zlato samo, nýbrž všecko, z čeho se tvoří bohatství. Tedy také drahokamy. Ty ještě více než zlato, přihlížíme-li k jejich skutečné ceně.

Cenu drahokamů určují karáty, které jsou jednotkou na vážení dra-hých kamenů. Váha karátů kolísala dosud v různých zemích podle zvy-klosti od 0,197 do 2,206 gramů. Nyní se však všude zavádí tzv. karát metrický, jehož váha byla stanovena přesně na 0,2 gramu.

Avšak cena drahokamů, totiž základní cena karátu je velmi různá; řídí se druhem drahých kamenů, velikostí, čistotou, zbarvením a mno-ha jinými okolnostmi, které se často uplatní teprve po vybroušení. Je zajímavé, že cena vybroušených drahokamů, ačkoliv ty často ztratí značně na své skutečné váze, tím nijak neklesne. Naopak se zvýší, což dokazuje, že je směrodatná více jejich hodnota a vzhled než velikost a váha.

Zvláště u diamantů jsou veliké rozdíly:

V Brazílii je množství hnědočerných diamantů, karbonado, kterých se užívá do hlavic vrtacích strojů a do pil k řezání kamene. V jižní Afri-ce se těží diamanty z říčních naplavenin. Velkou většinou jsou mdlé, prostoupené skvrnami a jinými kazy. Jsou ovšem méněcenné a užívá se jich k řezání skla, na ložiska různých jemných přístrojů a jako brusidla. Čiré, bezbarvé diamanty jsou cenné a jdou do brusíren. Nažloutlé ztrá-cejí na hodnotě. Vyskytují se však také diamanty obalené neprůhled-nou, různě zbarvenou korou, které broušením ztratí i polovinu své vá-hy. Karátová cena malých, čistých diamantů je vyšší než cena velkých, totiž základní sazba, neboť malé kameny se těžko vybrušují. Naopak ale cena u těžších kamenů stoupá podle pravidla se čtvercem váhy: ká-men dvakrát těžší je čtyřikrát dražší...

Proslulý Koh-i-noor, nalezený v Indii vážil původně sto osmdesát šest karátů, po vybroušení klesla jeho váha na sto šest karátů, čili dva-cet jedna celá a dvě desetiny gramu. Byl prodán za sto dvacet tisíc liber šterlinků.

Váha pověstné Hvězdy Jihu v Brazílii klesla vybroušením z dvou set padesáti čtyř na sto dvacet pět karátů.

Snad největší diamant byl nalezen v Kapsku a dostal jméno Cullinan. Vážil v surovém stavu tři tisíce dvacet čtyři karáty, t. j. šest set čty-ři celé a osm desetin gramu, tedy přes půl kila.

Nejvzácnější jsou diamanty růžové.

Právě takový diamant ležel kdesi zapadlý v rozvalině misionářovy chaty. Lze se divit, že Jan Falta, který jako odborník dovedl pochopit závratnou cenu kamene, ačkoliv jej neviděl, si umínil získat růžový, jak se vzletně říká krvavý diamant? Je možné se divit, že se Falta odhodlal zmocnit se toho kamene byť i za cenu života? Což se neměl pokusit o klenot, který je mu takřka na dosah ruky a který mu zajistí závratné bohatství a blahobyť? Byl by to hřích na vlastním štěstí, jež mu tak ochotně podává ruku...

To bychom slyšeli, kdybychom vyslechlí Faltovu samomluvu ve chvíli, kdy před ranním úsvitem spěchal k pobřeží pevně odhodlán od-plout na Kótu 12 a prohledat misionářovu chatu.

Ten kámen musí najít. Nebude to tak těžké. Jistě je ve skryš, zapad-lý někde do skuliny mezi ztrouchnivělým dřevem...

Když motorový člun s Janem Faltou odrazil od břehu, již svítalo. Ja-ko by štěstí přálo jeho plavbě a řídilo člun: plul tichými lagunami spící-ho moře, jež procitlo, když už Falta proplul úzkým průlivem mezi nebezpečnými bariérami korálových útesů. Tu jako nesmírná hrud' procitnuvšího obra vzdula se hladina, moře vydechlo temným duněním vln, které se roztříštily o blízká úskalí.

Rudé slunce změnilo moře jakoby v oceán vroucí krve a na obzoru vpředu se jako prelud v záplavě ranních červánků objevily obrysy os-trova, jehož obraz byl tím vábnější, čím více sluneční světlo zlátko...

Kóta 12. Falta zvýšil rychlost. Do večera bude hotov. Bude majite-lem nejkrásnějšího drahokamu, který promění v bohatství, blaho-byt...

Na Patrii se vrátí jako vítěz a mnohonásobný milionář.

Podle plánu přistál Falta v úzkém mořském chobotu. Řetězem při-poutal člun ke kmeni kokosové palmy, nachýlené nad mořskou hladi-nu, a se sekyrou a krumpáčem na rameni vyskočil na břeh.

Nevšímaje si křiku papoušků a poloopic, zahleděl se do plánu: Ano, přistál správně. Mezi těmito křovinami půjde teď přímo na vý-choď. Nemůže chatu minout.

S revolverem u pasu a krumpáčem a sekyrou na rameni vykročil směrem, který mu ukazoval plánec. Opatrně kráčel houštinami střída-nými plošinami, které byly porostlé vysokou trávou, sítinami a ráko-sím, místy až k neprůchodnosti propletenými silnými rameny plazivých orchidejí a masožravých plavuní. Jejich ramena se jako chapadla moř-ské chobotnice lačně přísávala k jeho holením i šatu a jiná vystřelovala při doteku ze svých uzrálých plodů obláčky žlutého prášku, dráždivého k slzám, kýchání i kašli. Ačkoliv taková džungle měřila pouhých něko-lik metrů, prodral se jí

zchvácen, zalit potem, lapaje po dechu a osle-pen vynucenými slzami.

Tu si s úlekem vzpomněl, že kdysi četl v jakési knize o masožravých orchidejích a plavuních, které svými chapadly, silnými a tuhými jako provazy, spoutají domorodce, přísají se k jeho nahým údům, omámí ho těžkou vůní a vysají z něho krev a život. Jiné vystřelují jemný pyl, jenž způsobuje nebezpečný dlouhotrvající zánět sliznic...

Naštěstí vyvázl z objetí krvelačných orchidejí. Pomohla mu sekýra a chránil ho oděv a obuv. Ovšem toho pylu má v očích, v nose i hrtanu víc než dost... Ale není teď čas rozjímat nad možnými následky.

Vykročil dál.

Území stoupalo do mírného svahu. Zde už se lépe dýchalo. Vzduch nebyl tak těžký jako při bažinatém pobřeží. Také džungle zmizela, ustoupila nízké, sluncem sežehlé trávy a vlídným hájkům palem, divo-kých banánů a jiného tropického rostlinstva.

Svah přešel v rovinu porostlou palmovým hájem, který však náhle prořídil. Faltovi se naskytl podobný obraz, jaký viděl na Kandavu: homolovitě stavby, kolem nichž se křoví i stromoví rozpadávalo v pahýly, trosky a prach. Nad stavbami vířily roje hmyzu.

Všekazi. Bílí mravenci. Metla orientu a zhoubu všeho, do čeho se dají! Jen kov a kámen odolá jejich kusadlům.

Obešel tuto zlověstnou osadu.

Avšak co to? Jde přece dobře podle plánu. O těchto všekazích v něm však není zmínka. Také Karel mu o nich neřekl.

Musili se sem nastěhovat v poslední době. Vem je čert. Podle plánu musí zde už ně-kde být cíl jeho cesty:

misionářova chata. Už ji vidí - běda. Jen něko-lik kroků od osady všekazů, kteří si jistě vyhlédli dřevěné zbytky chaty za objekt své zhoubné práce.

Jeho obava se potvrdila. Místo dřevěné ohrady zbyly jen kupy třísek a prachu, střecha i strop byly sesuty. Z chaty zbyly jen části zdí, pokud byly kamenné; z dřevěných jen beztvárná hromada třísek a prachu a rumu. A když se Falta přiblížil, viděl, že se rumiště hemží všekazy, kteří už v jeho středu započali se stavbou veliké homole.

Jak teď bude moci prohlédnout chatu? Je zcela nemožné vkročit do toho mraveniště. V okamžiku by byl poset miliony mravenců, jejichž kusadla by mu otrávil krev a zakrátko by z jeho těla zbyly jen kosti, ba i ty by ta havěť rozhlodala na prach.

Zbývá mu jen zvenčí nahlédnout do dutiny pod oknem, kde podle popisu bratra byly uschovány drahokamy, které mu Karel daroval, a kde snad je také onen růžový diamant. Ale i to bude obtížné. Musí jednat rychle, neboť už zde, před ohradou je na zemi plno toho prokle-tého hmyzu. Musí překročit kupy prachu, do nichž se jistě jeho nohy hluboko zaboří, přiskočit ke zdi a rukou pátrat hluboko v dutině, kde bude jistě také plno termitů...

Bolestné štípnutí na krku ho vyrušilo z přemýšlení. Se zaklením roz-drtil v prstech dotěrného termita. Nerozmýšlet se! Jednat!

Naštěstí měl s sebou dva velké kapesníky. Jedním ovinul hlavu i obličej, a ponechal jen šterbinu pro oči, druhým svou pravici. Odhodlaně běžel přes kupy drti k okennímu otvoru, vložil obalenou pravici do du-tiny pod oknem a chvatně hrabal v dřevěných dtrtinách.

Otvor zdál se bezedný. Spousty třísek a prachu už vyházal a stále ne-mohl dosáhnout dna. Zatínal zuby bolestí nad ranami, jimiž termiti častovali jeho ruku, pracoval s horečným chvatem...

Pojednou ucítil mezi prsty tvrdý předmět. Vylovil - plechovou kra-bičku. Jásavý výkřik mu vyrazil z hrdla.

Má jej! Má růžový diamant! Neboť co jiného v ní může být? Několik-ka skoky byl z mraveniště, ale běžel ještě dále, aby byl mimo dosah ter-mitů, kteří se vyrojili v takovém množství, že vzduch hučel nad mrave-nišťem jako temné mručení rozešvané šelmy.

Konečně se Falta zastavil a chvatně odhazoval oděv, který se hemžil termity. Poodešel a termitům ponechal své svršky, aby si na nich vylili bezmocný vztek. Věděl, že se hmyz brzy vrátí do své osady. Skutečně, po chvíli byl jeho oblek bez všekazů, Falta teď ani mnoho nedbal na bolestivé účinky kusadel. Jeho pravice silně otekla a v prstech jako by ztrácel vládu. To nic. Obětuje rád svou pravou ruku za desítky, snad stovky milionů, které získal.

Krabička byla zrezavělá. Nemohl ji otevřít. Pomůže si nožem. Ve chvatu zlomil čepel, čert vem nůž, ruku, která jaksi tuhne! Jen když... Víčko povolilo...

Zklamaný sten vydral se Faltovi z hrdla, neboť krabička byla prázd-ná. Jen jakýsi útržek hrubého papíru ležel na jejím dně...

Spíše mechanicky než ze zájmu rozbil Falta papír, na němž bylo cosi napsáno tužkou nebo snad uhlem.

Zprvu nemohl přečíst čmáraninu, ve které se střídala abeceda s po-divnými značkami. Přece však pochytil některé slovo, které bylo, či mělo být anglické, psáno však foneticky, podle výslovnosti se zřejmou neznalostí anglického pravopisu. Nejvíce ho upoutalo slovo diamond. Je to tedy zpráva o diamantu! Ale - co dál?

Trvalo dlouho, než vyrozuměl, spíše však vystihl smysl, který, ačkoliv částečně mu zůstal záhadný, přece aspoň vrhl matný paprsek světla do černé tmy Faltovy beznaděje. Pokud pochopil správně, zněla zpráva takto:

Bílý kněz ukradl červánek Slunci. Zemřel. Slunce pomstilo. Zabije také tebe. Vzdej se naděje. Červánek září v chrámu. Rungha velekněz

Snad pro každého jiného by těch několik slov nemělo význam, ale Faltovi stačilo úplně.

Dobře si pamatoval Karlovo vyprávění a domyslí si lehce celý smysl.

Misionář Brevillier se zmocnil diamantu v chrámu boha Slunce, do-morodci zjistili úbytek a to bylo příčinou Brevillierovy smrti. Domo-rodci pak prohledali chatu, vrátili kámen do chrámu a do krabičky vlo-žil jejich velekněz tento papír jako výstrahu dalšímu lupiči.

Jistě je, že diamant je v chrámě, totiž v rokli, o které mu Karel vy-právil tak strašidelnou historku, které by se zalekl

snad každý jiný, jen on, Jan Falta, nikoliv.

Nevzdá se! Musí dostat ten klenot! I kdyby ho hlídaly všechny obludy "ztraceného světa" ba samo peklo, musí jej mít. Vykročil dál za svým cílem.

HROZNÝ OSUD JANA FALTY

Jan Falta šel na severovýchod. Terén zase stoupal. Ačkoliv byl kraj pohádkově krásný - nádherným rostlinstvem i hojností zvířete a ptactva mohl se směle přirovnat k biblickému ráji, Falta nevnímal tyto krásy. Celá jeho duše, všechny smysly byly vyplněny jedinou myšlenkou, tou-hou...

Zalít potem dospěl na vrcholek stráně, odkud se mu naskytl nový pohled do širého kraje, který pod ním ležel v mírné proláklíně: savana zpestřená skupinami křovin a palmovými hájky a za ní, v dálce několi-ka kilometrů, kouřilo temeno nepřehledných vysokých sopky.

Jeho pozornost však upoutal kruhovitý skalnatý útvar s příkrými stráněmi, budící dojem utáčeného homole. Nebyl daleko. Nejvýš kilometr odtud. Podle bratrova líčení a náčrtku je to jeho cíl.

Kromě zvířete nikde neviděl živého tvora. Nabyl přesvědčení, že ostrov není obydlen. Avšak - co ten papír, nalezený v chatě? Dal jej tam naivní divoch, aby pouštěl strašáky, které však neplatí na něho, na Faltu, Domorodci jsou možná usídlení na některém sousedním ostrově a sem jen občas dojíždějí. Vždyť Karel zde také nepotkal lidského tvo-ra. A vyprávění o obludě? Uvidíme. Jen dál! Odvážnému přeje štěstí. Falta mávl rukou.

Po čtvrt hodině vnikl Falta do houští na úpatí kopce a s námahou se prodral ke svislé skalní stěně, kde bezradně stanul. Bylo zcela nemožné vyšplhat se vzhůru po kolmém srázu, který se drotil při pouhém doteku ruky v ostrý, jakoby sklovitý šterk. Nebylo těžké poznat, že je to zvětřalá láva a že kopec je zbytek vyhaslé sopky, v jejímž nitru je kotlina vyhaslého kráteru.

To odpovídá bratrovu líčení. Jako v každé mrtvé sopce jsou také zde podzemní dutiny, jeskyně a tunely, chodby a komíny. Je jisté, že těchto přirozených útvarů využili domorodci k zřízení pohanského chrámu.

Jde jen o to, aby našel vchod dovnitř. To je těžký úkol. Bude se muset prodírat houštinami kolem homole, která je příliš rozlehlá. Nepomůže-li mu náhoda, nebude do večera hotov. A nocovat v džungli není příliš slibná vyhlídka.

Bratr mu líčil jakýsi vchod zakrytý křovím. Nemůže být daleko, ne-bot' sem přišel stejným směrem. Bud' to o něco vpravo, nebo naopak. Vlevo je křoví řidší, schůdnější. Pokusí se jít tudy.

Po několika krocích ho zarazil ostrý sykot a jeho zdroj Falta spatřil, jakmile pohlédl vlevo: sotva na krok od sebe viděl na balvanu svinutý černý kotouč, z jehož středu se tyčila kyjovitě rozšířená, sírově žlutá hadí hrud' a nad ní ze zploštělé hlavy jako rubíny svítily jasně červené oči...

Falta ztuhl hrůzou. Strnule zíral na plazu, který stejně nehybně střežil každý pohyb své oběti.

Někteří lidé, hledí-li v tvář smrti, neztratí duchapřítomnost, naopak, nabudou rozvahy. K těm patřil i Falta. Z jeho znehybnělého těla přešla všechna činnost do mozku: Použít revolver? Je sice dobrý střelec, ne-minul by cíl tak blízký. Ale výsledek není jistý. Nezabije hada naráz a raněný plaz je nebezpečnější. A pak, nesmí střilet! Upozornil by na sebe lidi, jsou-li přece jen nablízku. Zaútočit sekýrou? Příliš odvážné. Zvítězí, kdo bude rychlejší. Nemyslí, že by byl mrštnější než had, který se vrhá na svou oběť skokem. Couvne. Moudřejší ustoupí.

Ale sotvaže se Falta pohnul, kmitl se plaz vzduchem a ve zlomku vteřiny visel zakousnut do Faltova koženého opasku. V příštím okamžiku uchopil Falta hada těsně za hlavou, sevřel vši silou jeho šíjí, mocně trhl a s nadlidským úsilím se snažil zdolat sílu, již kroutilo jeho paží ovinuté plazovo tělo, klekl na zem a dobře mířenou, mocnou ranou se-kyry utál hadovi hlavu.

S odporem se zbavil svíjejícího se těla a vytrhl opatrně z opasku za-kousnuté, vytržené hadí zuby. Vlhké skvrny svědčily o jedu, jenž se neškodně vpil do opasku.

Teprve teď pochopil nebezpečí, jež mu hrozilo. Plaz byl dobré dva metry dlouhý. Byl to jeden z druhu brejlovců, jací žijí v Africe pod jménem naja-haie a jejichž uštknutí znamená neodvratnou smrt.

Poučen tímto případem šel ostražitě dál, až došel k místu, kde kolmý skalní sráz tvořil výduť, do které jako by bylo vklíněno husté trnité křoví. Rozhrnul toporem krumpáče spleť a ulehčeně vydechl: za křovím se mu ve skále objevil dosti rozměrný otvor. Člověk se jím proplížil. Když pak pátral dál, viděl, že tento těsný tunel se po několika metrech rozšiřuje v dosti prostornou chodbu, kde temno ustoupilo šeru, a konečně pak, v dálce asi desíti metrů, vyústila chodba na denní světlo. Křoviny na druhé straně tunelu bránily rozhledu, ale to bylo vedlejší. Hlavní věc, že našel vchod, který hledal.

Nedbal trnů, které rvaly jeho oděv a drásaly tělo a vsoukal se dovnitř. Proběhl chodbou a stanul na okraji kruhovitě rokle, obehnané strmými skalami, jejichž rudé, černými, žlutými a šedými žilami obsidiánu protkané stěny svědčily o sopečném původu. Dno rokle bylo porostlé trsy křovin a uprostřed rozkládal svou mohutnou korunu statný blahovičník. Tato bujná vegetace mařila rozhled i zde. Mrtvé ticho působil na Faltu tísnivě. Bylo mu, jako by se octl v začarovaném zákou-tí, v němž není živého tvora. Neviděl zvířete ani ptactvo. Slunce stálo už vysoko na obloze, zalévalo tajemnou rokli prudkým jasnem a kreslilo ostré stíny na skalních rozsedinách...

Falta se obezřele plížil podél skály.

Pojednou před sebou spatřil malé jezírko, hlubokou tůň, ztrácející se pod převislým balvanem. Hladina jezírka se ale neslyšně v prud-kém víru točila, očividně hnána kamsi do útrob země.

Falta přiklekl, aby se osvěžil. Voda byla ledově studená a měla při-chuť, která svědčila o obsahu sirovodíku a sírníku. Uhasil žízeň, obešel tůň a chtěl pokračovat v obhlídce.

Učinil však sotva tři kroky a stanul jako sloup: před ním se objevilo prostranství, na němž nebylo ani stopy po trávě, keřích a vůbec rostlin-stvu. Půda zde byla zdeptána, zpleněna, jako by po ní přejížděl parním válcem. Zpustošení tvořilo přesný půlkruh, jehož osou byl několik me-trů vysoký a široký skalní jícen, před nímž ležel podivný balvan

za-oblený jako ohromný oblázek. Temnohnědá barva nahoře přecházela na bocích do světlejšího, nazelenalého odstínu a ještě níže v okrovou žlut'. Útvar měl po straně dvě výdutě a byl jakoby obehnán válcovitým tělesem téže barvy, jehož objem se k jednomu konci zužoval.

Falta zpozoroval, že se záhadný zjev pravidelně pohybuje, zvětšuje a zase zmenšuje svůj objem...

Po několika dalších vteřinách se Faltovi v hlavě rozbřesklo. Tohle je - živý tvor! Spí! Dýchá!

Vzpomněl si na Karlovo líčení záhadného tvora...

Pojednou se válec zavlhl a jeho slabší část se zvedla; jako silný had rozvinul se ocas a z oblého útvaru se vynořila krokodýlu podobná hla-va, vztyčila se na dlouhém krku, zasvítily veliké, zelené oči...

Faltovi vyklouzl z úst výkřik hrůzy, do kterého se vmísilo zařinčení řetězu a v nejbližším okamžiku se rozlehl roklí ohlušující řev netvora, který se těžce zvedl.

Falta byl tak ohromen, že nebyl schopen pohybu.

S vytřeštěnými očima zíral na obludné tělo, tyčící se do výše dob-rých tří metrů. Netvor seděl na zadních nohou, silných jako sloupy, s nepoměrně slabšími předními prackami, rozvíral tlamu, v níž se blýs-kaly řady špičatých zahnutých zubů.

Tvarem těla se podobal ohromnému kloknanu, ale byl to zřejmě ještěr. A jaký ještěr! Bratr nelhal. Jen tyranosaurus nebo dinosaur z druhohorních dob by se k němu mohl přirovnat. Ale což je možné, aby tyto obludy, vymřelé před miliony lety, žily ještě teď na světě?

Z hrůzného omámení vzpamatoval Faltu netvor, který se přikrčil ke skoku. Falta vynaložil všechnu svou sílu do strnulého těla a zapotácel se zpět právě v okamžiku, kdy se mohutné netvorovo tělo odrazilo od ze-mě a s dunivou ranou dopadlo tak blízko, že strašlivé čelisti s třeskem sklapyly na stopu od Faltových nohou. Dál mu to, bohudíky, nedovo-lo-val řetěz, napjatý jako struna od skály k železnému obojku a obepínají-cí krk netvora, jehož drápy zběsile ryly v zemi, zatímco ocas vztekle bi-čoval půdu.

Falta zděšeně prchal do křovin, mimo netvorův dosah. Obešel v bez-pečné vzdálenosti zpleněný půlkruh a octl se před novým divem.

Ve skále byl vytesán obdélníkový portál, zdobený po stranách reliéfy lidských postav, jejichž nepoměrně veliké hlavy byly lemovány kruhem z ryzího zlata, od něhož se šířily zlaté klikaté paprsky. Nad portálem pak zářil veliký zlatý kotouč s dosti zdařile vytepanou rozesmátou tvá-ří, jež měla představovat Slunce.

Zde je konečně u cíle. V tomto chrámu "září červánek", jak psal ve-lekněz.

Falta nedbal řevu obludy, která sotva dva kroky od něho se marně snažila přetrhnout řetěz, a vběhl do svatyně, Avšak právě když vytáhl z kapsy elektrickou svítilnu, aby si posvítil do tmy, šlápla jeho noha do prázdna. S výkřikem letěl kamsi dolů, jeho hlava narazila na tvrdý předmět... okamžik prudké bolesti a hluboké bezvědomí či snad smrt zbavila ho všech dalších vjemů...

Asi míli odtud směrem na sever vinul se sotva patnáct metrů široký, o něco hlubší a skoro dva kilometry dlouhý kaňon. Byla to průrva způ-sobená snad kdysi v pravěku zemětřesením, kdy se při sopečném výbu-chu propadla slabá zemská kůra, kryjící dutinu. Tím se utvořila hlubo-ká brázda s kolmými, místy převislými stěnami.

Zvětralá láva je vždy výbornou prstí. Není tedy divu, že boční srázy kaňonu byly pokryty bujnými křovinami nebezpečnými pro nezvané-ho hosta, jemuž potměšile a zrádně zakrývaly ostrý úhel mezi vodorov-ným a svislým směrem.

Středem dna tekla bystřina, na jejíchž březích stále bujela svěže zele-ná tráva. Dole pod vysutými balvany byl kaňon v pravém smyslu pro-tkán děrami tvořícími vchody do větších i menších jeskyní, které byly důmyslně zakryty křovím. Kdo stanul nahoře na okraji srázu, viděl pouze přírodní romantickou propast. Teprve kdyby se mu podařilo spustit se dolů po laně, poznal by, že kaňon je obydlený. Ale toto poznání by bylo jedním z jeho po-sledních...

V téže chvíli, kdy se odehrála tragédie s Janem Faltou, rozvířily ti-cho v kaňonu podivné zvuky, které zněly, jako by ohromný chřestýš di-voce trásl rohovitým koncem svého ocasu. Byla to však jen zcela prostá řehtačka v ruce pohlavára. Skoro současně se rozvlnilo na dně kaňonu křoví a proudy temných polonahých lidských těl se hnaly k severnímu konci. Tam měl náčelník kmene svou rozsáhlou jeskyni, jež byla záhy přeplněna bojovníky ozbrojenými luky, oštěpy, kyji a bumerangy.

Do napjatého ticha vpadal jen vzdálený řev, všem těmto lidem dobře známý. Vždyť téměř každé ráno se hlásil strašlivý strážce jejich chrámu svými úžasnými skřeky o potravu, která pravidelně sestávala z vačnatých vlků, divokých psů, gazel a jiné zvěře, již bylo v okolí kaňonu nad-bytek.

Jen o slavnosti Slunovratu tomu bylo jinak.

Toho dne ještě před východem slunce se na planině nad kaňonem shromažďoval kolem svého velekněze celý kmen s ženami i dětmi. Ten stál na vyvýšeném místě, oblečen ve fantastickou řízu z hadích kůží a s vysokou špičatou čepicí na hlavě a obrácen k východu mumlal tajem-ná slova modlitby. Modlil se stále vroucněji, vášnivěji, až konečně v křečovitých, fanatických záchvatech vyrážel z hrdla chroptivé skřeky, jimiž zaklínal zatoulaného slunečního boha k návratu. Tu se celý kmen připojil: v šíleném náboženském fanatismu drásali muži i ženy své tělo, bodali se noži a dýkami a malovali své tváře vlastní krví...

Někteří podlehlí svému rozvášnění tak, že si přet'ali tepny a vykrvá-celi: jiní obětovali své vlastní dítě.

Když pak slunce konečně vyšlo, změnila se vášeň zoufalství v nevylicitelné orgie radosti, snad ještě šílenější. Kmen zvítězil! Přinutil zatou-laného boha Slunce k návratu! Každým dnem jim bude blíže...

Vysilení divokým křepčením padali domorodci k zemi...

Konečně se všichni zvedli, vzali mrtvé oběti a kráčeli ve slavnostním průvodu k roklí, do chrámu, kde za nadšeného zpěvu byla mrtvá těla na obětním oltáři spalena.

Jejich památka zůstane věčně uctívána s božskou poctou a jejich po-tomci se stali nedotknutelnými čili tabu. Tak tomu bylo až do posledního Slunovratu, který na jižní polokouli připadá na den 23. června. Letos poprvé se stala změna: místo pohřbu žehem byly mrtvé oběti hozeny příšernému strážci chrámu. Nezůstala po nich ani kůstka. Všecko rozdrtily čelisti netvora a pohltil jeho jícen... Strážce chrámu, věrný sluha slunečního Boha si zaslouží takový pamlssek, rozhodl velekněz.

Kromě toho změnil také trestní zákon. Odsouzcenci, kteří se provinili proti kázni a jejichž popravená těla dosud posloužila k hostině kmene, byli zaživa předhozeni netvoru. Jen provinilé děti požívaly dosud "mi-losti" a skonal, pokud přežily předchozí muka, jako obětní beránci podle starého zvyku kmene,

Jaký to byl netvor, jehož řev bylo slyšet na dálku skoro dvou kilome-trů? Těžko říci. Nezdá se nám samým hodno víry, že by v dnešní době žil na světě ještě, který podle teorie v dávném pravěku vyhynul, ačko-liv teorie je často vyvrácena praxí. Ani učenci nepopírají, že v moř-ských hlubinách žijí tvorové, o nichž si nemůžeme učinit ani přibližnou představu. Žádný odborný učenec jistě se neodvážá tvrdit, že všichni ži-vočichové, žijící na zemské souši, jsou vědě známi. Bohužel nám není mnoho známo o původu onoho tvora. Co víme, sdělíme čtenáři.

Dnes je na zeměkouli už poskrovnu míst, jež nejsou probádána. Ne-ní tedy také už mnoho pozemských živočichů, nad nimiž by učenci žasli. Ale co známe z naší zeměkoule? Jen její povrch. Ani ten ne celý. Ohromné oblasti za severním i jižním polárním kruhem jsou stále málo prozkoumány. A takových míst je jistě víc.

Lidstvo žije jen na povrchu země. Co je nám známo o vnitřku naší planety? Prakticky nic. Zemské jádro je žhavé, tekuté a je obaleno pevnou korou, která dosahuje do hloubky jednoho tisíce pěti set kilo-metrů. Dejme tomu, že by se člověk prokopával šachtou do zemské kůry do hloubky tří kilometrů. Zkrátíme-li poměr, je to přesně totéž, jako když vbodnete špendlík tři milimetry hluboko do hmoty, která je silná jeden a půl metru. Lze tu mluvit o úspěšném bádání v zemské kůře?

Činné sopky mají podle teorie spojení se žhavým zemským jádrem. Každopádně zdroj jejich činnosti tkví v ohromné hloubce. Ve vyhas-lých sopkách zůstávají mnohdy dutiny, které vedou hluboko do zemské kůry. Protože tyto krátery jsou pravidelně zasunuty nebo zaplaveny vo-dou, jsou tyto tajemné dutiny nepřístupné.

Jak jsme už vylíčili, měl ostrov Kóta 12 také svou činnou sopku, kte-rá dýmala na východě dosti daleko od kaňonu a ještě dále od rokle, která se stala osudnou Faltovi a byla vlastně zasunutým kráterem. Tato rokle byla s kaňonem spojena přirozenou podzemní chodbou, jež po-cházela z pradávných dob sopečné činnosti.

Tato chodba však tvořila jen jedno rameno z mnoha jiných, které se v podzemí vinuly na různé strany. Byl to pravý labyrint tunelů, jeskyní a propastí, podzemních jezer a bezedných tůní, zahalených do věčné tmy. Kmen původních obyvatel ostrova sídlící v kaňonu, se dostatečně vyznal v tomto bludišti, které mu bylo výborným útočištěm pro případ nepřátelského vpádu. Jeho četné, dobře ukryté východy na různých částech ostrova umožňovaly nejen útěk, ale také obklíčení nepřítele. Tito lidé pochopili, že lze žít nejen na povrchu, ale také uvnitř země, a využili tuto výhodu. Jednoho dne kráčel podzemní chodbou z kaňonu do rokle hlouček bojovníků s pohlavěrem a veleknězem v čele. Byli to vybraní starší mu-ži, zástupcové rodin. Účelem jejich cesty byl pohřeb příslušníka kmene, který zemřel přirozenou smrtí: stářím. Nesli mrtvolu na svých bedrech, aby ji ve chrámu spálili na oltáři.

Již se blížili k cíli. Plápolající pochodně kreslily kolem nich strašidel-né stíny.

Pojednou spatřili v jednom z pobočných tunelů dvě zelená světélka, zářící ve tmě jako hořící fosfor. Domnívali se, že je to odlesk pochodňové záře od slidy nebo sklovité strusky, které bylo v těchto útrokách vyhaslé sopky mnoho. Když však průvod přešel jícen bočního tunelu, ozvaly se za nimi těžké kroky a praskot drcené křehké penzy. Když se ohlédl, spatřili zase ta zelená světélka, kolébavě za nimi postupující. V matné záři pochodní se jim zjevily neurčité obrysy mohutného těla.

Zadní část průvodu ulekaně vykřikla a hned poté vyrazil celý hlou-ček vpřed. Proběhl chrámem, vyhynul se u východu do rokle dobře zná-mé pasti a složil mrtvolu na zem. Na povel náčelníka se rozestavili pak kolem chrámového vchodu, s luky a oštěpy připravenými k obraně. Nečekali dlouho. Po několika minutách slyšeli blížící se dusot a pojed-nou temné zuchnutí.

Záhadný tvor byl v pasti: zřítíl se do vlčí jámy před východem z chrámu. Byla to táž jáma, která se stala osudnou Faltovi. Byla to past, vykopaná na rozkaz velekněze. Stěny byly poněkud převísle, tak-že nebylo možné se z ní vyšplhat. Také záhadný tvor se z ní nemohl dostat, neboť jeho ohromné tělo ji těsně vyplňovalo, takže nemohl úspěšně využít síly svých tlap a jen hadovitý krk vyčníval nad okraj.

Obluda řvala v bezmocném vzteku a zuřivě hryzala kamenné okraje svého těsného vězení. Náčelník se odvážil činu: přiblížil k tlamě netvo-ra oštěp, jehož hrot byl napojen zvláštním jedem. Tvor chňapl, hrot oš-těpu poranil jazyk a tím bylo účelu dosaženo. Po chvilce hlava nestvůry mdle sklesla a tělo znehybnělo. Jed působil. Ne však smrtelně. Jen tvo-ra na několik hodin omámil.

Bez obavy proběhl náčelník do chrámu, odkud přivlékl dlouhý řetěz a železné kruhy, které před časem ukořistili z vraku lodi ztroskotané na pobřeží. Rozvratelný kruh, který kdysi byl připevněn na lodním stožáru, hodil se právě kolem šíje tvora. Pomocí řetězů podařilo se pak společnému úsilí vytáhnout obludu z jámy a vyvléci ji do rokle. Když se vzpamatovala, byla bezpečně připoutána k pevnému pahýlu věkovité-ho blahovičníku, který zde zbyl. Řetěz umožňoval tvorovi dostatečný po-hyb do půlkruhu až k chrámovému vchodu a v době dešťů úkryt v jes-kyni za kulem. To se stalo rok před tragickým dějem s Janem Faltou, jak jej líčíme na počátku této kapitoly, krátce před tím, než Kótu 12 navštívil Karel Falta.

Od té doby byl netvor strážcem chrámu a požíval u kmene příslušné úcty.

Tolik je nám známo o původu záhadného tvora.

A nyní se vraťme k příběhu.

Svolaný kmen očekával v napjatém tichu zprávy svého náčelníka, který měl vysvětlit příčinu poplachu.

"Strážce volá!" začal pohlavár. "Zapomněli jste mu snad předložit dnes ráno potravu?" tázal se a hněvivě blýskal očima.

"Nezapomněli, ó králi!" ozvaly se ze zástupu hlasy.

"Pak se stalo něco neobvyklého. Deset mužů pod vedením Džoky a plně vyzbrojených, vypraví se ihned do rokle! Dříve než se sluneční stín dotkne paty tohoto stromu," ukázal na kmen palmy, "chci zvědět příčinu!"

V příští minutě byl výzvědný oddíl už na cestě,

Ještě před stanovenou lhůtou se vrátil,

S vítězným úšklebkem složili před náčelníka bezvládné tělo Evropa-na, jehož tvář a šíje byly zality krví.

"Mrtev?" tázal se pohlavár.

"Dýchá," odpověděl Džoka s krutým úsměvem.

PŘÍŠERNÝ ROZSUDEK

Palčivá bolest na temeni hlavy přivedla Faltu k vědomí. Vnímalo však pouze jeho tělo. Mechanicky, s nadlidskou námahou zvedla se jeho ruka k hlavě a pudově se snažila oddělit nesnesitelnou bolest. Na-hmátla však jakousi hmotu, která obalovala hlavu jako silný krunýř. V podvědomí se mu zdálo, jako by jeho hlava byla ohromnou koulí, v jejímž nitru se vzdouvá a klokotem vře žhavá hmota, která napíná lebku tak, že jen ten úžasný krunýř brání, aby se nerozmetla v prach...

Se zachroptěním se vzdal Falta marné námahy. Jeho ruka mdle sklesla a hluboké bezvědomí zbavilo ho trýzně. Zase se vzpamatoval. Palčivá bolest ustoupila podivnému pocitu strnulosti. Požár v jeho hlavě jako by dohořel a zanechal po sobě chladnoucí dutinu, prázdnou a pustou...

Marně se snažil zachytit, vzbudit nějakou myšlenku...

S námahou otevřel oči. Avšak v nejbližším okamžiku s bolestným zasténáním sevřel oční víčka, když jakási rudá záře se ostře vbodla do jeho očí.

Pojednou uslyšel lidský hlas. Ale nerozuměl jedinému slovu. Opatrně pootevřel oči. Jako v mlze spatřil nad sebou schýlenou postavu mu-že, který cosi hovořil v neznámé řeči. Hned poté mu k ústům přiložil nádobu a Falta hltavě pil chladivý nakyslý nápoj, jehož účinek byl zá-zračný. Po několika minutách se rozlilo po jeho těle příjemné teplo a v pusté hlavě jako by vzklíčil a rostl nový mozek a s ním také myšlen-ky. Jako atom zrodila se vzpomínka na úžasně zážitky, Falta se zachytil této nitky, až dospěl tam, kde jeho paměť končila: k pádu do propasti.

Je v ní dosud? A jak sem přišli ti lidé, jejichž obrysy mlhavě viděl rozbolavělými očima, které pálí jako oheň? A kde je příšerný netvor, jehož řev utíchl? Kdyby aspoň lépe viděl! Celý obraz jako by tonul v rudé páře, která se v kotoučích válí kolem plápolavého bodu... Už ví: to je pochodeň, jejíž kouř ho štípe v oči.

Zvedl ruku k hlavě: byla zavinita do vlhkého obalu. Ulehčeně vy-dechl. Tito lidé o něj pečují! Nemá se tedy čeho bát!

"Kde to jsem?" tázal se anglicky.

"Zatím u mne," odpověděla postava schýlená nad ním.

"A kdo jste vy?"

Obličej se přiblížil těsně k jeho tváři. Falta viděl starého muže, cha-rakteristickou tvář domorodce s vysedlými lícními kostmi, širokým no-sem a tlustými rty, zarostlou šedivým plnovousem. Vlasy se mu v po-divných rulících svíjely kolem obličeje jako hád-ata...

"Rungha!" vyrazil muž z hrdla.

Triumf vítězství, zášti a krvežíznivá pomsta, sálající z tohoto hrozného-obličeje pověděly Faltovi všechno.

"Ve-le-kněz Rung-ha!" vykřikl, neboť si vzpomněl na papír naleze-ný v chýši misionáře.

"Znáš mne tedy," zachechtal se hrozný muž. "Četls mou výstrahu? A přece ses odvážil? To odpykáš! Ale musíme si pospíšet, aby tvoje oči nevyhasly. Vidím v nich počátek slepoty, která se blíží. Bohové svedli tvou cestu do džungle věčné tmy, kde orchideje vykonaly svou povin-nost. Do rána tvůj zrak vydrží. Musíš vidět na svůj konec! Uvidíš také diamant, který jsi chtěl uloupit! Pokocháš se pohledem na skvělý čer-vánek Boha Slunce a pak tě sevre v objetí věrný strážce chrámu!

Dva dny už čeká celý náš kmen na vrácení tvých smyslů. Konečně se dočkal. Teď je však noc. Je nutno vyčkat do rána, kdy jasná tvář Boha Slunce se objeví nad okrajem rokle, aby viděla, jak trestáme znesvětitel chrámu!"

Rungha vykřikl cosi v domorodém nářečí. Vzápětí přiskočil k Faltovi jiný muž a připoutal mu ruce k tělu.

"Abys nemohl poškodit svůj zrak," odůvodnil to Rungha s úškleb-kem.

Bylo to zbytečné, neboť Faltovo tělo, zesláblé ztrátou krve a otřesem mozku, nebylo schopno moudré myšlenky, tím méně od-poru.

Probudilo ho surové kopnutí. Jen s námahou mohl pootevřít opuch-lá víčka. Rezavá bolest v očích se však ihned zmírila, když mu do nich cosi nakapali. Dostí jasně pak viděl, že leží v jeskyni, do které proudilo okrouhlým otvorem mdlé světlo ranního úsvitu prodírajícího se ze-le-nou spleť křovin.

Jeskyně se hemžila polonahými postavami se šňůrami zvířecích zubů a lidských kostí vpletených do vlasů, které svědčily o slavnostním ústrojí. Vnutili mu nádobu s tekutinou, která mu vlila podivuhodnou svěžest do těla.

"Vstaň!" poručil mu Rungha.

Poslechl. Jen se zapotácel v přechodné závratí.

Vyvedli ho z jeskyně. Svěží vzduch oživil Faltovy zmámené nervy - bohužel - neboť ho zároveň probudil z dosavadní lhostejnosti. Jako když ostré světlo vpadne do čiré tmy, tak se mu náhle objevila plná hrůza příštích okamžiků.

Vedou ho na popraviště! Ale nejen to. Skončí ve spárech obludy, po mukách, o nichž si nelze učinit představu, zaživa rván a trhán na ku-sy...

Vešli do ohromné jeskyně vyplněné davem, který ho uvítal zuřivým vytím. Stanuli před pohlavárem, vedle něhož stál

Rungha, oblečený do bílé, drahokamy poseté řízy.

Náčelník k němu cosi hovořil, ale Falta nerozuměl.

Ostrý povel, rozzářily se pochodně a průvod se pohnul.

Falta s údivem viděl, že ho vedou do temných útrob země. Kráčeli dlouhými křivolakými tunely, do nichž se šklebily jicny tajemných cho-deb...

Kam ho vedou? Falta netušil, že je přes míli daleko od osudné rokle. Až konečně se chodba rozšířila a stanuli pod vysokou klenbou rozsáhlé jeskyně, do níž se otvorem ve výši linulo mdlé ranní světlo. Pod tímto otvorem stál veliký plochý kámen a kolem něho sloupy s příšernými, nestvůrnými řezbami: totemy.

K tomuto obětnímu oltáři přivlekli Faltu. Celý kmen seskupil se ko-lem, jen pohlavár přistoupil k oltáři a po jeho stupních vystoupil až ke kameni Rungha, zvedl vysoko nad hlavu ruce a vyrazil z hrdla výkřik. Nato se otrásla klenba jásavým křikem divochů, který však na pokyn velekněze rázem utichl.

Pak začal mluvit pohlavár. Podle zběsilých výkřiků davu líčil zřejmě drzý pokus loupeže a znesvěcení chrámu. Když skončil, zapálil velekněz připravenou hranici na oltáři. V plápolu ohně viděl Falta divoké tváře, sršící záští, zlobou s krvelačnou touhou po pomstě.

Konec! Za několik okamžiků bude mrtev! Vysvobozen z těchto hrozných duševních muk! Kéž by to už bylo...

Ale nejděsnější chvíle mu teprve nadchází:

Vydali se k východu - do rokle. Průvod obezřele obešel vlčí jámu a vyšel do denního světla. V tom okamžiku rozlehl se příšerný řev ne-tvora.

Hořejší okraj kráteru byl už ozlacen slunečními paprsky. Ještě chvíli-ku a slunce se vynoří přes okraj rokle, aby se vítězně zasmálo na lape-nou oběť, poděkovalo svým věrným synům a pohlédlo na hody strážce svého chrámu...

Strnule a s vytřeštěnými očima hleděl Falta vzhůru.

Jasně viděl až do nekonečna nebeského blankytu. Tam, v ohromné výši krouží orel. Je jako nepatrná čárka... A teď se spustil. Jako kámen letí dolů... Věčný Bože! To není orel, to je...

Opustili jsme Karla Faltu v okamžiku, kdy před východem slunce odrazil se třemi vojáky ve veslici od pobřeží Patrie, aby si od plukovníka Lewise na Kandavu vyžádal pomoc k vysvobození svého bratra.

Vzdálenost šesti kilometrů přeplul člun, hnaný zručnými veslaři, za necelou hodinu.

A přece se Karlovi zdálo věčností, než loďka přirazila k přístavnímu molu a než byl konečně přijat plukovníkem, kterého v pravém smyslu vytáhl z postele.

"Špatně a málo jsem spal," bručel plukovník zívaje, "dostali jsme závažné zprávy. Copak se stalo na Patrii, že mě..."

"Můj bratr je v nejvážnějším nebezpečí," vpadl Karel. "Zmizel včerejší noci s mým motorovým člunem. Podle neklamných známek od-plul na Kótu 12."

"Proč?" vyjel plukovník.

"Za drahokamy. Vášeh odborníka, pane pluk..."

"Šílenství!" praštil Lewis pěstí do stolu. "Trestuhodný hazard! Pro-vokace divochů, zvláště v této době! K tomu ještě Kóta 12! Chamtivost. Lačnost po mamonu. Hrabat se v milionech. Lézt pro blýskavý šterk do tlamy rozeštvaného tygra. A já mám teď, kdy mně zde hoří půda pod nohama, posílat posádku, aby vysvobodila toho - blázna?" lálel plukovník, běhaje po pokoji,

Karel seděl tiše. Znal Lewisovu výbušnost, ale znal také jeho dobré srdce...

Teprve když plukovník vsál mocný doušek ze své cigarety, Falta vstal ze židle:

"Promiňte, pane plukovníku," začal s výborně líčenou beznadějí, "nezbývá mi tedy, než ponechat bratra svému osudu. Zemře, není-li už mrtev. Jeho smrt jsem zavinil já. Pozval jsem ho sem, do té prokleté pustiny... měl jsem to předvídat. Zabil jsem vlastního bratra, otce svého jediného synovce, jediného strýce své dcery! Jsem vrah! Věčně mě bude mučit, pronásí..."

"Mlčte, k čertu, vy sýčku!" zařval Lewis. "Mluvíte o sobě a myslíte na mne! Řekněte ještě, že jsem zbabělec, že se bojím. Já, plukovník Lewis? Sedněte si!" vtačil Karla Faltu do křesla. "Napijte se! Whisky vás uklidní... Tak! Teď si promluvíme. Z toho, co jsem řekl, neodvo-lám ani písmeno. Ale už se stalo. Vem to čert! Teď je nutné... Ale věc není tak lehká. Musí se uvážit. Kóty 12 mám už dávno plné zuby!

Nevěřím sice pohádkám, které se o tom prokletém koutu vyprávějí, ale je jisté, že je obydlen prapodivnými tvory. Zjistil to už před delší dobou náš aeroplán, který viděl hlouček divochů na stepi. Ale posádka, kte-rou jsem pak vyslal v dělovém člunu, vrátila se s prázdnou.

To znamená, že ti obyvatelé žijí někde v nedostupných, výborně skrytých místech, někde pod zemí. Víme, že Kóta 12 je prolezlá duti-nami jako každé sopečné území.

Vyšlu-li tam vojsko, vrátí se s nepořízenou. Naopak mohlo by být obklíčeno a napadeno z několika stran, kdy se toho nejméně nadá. S takovou bandou, která umí výborně zacházet s otrávenými šípky, lákat nepřítele do léček a pastí přírodních i umělých, jakých je tam víc než dost, je těžká vojna. Celý pluk by musel... A je otázka, zda by stačil. Ten já vyslat nesmím a ani nemohu. Zvláště dnes, kdy zde očekáváme útok každým dnem. Uznejte mou odpovědnost, milý příteli!

Mám přísný zákaz nevydávat z Kandavu ani muže. Víte, co to zna-mená? Dovedete ocenit mou oběť, vyšlu-li sto mužů na dělové lodi na Kótu 12? Zkřiví-li se jen jedinému vlas na hlavě, budu postaven před válečný soud!

Ale já jsem Lewis, plukovník koloniálního vojska, velitel na Kanda-vu. Ať mne čert vezme, já to udělám!"

"Věděl jsem, pane pluk..."

"Mlčte!" zarazil Lewis radostný projev Karlovy vděčnosti. "Udělám to! Ale chytře! Poslyšte můj plán.

Z poslední obhlídky letadla hlásil mi pozorovatel, že viděli jakousi kruhovou propadlinu nedaleko západního pobřeží.

Triedrem zjistil na jejím dně dva či tři muže, kteří házeli mrtvou zvěř jakémusi velkému zvířeti, obrovskému klokkanu či co to bylo. Pozorovatel cosi žvanil o ne-slýchané nestvůře. Je to totiž trochu fantastický mladík."

"Nemyslím, plukovníku," vyklouzlo Karlovi při vzpomínce na vlastní zkušenost.

"Ale ano! Je to pověřivá baba jako všichni námořníci. A pozorova-tel Hamilton je původně lodním poručíkem," mávl Lewis rukou. "Nu-že uděláme to takhle. Dnes v noci vypluje dělová loď se sto muži pě-choty, s oddílem strojních pušek a výbavou ručních granátů, lan a provazových žebříků. Vojsko se vyšplhá na okraj rokle a hezky v ti-chu vyčká rána. Je jisté, že krmiči ráno přijdou. Dva zkušení a zruční granátníci budou mít s sebou lehké bomby, které při dopadu zamoří roklí plynem, jenž rychle a spolehlivě, skoro bezhlučně onámí v roklí všechno živé asi na hodinu. To stačí, aby se pak vojsko spustilo do rokle, zajalo krmiče a přinutilo je pak k hovoru. Buďte si jistý, že se to podaří.

Ti vojáci jsou jako čerti. Jaképak okolky s tvory, kteří mučí k smrti své vlastní děti?

Ještě něco: abych vojsku zajistil záda a znemožnil přepadení či za-skočení, vzlétne odtud ještě za tmy letadlo, které v ranním úsvitu v pa-třičné výši dokonale prohlédne ostrov a zjistí-li někde něco podezřelého, vrátí se nad roklí, kde shodí patřičnou zprávu.

Kdyby tedy krmiči dali přednost mučednické smrti před prozraze-ním sídla, doufám, že se podaří letounu věc vypátrat. Každopádně mám naději, že se společnému úsilí letadla s vojskem podaří objevit brloh, vysvobodit vašeho bratra a dokonale vyčistit Kótu 12.

Pokud se to podaří, bude to pro mne dobrý úspěch. Jestliže zklamou, odpykám to. Ale vem to čert! Vojna je vojna. Jsme dnes na celém sou-ostroví na prahu vzpoury, která je horší než pravidelná válka. Co říkáte tomuhle plánu?"

"Velmi důmyslný, pane plukovníku," řekl Falta upřímně. "Mohu se zúčastnit výpravy?"

"Vy? Hm... nevím, mohu-li... jste přece civilista. Máte dceru... co kdyby... nebude to hračka, kamaráde!"

"Vím. Ale jde o mého bratra. Já znám dobře cestu k té roklí. Byl jsem tam už asi před rokem. Mohl bych oddíl spolehlivě vést."

"Ta-á-k? Byl jste tam? Co vás tam hnalo? Také ten mamon? Nu, to je dnes vedlejší. Ale váš návrh není zlý. Pro vojsko by váš doprovod byl výhodou. Konečně, nařídím, aby dbali o vaše bezpečí. Půjдете s nimi, chcete-li!"

"Děkuji vám, plukovníku, za důvěru. Pošlu tedy loď s vojáky ihned zpět na Patrii."

Karel Falta spěchal do přístavu, kde nařídil čekajícím vojákům, aby se vrátili domů bez něho, protože se účastní výpravy na Kótu 12. O tom měli vojáci vyrozumět Vlastu i Petra. Teď už nebylo proč utajo-vat skutečný stav. Nepřijdou pozdě? Zdaří se záchrana?

Měsíc blížící se k úplňku svítil výpravě na cestu, což bylo výhodné, neboť se mohli vyhnout nebezpečným močálům, džunglím, osadě všekazů a všem těm nástrahám a léčkám, jimiž oplývají tropické krajiny. Stejně jim měsíční světlo posloužilo, když šplhali do příkrého srázu vnějších stěn kráteru, při čemž se znamenitě uplatnila lana, dovedně vržená a zaklesnutá za kmeny stromů a trsy křoví.

Vojáci si počínali tak zručně, že se jejich výstup udál skoro bezhluč-ně. Tato opatrnost a také pasát, vanoucí od moře, přispěly k tomu, že obluda, spící v jeskyni na dně rokle, se neprobudila. Neslyšela ani še-lest a necítila lidský pach. Obojí odvanul noční průvan. To bylo pro vý-pravu štěstí, které si částečně uvědomoval jen Karel Falta. Rev netvora by jistě vzbouřil kmen, což by pro výpravu bylo osudné...

Vojáci obsadili hořejší obvod rokle a očekávali ranní úsvit, kdy se měl objevit nad nimi aeroplán, aby jim podal zprávu o výsledku ob-hlídky. Dole, pod nimi, měli se ukázat krmiči, k jejichž polapení byly připraveny omamné bomby.

Siná, mrtvolně žlutavá tvář měsíce zbledla a jeho modravé světlo se zlomilo v mdlý přísvit, který se kvapně rozplýval, až zmizel docela, pohlcen úsvitem na východě.

Zítra bude úplněk, napadla Karla Faltu ležícího na horním okraji rokle mezi vojáky bezděčná myšlenka, když pohleděl na sotva znatelně oválnější levou líc zemské družice.

Zítra bude úplněk, zašeptaly v téže chvíli rty Petra i Vlasty, kteří v úzkostech probděli noc ve svých pokojích...

U Karla Falty byl to bezděčný nápad, za nímž byla tečka. V hlavách mladé dvojice následoval však nekonečný řetěz představ a vidin, vy-křičníků a otazníků...

Bylo pro Karla Faltu dobrodiním, že o tom neměl tušení. Sotva by byl snesl rozmnožení své duševní trýzně.

Nad daleký obzor se vynořil rudý sluneční kotouč a v okamžiku byl širý kraj zaplaven krvavou září.

V téže chvíli dolehl ke Karlovu sluchu temný hukot vycházející od-kudsi ze dna rokle, z jícnu jeskyně, který se černal v přítmi právě proti němu. Hukot sílil a pojednou - ztlchl. V tichu ozval se lidský hlas...

Mohl zachytit jen několik slov. Ta ale stačila, aby Karlu Faltovi ztuh-la krev v žilách. A vpadly nové zvuky: řinčení řetězu, funění - a ohlu-šující řev otlásl vzduchem. Současně pak se vyřítlo zpod převislé skály na půkruhovitou planinu ohromné zvíře, které už znal. Svými strašlivý-mi čelistmi se snažilo dosáhnout tam, odkud se na dno rokle vyrojily temné postavy, mezi nimi bělela se říza vysokého, fantastického starce a za ním - milosrdný Bože; Jan! Poznal ho ihned, přes sinalou tvář, zrudlé oči a zkrvavený cár ovinutý kolem hlavy...

"Jane, Jane?" zasténal. Naštěstí zanikl jeho výkřik ve skřeku netvo-ra. A už také velitel, ležící vedle něho se vzpamatoval a zakryl mu ústa dlaní.

Současně se nad roklí v ohromné výši objevil - hydroplán.

OČISTA KÓTY 12

Celé dno rokle bylo vyplněno hnědými postavami. Jen půlkruh, kam mohl dosáhnout netvor, byl prázdný.

Nejblíže k této příšerné hranici stál stařec v bílé říze, velekněz Rungha, vedle něho pohlavár a proti nim Jan.

Rungha, obrácen k východu, hleděl vzhůru, čekaje na okamžik, kdy slunce vystoupí přes okraj rokle.

Teď už se sluneční paprsek zakmítal na hrotu jeho vysoké čepice. Dav propukl v jásot.

Rungha zvedl vysoko nad hlavu pravici a v jeho prstech v záři slunce se zableskl v nevyčísitelné kráse - růžový diamant.

Oslnivě svítil jako Jitřenka, či spíše Večernice, Královna Noci, Věč-né tmy - Janovy nadcházející smrti...

"Hled', bídáku! Zde je klenot, který jsi chtěl uloupit! Ranní červá-nek pro náš národ, poslední paprsek pro tebe!"

Rungha sevřel dlaň. Krásné kouzlo zmizelo.

Už chtěl Rungha dát povel, aby oběť vhodili netvoru, když se nad rokli ozval ostrý svist. Strnulí hrůzou hleděli divoši na hydroplán, řítící se z nebeského blankytu kolmo do rokle. Avšak pojednou letadlo změnilo pád ve vodorovný směr a jakýsi předmět dopadl z něho na okraj kráteru.

Současně ozvalo se několik slabých výbuchů a rokle se naplnila plazivými pásmy bělavé mlhy.

Několik vteřin poté se stísněné davy zakolébaly a záhy byla rokle na-plněna kupami bezvládných těl. Zavládlo hrobové ticho, rušené jen spokojeným mručením netvora pochutnávajícího si na tělu Runghy, který padl na dosah netvorových čelistí...

Avšak i to záhy ustalo. Omamný plyn zapůsobil také na smysly ob-ludy, která znehybněla v těžkém bezvědomí.

"Masky nasadit! Žebříky a lana spustit! Dolů!" ozvaly se povely a ze všech stran se do rokle spouštěly proudy vojáků.

Mezi prvými, kdo stanuli na dně, byl Karel Falta. Spěchal ke svému bratru. Nalezl ho v bezvědomí vedle strážců, kteří třímali v rukou kon-ce provazů, jimiž byl spoután.

S největším spěchem Jana přinesli ke srázu, ovinuli ho lanem a vy-táhli vzhůru na čistý vzduch, kam se těžká plazivá mlha nemohla zvednout. Umělým dýcháním podařilo se Karlovi v krátké chvíli nahradit omamné plyny v plicích čerstvým vzduchem a doušek kyslíku, vdech-nutý z láhve, kterou byl pro všechny případy každý voják zásoben, urychlil návrat ubožákových smyslů.

V rokli zatím pracovalo vojsko.

Spoutali bezvědomé muže a dopravovali je nahoru. Mezi prvými byl pohlavár kmene. Ačkoli celá posádka pracovala rychle, šlo to pomalu.

Přes čtyři sta bezvědomých divochů bylo už vytaženo vzhůru a spuštěno po zevním srázu. V rokli jich zbývalo ještě asi padesát. Plyn řídil vysávání průvanem do tajemného jícnu, zdobeného tesaným portálem. Hodina už minula. Co nevidět účinek plynu přestane. Větší část vojen-ské čety bylo také nutno zanechat na stráži u zajatých.

Spustila se tedy poslední četa dvacíti vojáků do rokle, aby se zmoc-nila zbytku. Dvacet dalších divochů bylo vytaženo. Ti také už jevíli ná-vrat vědomí. U nich musila být stráž zesílena. Deset odvážlivců spustilo se do rokle znovu. Bohužel, neměli už vojáci žádné omamné bomby a bylo vidět, že zbytek domorodců v rokli se křísí. Někteří dokonce už vstali, vrávorali a klesali zase jako opilí. Přesto se podařilo některé ještě spoutat a přivléci je k lanu. Několik jich bylo vytaženo vzhůru, když pojednou jeden z vojáků vykřikl:

"Hled'te na toho d'ábla!"

A tu zbylí vojáci v rokli zpozorovali s hrůzou, jak jeden domorodec se připlazil ke kůlu, kolem něhož byl ovinut řetěz poutající netvora, který se také zatím vzpamatoval a vztyčen, hotovil se ke skoku. Fana-tismus přiměl divocha k odhodlání, které muselo přivodit zhoubu všech v rokli a také jeho vlastní. Avšak tento muž, šílený bezmeznou vášní, volil raději smrt v drápech chrámového strážce než zajetí nenávi-děnými bělochy.

Jeho úmysl se zdařil: smyčka byla uvolněna.

"Palte! Granáty!" vykřikl jeden z vojáků.

Deset ručních granátů zasvíštělo vzduchem směrem k netvoru. Hro-mová detonace a - ticho. Z příšerného tvora a jeho osvoboditele zby-la jen kupa beztvárné hmoty.

V brzké době vojsko nastoupilo zpáteční cestu k lodi. Ve svém stře-du vedlo spoutané zajatce a na dvou nosítkách byly nesené mrtvolky dvou zabitých vojáků, kteří budou s vojenskou poctou pohřbeni na Kandavu. Vysvobozený Jan kráčel vpředu a opíral se o svého bratra. To, že šťastně vyvázl z hrozné smrti, vrátilo mu sílu do zesláblého těla.

Janovy zanícené, krví podlité oči činily Karlovi starosti, zvláště když mu Jan řekl příčinu. Karel znal osudné účinky prášku, který při doteku vystřeloval jistý druh orchidejí, jež se dříve vyskytovaly také na Patrii. Několik lidí z jeho čeledi osleplo,

Dnes už na jeho ostrově tyto zhoubné rostliny nejsou.

Je však naděje, že lékař na dělové lodi, zkušený ve všech záludech tropických krajů, bude znát lék.

Bez nehody dospěli na pobřeží, opodál něhož kotvila dělová loď a vedle ní hydroplán.

Dlouho trvalo, než byla celá výprava se zajatci na člunech dopravena na loď, při čemž také pomáhal Faltův motorový člun. Zajatce umístili do spodní části lodi. O jejich osudu rozhodne plukovník Lewis.

Když lékař prohlížel Janovy oči, tvářil se vážně. Ale když zvěděl, že onemocnění nastalo teprve před třemi dny, vyslovil naději na uzdrave-ní. Protilátka, kterou mu nakapal do očí, působila sice Janovi prudké bolesti, ale o hodinu později potěšil Jan bratra sdělením, že vidí mno-hem jasněji.

Zatím se v kabině konala mezi kapitánem lodi, pozorovatelem z hydroplánu a velitelem vojska porada o dalším zásahu, který měl dokonat vyčištění ostrova.

Zmínili jsme se už, že z letadla dopadl na okraj rokle jakýsi předmět. Byla to plechová krabice, ve které na útržku papíru byla tato krátká zpráva:

Asi jednu míli na severovýchod je obydlený kaňon.

K této zprávě podával teď pozorovatel další podrobnosti.

"Viděl jsem však," končil, "na dně kaňonu jen ženy a děti. Proto jsem upustil od bombardování, které jsem měl původně v úmyslu. Myslím, že celý mužský kmen byl shromážděn v rokli, která je vyčiště-na. Zbývá tedy jen onen

kaňon, neboť jinak, jak jsem zjistil, není na Kótě 12 lidské bytosti."

Po tomto raportu bylo ujednáno, že vojsko se znovu vylodí. Narazí-li na odpor, použije zbraní. Loď ihned vypluje s dosavadními zajatci na Kandavu, protože pro další nemá už místo, a vrátí se ještě téhož dne k večeru a nalodí zbývající zajatce i vojáky. Také hydroplán se vrátí na Kandavu. Vyloděné vojsko nastoupilo znovu cestu do nitra ostrova a loď zvedla kotvy. Zároveň s ní odrazil od břehu motorový člun, v němž si Karel Falta odvážel vysvobozeného bratra domů na Patrii.

Ve veselé náladě pochodovala četa v udaném směru.

Když minula kruhovitý útvar skal, které obepínaly rokli, rozvinula se četa v bitevní linii a opatrně postupovala kupředu. K poledni hlásilo pravé křídlo nález kaňonu. Současně však došla veliteli zpráva, že muž na levém konci linie stojí na prahu díry, výborně ukryté ve skupině křoví, která vede šikmo pod zem. Je tak rozměrná, že pojme dva muže. Podle upěchované půdy bylo jí často používáno.

Kam se dát teď?

Avšak zkušený velitel si věděl rady.

"Hlaste schůdnost kaňonových svahů!" zněl jeho rozkaz postupně podávaný vpravo.

"Všude kolmé, ba převislé stěny, naprosto neschůdné," došla odpo-věď.

"Pravé křídlo vlevo za námi!" vyslal velitel příkaz. A doleva: "S na-sazenými bodáky vpřed!"

Muž muži v patách mizela četa v podzemí.

Neplížili se dlouho ve tmě. Po chvíli se před nimi rozšířilo. Stanuli v rozsáhlé jeskyni, do které rozměrným klenutým otvorem proudilo denní světlo.

Před jeskyní rozmlovalo několik vyděšených žen, které o vojsku krytém tmou neměly tušení.

Velitel znal domorodou řeč a vystihl smysl. Ženy slyšely výbuchy, zahlédly letadlo a byly neklidné, že se muži nevracejí.

Nad touto naposledy vyslovenou obavou se velitel spokojeně usmál. Prozradila mu, že v celém kaňonu nejsou muži schopní boje. Jeho četě tedy nehrozí žádné nebezpečí. Ženy se vojsku na odpor nepostaví. Ne snad z bázně, ale proto, že domorodky v každém kmeni jsou vlastně otrokyněmi mužů.

Němý rozkaz a vojsko se vyřítlo z jeskyně. Překvapení bylo dokona-lé. Netrvalo dlouho a průvod se zajatci byl na cestě k pobřeží.

Kóta 12 byla vyčištěna.

Jistě není třeba, abychom se zvláště rozepisovali o úzkosti, kterou pocítili Petr s Vlastou od okamžiku tajuplného zmizení Petrova otce. Zvýšily se záhadným odchodem Karlovým a tři vojáků a vyvrcholily v zoufalství v poslední noci, kdy oba marně čekali na návrat svých ot-ců.

Vysvětlení, které dostali od vojáků, nebylo pro ne uklidněním. Ne-stačilo jim. Naopak, zvýšilo obavy, neboť vojáci mohli jen říci, co vědě-li: Farmář se vydá s vojenskou výpravou na Kótu 12, aby vysvobodil svého bratra.

Dost! Všecky ostatní otázky zůstaly bez odpovědi. A bylo jich mno-ho: Z čeho má být můj otec osvobozen? Proč plul na Kótu 12? Co je vlastně ta Kóta 12? Jaké mu tam hrozí nebezpečí? Padl do zajetí? Ko-ho? Domorodců? Nebo do přírodní léčky? Je zraněn? Anebo, není to snad jen, jak bývá obvyklé, šetrná předzvěst, příprava na - otcovu smrt? Hrnuly se otázky Petrovy.

Většinu z nich by byla mohla zodpovědět Vlasta. Zнала pověsti o Kótě 12. Ale pak by jen zvýšila Petrova muka...

Její otázky byly věcnější a závažnější:

Kdy vypluje výprava z Kandavu? Jak bude četná? Vede ji sám plu-kovník Lewis? Vydá-li se vojsko na Kótu 12, je jistě jeho hlavním úko-lem a cílením propátrat celý ten strašlivý tajemný ostrov a zbavit jej vše-ho, co je základem těch příšerných pověstí a bájí...

Ale pak potrvá dlouho, než se výprava vrátí! Její domorodá chuva jí často vyprávěla úžasné věci o tomto ostrově, kde prý je spojeno Nebe s Peklem. Se zatajeným dechem naslouchávala pověstem, kterými kr-mila stará domorodka její dětskou dušičku. Chvilí se vznášela v závrat-ných výšinách v nekonečném vesmíru, v hřejivé náruči životadárného Slunce, a hned nato, jinou pověstí svržena, tonula v hrůzách Pekla.

Teď už nevěřila všem těm pohádkám. Ale vzpomíná si, že na její otázky jí otec vážně potvrdil, že Kóta 12 je tajemný kout světa...

Co přimělo strýce Jana, aby se tajně a sám vydal do toho pekla? Je však zbytečné hloubat o této otázce.

Teď je nejdůležitější vědět, kdy se otec se strýcem vrátí, neboť už po-zítí je - úplněk. Přírodní běh nelze zastavit. Pozitíí nadejde osudná noc! Díky mikrofonu ukrytému v hlavním čeledníku mají tento termín potvrzen.

Věděli také mnoho jiných okolností, velmi závažných.

Rangovi se podařilo získat všecku mužskou čeleď. Jinak to ani neby-lo možné, protože se řídil heslem kdo není s námi, je proti nám. To zna-menalo smrt každému, kdo by se nepřipojil, na koho by padl třeba i nejslabší stín podezření z nespolehlivosti.

Ženy nevěděly o ničem. Budou postaveny před hotovou věc: dobytí farmy a vyvraždění všech bělochů.

Ani Vlastina chuva neměla tušení o chystané zhoubě. V prvním do-jmu se Vlasta chtěla chůvě svěřit a vzít ji do ochrany. Musela však uznat, že je to nemožné a nebezpečné. Nemohla vědět, zda se domo-rodka neprozradí nějakým slovem, ať už z ženské povídavosti nebo úmyslně. Pak by byla prozrazena jejich protiopatření a zmařen celý ob-ranný plán.

Dověděli se také podrobnosti vpádu. Překvapovaly rafinovaností, Bez tohoto odhalení by obránci museli padnout do některé z ďábel-ských léček.

Vyslechli, jak Rango posměšně a pohrdavě posuzuje ostnatou hrad-bu, kterou byla budova farmy obehnána. A

skutečně se toto opatření jevílo jako pochybné vzhledem k léčkám, jež byly na ně nastrojeny. Jediné, o čem Rango nevěděl a co obráncům dávalo naději na vítěz-ství, byla vysílačka a její výhody...

Jak už víme, vrátili se vojáci podle Karlova příkazu neprodleně na Patrii. Před desátou hodinou dopoledne vyslechla od nich Vlasta vzkaz svého otce a ihned ho zvěstovala Petrovi, kterého bylo třeba vzbudit, protože noc proběhl u odposlechu a usnul až k ránu.

"Ale to je hrozné, Vlasto," zhrozil se Petr a zasypal ji otázkami, na něž dívka odpovídala vyhýbavě.

"Tvé otázky nejsou teď vhodné, Petře," začala vážně. "Důležité je, kdy se vrátí. Pozitíí budeme napadení. Počítala jsem s oběma, zvlášt' s tatínkem, který je výborný střelec. Takový úbytek je pro naši obranu povážlivý."

"Požádáme Shaksona, aby telegrafoval plukovníkovi o další po-moc," navrhl Petr.

"Plukovník jistě neodmítne," přikývla. Avšak jejich žádost Shakson rázně odmítl:

"Nemohu telegrafovat o další posilu. Plukovník nemá tušení o chys-taném přepadení Patrie, protože jste je dosud tajili. Posádku čtyř mužů a zvýšení výzbroje jsem si po dohodě s vámi vyžádal jen jako bezpeč-nostní opatření jaksi z opatrnosti a vím, jak to těžko šlo. Moje nová žá-dost by uškodila mé vojenské pověsti. Řeklo by se, že jsem zbabělec, že dělám z vojáků hlídače a sebe jejich velitelem. Musel bych plukovníko-vi vyložit pravý stav. Přišel bych z bláta do louže. Byl bych oprávněně obviněn z utajování skutečností. Následky by byly pro vás zlé a pro mne ještě horší, neboť v poslední chvíli podávat veliteli pluku zprávu o chystaně vzpouře na Patrii, o které vím už tak dlouho, je podle vo-jenského řádu zločinem. Vždyť by to způsobilo zmatek."

"Nemusel byste říci, že jste o chystaném přepadení věděl už dříve. Mohl byste hlásit, že takové známky zjišť-ujeme teprve teď," namítl Petr.

"Považujete plukovníka Lewise za tak naivního, že by se nedovtipil? Vyjel by na mne jako lev: Tak proto jste žádal o další muže, strojní pušky, pumy a granáty? Od které doby určuje posádku a výzbroj pou-hý desátník? Porušení poslušnosti ve válečném stavu znamená v brit-ském koloniálním vojsku přinejmenším deset let vězení. Takhle to tedy nejde. Ale snad to půjde jinak. Počkáme do zítřka, abychom zby-tečně nedráždili plukovníka a vy se uchránili zbytečných nepříjemností. Lewis vás určitě nepochválí. Nevrátí-li se do zítřka do poledne oba páni, dám vám dva veslaře a odjedete na Kandavu. Rozmyslete si, jak budete s Lewisem hovořit. Ale já s touto věcí už nechci nic mít. Udělal jsem vše, co bylo v mé moci. Nemohu za to, že se oba páni pus-tili na výlet právě v tak nebezpečné době. To jsem nemohl předvídat."

Správnost těchto důvodů musili uznat. Také návrh Shaksonův, aby se osobně plukovníkovi vyznali z hroživé situace a kajícíně přiznali její utajování a své nemístné hrdinství, byl nyní jediným východiskem. S jistotou věděli, že plukovník bude zuřit. Ale stejně si byla Vlasta jista, že nakonec pomoc neodmítne. Vždyť Lewis ji znal už od malička. Zna-la jeho upřímnou, přátelskou lásku k jejímu otci i k ní.

Avšak druhého dne měla Vlasta přece strach z lekce, která na ni če-ká. A ten strach byl příčinou, proč odkládala odplutí na Kandavu, proč se vymlouvala, že musí objet plantáže, aby provedla obvyklý dozor. Tak se stalo, že teprve po obědě se vydala v Petrově průvodu se dvěma vojáky k jižnímu pobřeží.

Už nasedli do veslice a chystali se odrazit, když Vlasta spatřila na ši-rém moři bod, který brázdil hladinu a zanechával za sebou zpěněný pruh.

"Počkejte!" vykřikla na veslaře. "Podívejte se! To je tatínkův moto-rový člun! Jsou v něm dva! Jedou! Otec se strýčkem se vrací! Nemusí-me nikam! Ahoj!" křičela z plných plic a mávala rukama vstříc moto-rovému člunu, který se rychle blížil.

Po chvíli už mohli poznat Karla a vedle něho - je to Jan? Kdo ji-ný? Ale pak je raněn! Jeho hlava, ovinutá bílým obvazem, spočívá bez-vládně na Karlově rameni...

Je ve mdlobách? Nebo snad...?

V tichu, z něhož křičela nejistota, hleděli na člun, proplétající se mezi korálovými bariérami. Konečně ustal hukot motoru a člun se se-trvačností zvolna blížil ke břehu, tiše, bezzvučně.

"Tati," zasípал Petr.

Tu viděli, že Karel významně pokynul k tichu.

Člun vplul do zátoky.

"Zmírněte náraz!" velel Karel tlumeným hlasem.

Vojáci pochopili. Vesly se opřeli o příď člunu, který se sotva znatel-ným nárazem přistál u břehu.

"Spí," šeptal Karel k veliké úlevě obou mladých lidí.

Opatrně vynesli vysíleného Jana na břeh, položili ho na nosítka slo-žená v motorovém člunu a pak průvod nastoupil cestu do farmy. Jan se ani neprobudil.

To bylo v předvečer osudného dne.

POSLEDNÍ PŘÍPRAVY

Studený obklad přiložený na čelo probudil Jana z mráкотného spán-ku. Poznal, že leží na své posteli ve farmě, obklopen svými přáteli. Spokojeně vydechl a řekl tiše: "Všecko bude zase dobré." A pak klidně usnul.

"Tati, musím ti něco říci," začala Vlasta, která doprovázela svého otce do jeho pracovny.

"Stalo se něco za mé nepřítomnosti?" zeptal se farmář znepokojeně.

"Ne. Ale dřív."

"Dřív? Jak tomu mám rozumět?"

"Všecko ti vysvětlím, jen mě klidně vyslechni." A Vlasta otci vyličila, co nám je známo o chystaném přepadení far-my.

"To nás čeká už dnes?" tázal se farmář.

"Ano."

"Pěkné nadělení! Proč jsi mi to tajila?"

"Poněvadž vím, že bys byl Ranga jako už jeho strýce odvezl do Su-vy, kde by ho vsadili do žaláře."

"Samozřejmě! Co jiného s buňčem?"

"Podle zákona, ovšem. Také pro udržení kázně. Ale lidé, kteří u nás pracují, zůstali vzdor tvým civilizačním a misionářským snahám divochy. Ti mají své zákony a svátosti. Rango je tabu, nedotknutelný, a převzal od svého strýce povinnost krevní msty. Odstranil bys Ranga a za něho by převzal závazek pomsty jiný člen kmene, neboť podle je-jich fanatismu bys už dvakrát znesvětil jednu z nejdůležitějších náboženských zásad. Hrozila by nám tedy zkáza dále. Musel bys vydat vojsku všecku svou čeleď."

"Udělal bych to."

"Ale pak by to bylo ještě horší."

"Pročpak?"

"Odkud bys vzal novou?"

"Z Kandavu."

"Myslíš, že by byla spolehlivá?"

"A proč by ne? Pošle-li mi ji Lewis..."

"To by nerozhodovalo. Jsou to Fidžané se stejnými zásadami. A Lewis by ti je ani neposlal. Teď už rozhodně ne. Vždyť přece víš, že se čeká povstání na celém souostroví."

"Mluvíš, jako bys byla guvernérem Patricie," vybuchl otec. "A co ty, Petře? Jak vidím, schválils Vlastinu prapodivnou taktiku, co?"

"Já... já jsem... strýčku, musil se..."

"Chápu tě. Znáš Vlastu a ty neznáš zdejší poměry. To je bláznivá strategie a ještě bláznivější hrdinství. Proti několika stům vzbouřen-cům, zfanatisovaným lidožroutům postavíte pět vojáků, jednoho civilistu a dva pulce! Myslil jsem, že mám chytrou dceru a zatím je to naivní dítě, které nám všem připravilo zkázu. Naštěstí mám ještě čas, abych věc napravil," vstával se židle.

"Co chceš dělat, tati?"

"Shakson musí ihned telegraficky žádat od plukovníka vojsko!"

"Vyloučeno!"

"Pročpak?"

Vlasta vysvětlila otcí Shaksonovo stanovisko.

"Čím dál tím krásnější," sklesl farmář do křesla. "Teď mi ještě ke starostem o náš život přibyla odpovědnost za vojáky!"

"Tati, neztrácej hlavu! Zvítězíme! Stačíme na ně. Uvaž naši výzbroj, opevnění farmy a hlavní věc: víme o všem, jsme připraveni..."

"Na smrt!"

"Ne! Na obranu! Na vítězství!"

"Svatá prostoto! Vidím už jasně, jak hordy těch divochů přes kupy mrtvých zdolávají drátěné hradby, rozbíjejí dveře a okenice, zakládají požár ve spodních místnostech a jak se my zažíva smažíme ve věži! Je-dinou nadějí máme v tunelu, kterým zachráníme aspoň holý život."

"Jaký tunel?"

Farmář mlčky vstal a pokynul, aby ho následovali. Vedl je do věže, jejíž podlaha byla pokryta kamennými kvádry. V jednom místě při stěně lehce zvedl čtverec, na pohled nijak se neliší-cí. Viděli, že je to dřevěný příklop, který kryje otvor, do něhož vedl kolmý železný žebřík. Sestupovali dolů jako do těsného kamenného komína. Stanuli na rovině. Farmář rozsvítil lucernu a vedl udivenou dvojici temnou, zřejmě přírodní chodbou. Skoro po čtvrt hodině se před nimi šikmo nahoře objevil světlý bod, a když jím vyšli, oclili se na dně malé propadliny zarostlé hustým křovím. Když se Vlasta rozhlédla, poznala to místo. Věděla, že je nedaleko jižního pobřeží, na stráni, odkud bylo v dálce necelého kilometru do-ře vidět farmu. Mnohokrát přehnala se tudy na koni, aniž by měla tu-šení o tomto tajném východu z farmy, s nímž se jí otec dosud nesvěřil.

Když teď hleděla na farmu, která i s okolím ležela zde jako na dlani, zrodil se v její hlavě nápad...

"To je výborné!" řekla.

"Ano, tohle jediné nám zbývá," potvrdil farmář, protože nepochopil správně důvod jejího nadšení.

Na zpáteční cestě mladý Vlastin mozek horečně pracoval. Tunel, o kterém se právě dověděla, zvrátil její dosavadní plán. Jak až dosud považovala otcovu pomoc za nutnou, teď se jí jevila zbytečná, ba spíše na obtíž. Zvláště pak přítomnost strýce Jana, který byl nemocen. Toho musí odstranit do bezpečí. A s ním také otce, neboť za jeho přítomnos-ti by nemohla provést svůj nový plán. Nedovolil by to. Schválil by jej, ale provedením by pověřil některého z vojáků. A to ona nechce. Uva-řila jim pěknou kaši, jak řekl otec, pak musí sama dokázat, že ta kaše není tak horká. Chce dokázat své kuchařské umění...

Když usedli zase v otcově pracovně, začala vážně a kajícně:

"Tati, možná, že máš přece pravdu. Pak ale se musíme řádně přípra-vit na útěk. Myslím to takto: strýček je nemocen.

Bylo by povážlivé, nechat ho zde do posledního okamžiku. Rozčilení by mohlo zničit jeho vyčerpané nervy. Bude proto nejlépe, když ho ihned zase odvezeš na Kandavu do vojenské nemocnice. Vždyť také jeho oči potřebují lékařské ošetření. Je šest hodin. Do západu slunce můžeš být zpět. A k úto-ku, dojde-li k němu vůbec, dojde až v noci. Času je tedy dost."

"Tohle se mi zdá zase jednou moudrý nápad," řekl farmář. "Ano, zcela správně. Musím bratra ušetřit té hrůzy."

Za chvíli už nesli dva vojáci nemocného Jana k jižnímu pobřeží. Oba bratři odplují na motorovém člunu a vojáci se vrátí na farmu.

V téže době konala se porada mezi Shaksonem a Vlastou. Skončila pro Vlastu příznivým výsledkem. Děvče odměnilo Shaksona rado-stným úsměvem a slovy:

"Vždyť jsem věděla už předem, že si porozumíme!"

Shakson na to:

"Nemohu odmítnout, jde-li o vojenský prospěch. Slečinko, vy byste mohla být od hodiny seržantem britského koloniálního vojska."

Právě ve chvíli, kdy se Karel chystal k návratu na Patrii a loučil se s plukovníkem rozklepala se páčka na Lewisově vysílače:

Zadržte u sebe až na další Karla Faltu. Jeho návrat zatím nemožný. Ztížil by naši vojenskou akci. Jinak nemohu vzít odpovědnost,
Shakson.

Karel Falta byl zadržen. Jeho protesty, prosby i zuření se rozbily o stanovisko plukovníka:

"Vojenské důvody, milý příteli. Znáš Shaksona. Dokud věc nevy-světlí, zůstanete zde a - basta!"

V tropických krajích je západ slunce nádherným zjevem, který vždy znovu uchvátí pozorovatele.

Toho dne slunce nořící se do nesmírných vod nekonečného oceánu pod jižním cípem ostrova Kandavu zvlášť hýřilo svými pohádkovými krásami. Jako veliký kotouč roztaveného zlata padalo k obzoru, oranžovělo, růžovělo, až pak karmínově zrudlé jako ohromná žhavá koule se dot-klo hladiny oceánu, která do tohoto okamžiku jako by se třásla smrtel-nou hrůzou.

V nejbližším okamžiku jako by zpod žhavé koule vyvřel z mořské hlubiny proud krve a zaplavil na chvíli celou širokou hladinu. Hned však se slil v přímou brázdu, která stejně rychle zmizela, když slunce, zdánli-vě pohlcené chladnou hlubinou, kleslo na obzor.

Tu se teprve rozšířila příroda pohádkovou hrou barev, v níž růžový, rudý a temně karmínový západ závodil se zelenými, modrými a fialo-vými kruhy a šípy letícími oblohou do nekonečna a zrcadlícími se v hedvábně lesklé hladině moře. Pojednou však zmizelo čarovné kouz-lo zlomeno vládou noci, letící od východu se svým nesmírným temným pláštěm.

Toho večera Vládkyně tmy připravila pozenšť-anům i jinou podíva-nou, která nijak nezůstala pozadu za předchozí krásou.

Jen kdo ji viděl, zná krásu, jakou skýtá východ tropického měsíce. Obrovský oranžový kotouč se vynoří z mořské hlubiny nad hedvábnou hladinu, která se leskne jako průsvitný nekonečný zlatý závoj. Jak se měsíc vznáší do výše, bledne jeho zlatá tvář a zároveň se mění zlatý zá-voj hladiny v zsinálý svit. Tu se mořská pláň podobá nekonečné tůni hořícího fosforu.

Příšerné, mrtvolné tajemno vane ze spícího živlu...

Na souši pak všechny předměty zalité tímto magickým, kouzelným světlem kreslí ostré černé stíny...

Tyto přírodní krásy neměly pro Petra a Vlastu dnes žádný půvab. Oba hleděli do mrtvé měsíční tváře se stejnou, ačkoliv nevyslovenou myšlenkou: Co nám přinášíš? Vítězství, nebo porážku? Život, nebo smrt?

Ale ze ztuhlé tváře zemské družice nemohli vyčíst odpověď...

"Je čas se připravit," řekla Vlasta.

"Co vlastně zamýšlíš?" zeptal se.

"Sestrojila jsem nový válečný plán," začala vážně, "k jehož provede-ní bylo nutno vystrnadit tat'ku. Nebyl by mi jej dovolil provést. Zařídila jsem, že ho zadrží u plukovníka."

"Tohle nechápu!" vybuchl. "Jaký je v tom smysl?"

"Hned ti to vysvětlím: Shakson se čtyřmi vojáky úplně stačí k hájení farmy z věže. Hradba z ostatných drátů je dosti bezpečnou ochranou aspoň pro první nápor. Pušky, ruční granáty a bomby jim ta-ké stačí k účinné obraně. Kulomet dokonale doplní hájení severní stra-ny farmy, odkud se čeká vpád Smithův a jeho hordy. Na jeho sto mužů jeden kulomet přece stačí, nemyslíš?"

"Připouštím. A druhý kulomet bude hájit jižní stranu proti náporu čeledi, vedené Rangem. To vše je mi známo."

"Dobře. Ale zde se stala změna. Rangův oddíl je početnější. Vypad-ne z čeledníku, který je na jih od farmy vzdálený jen asi sto kroků. Toto malé prostranství by kulomet z věže sotva účinně obhájil. Zdolal by si-ce první nápor, ale většina by se přece dostala k farmě navzdory drátě-né hradbě. Tu budou účinnější ruční granáty a bomby. Proto bude dru-hý kulomet pálit odjinud."

"Odkud?"

"Z propadliny, ve které je tajný východ z farmy."

"To je výborné místo! Všiml jsem si, jak dobře je odtamtud vidět farmu s čeledníkem. Nejen jih, ale také východní a západní stranu je možno ovládnout. Ale v noci vrhá měsíc temné stíny,"

"Zapomínáš na osvětlovací rakety."

"Ale to je opravdu výborný nápad! A hlavní věc, útočníci budou mít kulomet v týle. To bude pro ně překvapení. Kdo však bude tím dru-hým kulometčíkem?"

"My dva!"

"Co-že?"

"Ty a já! Co se tak divíš? Bojíš se snad?"

"Vlasto... nebojím se. Ale uvaž, že to nebude právě lehké stanoviš-tě. Je to, jak se na vojně říká, vysunutá pozice."
"Nesmysl! Naopak - zasunutá. Vždyť budeme vzadu. Myslím, že mnohem horší pozici budou mít vojáci ve věži, ačkoliv už vědí o tajném východu a v nejhrošším případě jej použijí. Můj plán Shakson schválil. Rozhodně jej nevzdám."

"A vyznáš se v zacházení s kulometem?"

"Ovšemže! Shakson mě zacvičil."

"A co já budu vlastně dělat?"

"Podávat mi pásy s náboji a dalekohledem pozorovat účinek palby."

"Dobrá! Tak budeme dělat kulometčíky! Ale teď už honem všechno připravit!"

"Již je to připraveno. Zbývá nám jen vzít kufřík s některými památ-kami, které by mohly být zničeny, kdyby farma byla dobyta nebo spá-lena. Hotové peníze a obchodní listiny jsou v ohnivzdorné pokladně. Ty musím ponechat osudu, poněvadž otec má s sebou klíče. Jinak je už všechno vyřízeno. Ohlásíme Shaksonovi nástup a ostatní rozhodne osud."

"Výborné hnízdo pro kulomet," pochválil mladý voják Tom, když vyšli z podzemí do propadlinky. Složil těžkou hlavěň a také Petr s Vlastou odložili svinuté pásy s náboji a železnou třínožku.

Bylo vidět, že se Tom dobře vyzná ve své práci. Po několika minu-tách stál kulomet připraven k činnosti, důmyslně ukryt v křoví, které činilo neviditelným také Petra, takže mohl vztyčen pozorovat celé po-zadí farmy i čeledníku, ostře se rýsující v záplavě měsíčního světla. Zvláště v triedru byl obraz tak jasný, jako by pozorovatel stál těsně u ostatné hradby.

"Jsem hotov," řekl. "Plňte přesně pokyny, které vám dal Shakson. Neukvapit se! Odtud nesmí vyjít ani jedna rána, dokud neuvidíte sig-nál z věže! Jinak, ať se děje cokoli, nesmíte prozradit svou přítomnost, neboť předčasně vyzrazení tohoto stanoviště by bylo vaší zkázou a zmařilo by celý náš válečný plán. Hlavní věc je udržet rovnováhu. Máte už také správně zacíleno. Zbývá jen řídit hlavěň ve vodorovném směru. Pro jistotu však, až uvidíte signál, vypalte jednu nebo dvě rány a pak můžete rozštěkat toho buldoka naplno. Tak se držte, vojáci, a sbo-hem!" stiskl jim ruce.

"Lépe je říci na shledanou," namítla Vlasta s úsměvem.

"Máte pravdu. Na shledanou! Sám nevím, co mi to napadlo," za-bručel Tom. V nejbližším okamžiku zmizel v podzemí. Zavalilo je tísnivé ticho rušené jen občasným výkřikem neviditelné-ho ptáka, vyrušeného ze sna...

Mlčeli.

Nutno přiznat, že Petr byl sklíčen. Snad ani ne strachem. Petr nebyl bázlivý, tím méně zbabělý. Zdědil po svém otci odvahu a rozšafnost, ale po své matce určitou dávku jemné vnímavosti a obrazotvornosti. Ta často kouzlila v jeho duši romantické vidiny a představy, jež se pak před jeho očima táhly jako dobrodružný fantastický film. Tato snivost ho neopouštěla, ani když v útlém mládí hlídkoval za noci v táboře skautů. Vždy si před sebou živě představoval útočícího nepřítele.

Teď se mu jeho snění vyplňuje. Stává se skutečností. Je to podivný pocit. Není to strach ani bázeň. Spíše by řekl nedočkavost. Odhodlání. Sám se nepoznává. Kouzlo tropické noci, jak je dosud prožíval, se vše-mi stále novými, nevyčerpatelnými krásami zmizelo nadobro. Celou je-ho bytost uchvátilo a vyplnilo jediné vědomí: je vojákem, pověřeným bránit nepřítelem ohrožený úsek. Splní svou povinnost! Pochopil váž-nost chvíle! To je to právě! Jak teprve by mu bylo, kdyby hájil svou vlast proti nepříteli?

"Je to přece jen strašné, Petře!" ozval se do ticha šepem Vlasta.

"Copak?"

"Všecko. Ty to nechápeš. Jsi zde pár dní. Přišels z civilizované Evro-py."

"Chceš-li tím říci," vpadl, "že v Evropě jsou poměry lepší než zde, velmi se mýlíš. V čem je rozdíl mezi civilizací a divoštvím?"

"Myslím, že je tu přece rozdíl. Civilizace je vybavena stejnými vra-žednými prostředky. Přítel jako nepřítel. Ale zde? Hleď, Petře. My dva jsme zde ukryti s přístrojem, který v několika okamžicích změní lidi v kupy mrtvol. Sami v bezpečí, budeme jim pálit do zad. Je v tom něja-ké hrdinství? Ti lidé mají snad nejvyšš nějakou pušku. Co je to proti na-ším kulometům, bombám a granátům?"

"Vlasto, dokonalost válečných prostředků není přece nikdy k necti obráncům! Nezapomínej, že nejsme útočníci. Bráníme se."

"Dali se zlákat Rangem. Vžij se do jejich náboženských citů."

"To je pravda, Vlasto. Ale je možné brát ohled na náboženství, kte-ré poroučí vraždit za šlechtnost? Co jsi tak pojednou rozcitlivělá? Chceš hájit tvory, kteří ukládají o život tobě, tvému otci, nám všem i posádce na farmě? Chceš se snad vzdát obrany a vydat divochům pět synů anglických otců a matek? Chceš zradit nás i svého vlastního otce? Co to má znamenat..."

"Přestaň, Petře!" řekla Vlasta. "Dobře vím, co je mou povinností. Chtěla jsem jen... uvažovala jsem... uznej, jak je mi hrozně. Jsem divoška. Taťka mi říká rarach. Správně. Sám víš, jak málo mám v sobě dívčích citů. Ale teď mám... zabijet! Je to přece jen hrozné! Ale máš pravdu: jinak nelze! Tahle obrana je nám vnucena!"

"Signál!" upozornil Petr na jiskru letící z věže do výše, kde se rozho-řelo rudé světlo a zvolna klesalo k zemi. Z farmy vzlétla k nebi osvětlovací koule a současně od severu za-praskaly výstřely z pušek.

KONEC PATRIE

Farma neodpovídala na útok zahájený od severu Smithovým oddí-lem, jehož střely jako krupobití zachrastily na zdi a železných okeni-cích.

Shakson postavil k východní a západní střílně po jednom vojákovi ozbrojeném karabinou a jižní střílnu svěřil Tomovi, který byl zásoben ručními granáty a bombami. Severní střílnu obsadil posledním členem své posádky, zkušeným kulometčíkem, nad nímž převzal osobní velení.

S triedrem na očích pozoroval plantáže zalité měsíčním světlem. Černé stíny ve vzrostlých lánech bavlníku, kávovníku, kukuřice a ji-ných plodin byly dlouho nehybné. Pojednou zpozoroval, že mrtvý ob-raz v dálece ožívuje. Bylo to zvlnění tak nepatrné, že kdokoliv jiný by byl tento zjev považoval za klamnou hru měsíčních paprsků. Avšak zkušený Shakson znal dovednost, s jakou se domorodci uměli plížit. Dalekohled potvrdil jeho domněnky.

"Připrav se, Jacku," řekl kulometčíkovi. "Už lezou! Jsou dobře roz-vinuti. Jejich fronta měří dobrých dvě stě metrů. Dva metry muž od muže. Je jich tedy asi sto, jak jsme čekali. Počkáme, až se holoubci ob-jeví na pláni před farmou. Pak je vyplašíme červenou raketou a posvítí-me si, abys je dobře videl. Budou-li chtít couvnout do plantáží, dáš se do nich. Avšak ani ránu, dokud nezavelím! Bude totiž lépe, vylákáme-li je ještě blíž, až před drátěnou hradbu. Už jsou smělejší. Běží sehnuti vpřed... už jsou venku. Stojí. Leží na zemi. Je vidět, že mají vojenský výcvik. Kdepak je jejich náčelník, náš kamarád Smith? Ovšem, kryje se. Nebyl nadarmo seržantem. Teď už je vidíš, Jacku?"

"Vidím, desátníku! Zvedají se! Běží vpřed! A zase leží! Na mou du-ši, jako pořádné vojsko!"

"Vidíš také tu bílou postavu na okraji kukuřice? Tamhle vlevo!"

"Nevidím."

"Je ve stínu. Ale já ji vidím v dalekohledu. Je to Smith!"

"Jste výborný střelec, desátníku. Pošlete mu pozdrav z karabiny."

"To by byla chyba, kamaráde. Toho dostaneme živého. Bude se houpat na šibenici. Pozor! Zvedají se. Dáme signál naší záloze."

To byla ta červená raketa. Hned poté vypálil Shakson osvětlovací kouli, která bílým oslnivým světlem ozářila okolí farmy.

V zápětí rozvlnilo se noční ticho pronikavým řevem útočníků a třeskla první salva z jejich pušek. V krvelačném zápalu selhala dosa-vadní Smithova disciplína. Pravidelně rozvinutá bitevní linie se změnila v hustý dav, který se divoce hnál k drátěné hradbě.

"Pal!" vykřikl Shakson.

"Hrozně!" povzdychla Vlasta, když slyšela pekelný rachot z farmy.

Také Petr, ačkoliv znal příšerný rachot kulometů z vojenských cviče-ní, byl rozechvřen. Poprvé slyšel ostrou kulometnou palbu.

Nebylo však kdy na úvahy. Druhá osvětlovací koule se rozzářila nad farmou a v jejím světle se v objektivu Petrova dalekohledu jasně ukázal děj v pozadí farmy.

Z čeledníku vyrostl se zástup, který se hnál k farmě.

"Vlasto, pal!" vykřikl.

Kulomet zapraskal.

Je to Vlasta? Tenhle malý démon se zsinálou tváří? Drobné prsty se s nervózním chvatem snaží vpravit černého hada s blýskavým ozubím ocelových nábojů do prázdného mechanismu kulometu...

Hle, co dokáže vědomí vnucené spravedlivé obrany!

"Nejde to! Ne-mohu správně... A co ty? Nešiko! Nedovedeš...? Nenaučila jsem tě to! Nepomyslela jsem, že bys měl také znát... Jak jen to bylo? Tuhle do té šterbiny... zvednout tuhle páčku... stlačit dolů... Nejde to!" rozeštkala se zlostí.

"Uklidni se, Vlasto! Snad už ani nebude třeba. Viděl jsem, že jich mnoho padlo. Teď, slyšíš? Hruža! Vidiš ty zelené sloupky ohně? To jsou granáty a bomby!"

"To všechno... nic! Musím najít."

"Prásk! Tak-tak!" třeskl kulomet vedle něho.

"Už to jde!" vykřikla jásavě. "Našla jsem..."

Prudká rána do levé paže srazila Petra k zemi, takže se pozpátku skulil na dno propadliny a v přemetu zapadl do ústí podzemního vcho-du. Cítil, že kost v nadloktí je zlomena. A v kruté bolesti slyšel v polomrákotách zděšený Vlastin výkřik:

"Petře! Pomož! Za-bi-jí... mne!" znělo skrčeně.

Zápasil s mdlobou, ale snažil se vzbudit. Prudká bolest v paži jako by mu spoutala tělo. A to bylo pro něho záchranou. Neboť už viděl: Muž v sešlém stejnokroji britského vojáka svíral Vlastu, která se mu bezmocně svíjela v pažích. Byl to nepochybně Smith.

"Mám tě, ty spratku! Drazé mi za tebe zaplatí," sípal chraptivě a vedle něho si vítězně šklebil domorodec s podivným, do oblouku oh-nutým kyjem.

Bumerang, šlehl Petrovi hlavou. To byl ten nástroj, který mu zlomil paži,

Vlastin zoufalý křik a odpor ustaly. Její tělo viselo nehybně na ple-cích Smitha! Jistě omdlela.

Domorodec skočil do propadliny a pátral po oběti zasažené bume-rangem. Naštěstí byl vchod do podzemí ukryt křoviskem a nebylo ho možno tak snadno objevit.

"Nech toho!" slyšel Petr úsečný Smithův rozkaz. "Nezáleží na něm! Je jistě mrtev. Zato tahle kořist nám zaručuje konečné vítězství. Far-mář si rozmyslí, aby obětoval dceru. Hladce nám vydá ostrov. Hleď, farma hoří! Rychle pryč! Na loďky a zpátky na Kandavu!"

A Smith s Vlastou přehozenou přes mohutná ramena i s domorod-cem běželi k severu.

Jak přišel Smith až sem?

Řekli jsme už, že byl v pozadí, vlevo, tedy spíše na západ od farmy, nejen za útočící frontou, ale také stranou. Proč jako

náčelník nebyl v čele svého mužstva? U řádného vojska v civilizovaných zemích platí pravidlo, že velitelé se musí krýt. Je to pochopitelné, neboť padne-li velitel, zavládne obvykle zmatek. Poněvadž Smith byl nejen náčelníkem, ale také vrchním velitelem, jednal docela správně.

Rudý signál Smitha nepřekvapil, neboť byl dobře Rangem informován o vojenské posádce na farmě. Ale zarazila ho připravenost, s jakou byl vpád jeho tlupy přijat. Jako bývalý voják věděl, že červená raketa znamená povel záloze k zahájení činnosti.

Kde je ta záloha! A proč? Byl snad jeho vpád vyzrazen? Je ostrov obsazen vojskem a jeho tlupa v pasti? Anebo byla jen náhodně zpozorována a posádka farmy volá o pomoc Kandavu, jejíž hlídky zajisté ru-dý signál vidí? Ano, tak to bude. Ale pak - marné volání! Neboť na Kandavu v této chvíli... Smith se škodolibě zasmál a dal tlupě rozkaz k útoku. Další už to známe. Dodáme pouze, že zatímco horda vyrazila vpřed, pátraly Smithovy oči po okolí farmy.

Rachot kulometu, kterým farma uvítala jeho mužstvo, byl pro něho novým překvapením, neboť Smith nevěděl nic o výzbroji posádky. Utěšil se však myšlenkou, že jeden kulomet nestačí, aby současně ob-hájil farmu proti výpadu početnějšího Rangova oddílu z jižní strany, který podle plánu už také započal.

Hlavní otázkou bylo, nebudou-li napadeni odněkud ze zálohy. Pá-tral očima v okolí a spatřil na jihu rudý plamínek, který přerušovaně kmítal, a slyšel také rachot...

Smith pustě zaklel. Tamhle je druhý kulomet! Pálí do zad Rangovu mužstvu!

"Za mnou!" vykřikl na náčelníka kmene stojícího vedle něho.

Oba vskočili zpět do kukuřičného pole a oklikou pádili ke kulomet-nému hnízdu.

Útok Smithovy hordy se zhroutil u ostnaté hradby, či vlastně na ní, neboť drátěná spleť se zprohýbala pod tíhou mrtvých a raněných těl. Přes ně se jen několika útočníkům podařilo dostat ke zdi farmy, pod ochrannou střechu verandy.

Tento hlouček se však nevzdával dalšího boje. V šílené zuřivosti sna-žil se sekýrami roztržiti plechem pobité dveře a železné okenice.

S klidnou rozvahou řídil Shakson obranu. Se spokojeným úsměvem vnímal rachot záložního kulometu, který úspěšně kosil Rangovu hor-du. Pojednou však záložní kulomet ztichl.

Shakson přiskočil k jižní straně a viděl týž obraz jako na severní straně: Pod tíhou mrtvol pokleslé dráty a přes ně se valící proud útoč-níků ke zdi farmy. Na přemístění jeho kulometu nezbyval už čas. Dal tedy povel k použití ručních granátů a bomb. Výsledek byl pro útoční-ky velmi tragický. Palba z jejich pušek utichla.

"Zdá se, že bychom byli hotovi!" zahučel Shakson. Tu utkvěl jeho pohled na Tomovi, který nehybně seděl pod střílnou s hlavou opřenou o zeď. Sklonil se k němu a řekl smutně: "Tome! Pře-ce jedna oběť musela padnout! Věrně splnils svou povinnost! Čest tvé památce!"

Pojednou vnikl střílnami do věže čpavý dým a hned poté se severní střílna osvětlila rudou září.

"Veranda hoří!" vykřikl kulometčík.

"Zabedněte střílny!" velel Shakson a přiskočil k vysílačce.

Přepadení farmy odraženo. Zbytek vzbouřenců prchá na sever. Vy-šlete ihned na severní pobřeží Patrie motorový člun s dvaceti muži. Far-ma hoří. Tom Holtens padl Ostatní zdraví. Vpadneme uprchlíkům do zad.

Odpověď zněla:

Zařídíme. Také zde povstání udušeno.

Byl nejvyšší čas uniknout z věže, kde se dusili dýmem a žářem pla-menů, které s hukotem a praskotem vířily kolem kamenných zdí. Ještě horší muka vytrpěli, když sestupovali po železném žebříku, kde byl žár skoro nesnesitelný. Přece se jim však podařilo dostat se do podzemí.

Vyběhli do propadliny. V křoví našli opuštěný kulomet. Po Vlastě a Petrovi ani stopy.

"Co se stalo? Kde jsou ti dva?" polekal se Shakson. "Haló!" volal. Nedostával odpověď, a proto vypálil do vzduchu z pistole.

Hned nato se ozvala střelná rána od severu, v dále několika set kroků.

Shakson s vojáký vyrazili klusem.

Hrůza a děs, které zachvátily Petra nad osudem Vlasty, překonaly prudkou bolest, jakou mu působila zlomená paže. Se zuby zaťatými bolestí vstal a vyběhl z propadliny.

V měsíčním světle a v záři hořící farmy viděl prchající postavy. Klič-koval mezi křovinami a pádil za nimi.

Jen aby se neohlédli a nespátřili ho. Pak by byl ztracen. Ti lotři by s ním jistě neměli slitování.

S radostí viděl, že se k nim blíží. V zoufalství ani neuvažoval, co vlastně zamýšlí. Má jen pistoli. Umí střílet, ale - což může vystřelit z dálky na člověka, který má plece chráněny Vlastiným tělem? A je sám proti dvěma. Jeden je ozbrojen karabinou a druhý bumerangem, jenž je v jeho ruce zbraní stejně nebezpečnou jako Petrova pistole.

Musí se dostat až k nim! Hluk, který sem od farmy doléhá, mu po-může. Ztlumí jeho běh, šustot trávy a praskání větviček, na něž občas šlápne.

Jen rychle vpřed. Musí je dostihnout, dokud mu nezmizí ve vysokém kukuřičném poli, k němuž už není daleko...

Petr vyrazil.

Padesát... Čtyřicet... třicet metrů... Slyší jejich hlasitý hovor... dvacet metrů... smějí se...!

"Petře! Pomoz!"

To volá Vlasta. Procitla z mdloby.

"Ticho, nebo tě uškrtím," slyšel vzteklý hlas Smithův. "Škrábeš? Spoutám tě!"

Dvojice se zastavila. Smith shodil Vlastu na zem, a vtom za ním třesky dvě rány. Divoch zvedl ruce, zachrčel a padl na

tvář. Smith zůstal strnule stát, jaksi udiveně hleděl na supícího mladíka, který mu při-tiskl hlaveň revolveru na prsa a přerývaně, sípavě volal: "Ruce vzhůru!"

Smith mdle zvedl paže, ale pak se sesunul na zem. Z jeho hrudi prýštil pramének krve.

Pro jistotu odňal Petr Smithovi karabinu i revolver a sklonil se nad divochem. Ten byl mrtev.

A Smith? Byl střelen do zad. Je to průstřel. Dýchá. Omdlel.

"Petře! Já... jsem... bojím se," šeptala Vlasta a vyděšeně se k němu přitiskla.

"Uklidni se, Vlasto," hladil ji po vlasech, "Teď se ti už nemůže nic stát, když jsem tu já," dodal s hrdostí. Ale bolestně vyjekl, když se chytila jeho zlomené paže.

"Co je ti, Petře?" vydechla ulekaně.

"Mám přeraženou paži..." řekl nevrle.

Vtom třeskl výstřel, Vlasta zděšeně vykřikla.

"Neboj se," uklidňoval ji. "To bylo na jihu. Myslím, že v propadlině. Jistě nás hledají vojáci, kteří unikli z hořící farmy.

Musí-me se jim ozvat!" Petr odpověděl ranou z pistole.

Po chvíli už spatřili čtyři postavy běžící k nim. "Proč jste opustili sta-noviště? A co je tohle? Kdo je to?" Hrnul ze sebe otázky Shakson a hleděl na dvě nehybná těla.

Petr krátce vyličil zažité dobrodružství.

"Vždyť tohle je náš roztomilý kamarád Smith! Gratuluji vám, mladý pane, k vzácnému úlovku! Ale co je s vámi?

Zlomená paže? Bumeran-gem? Nu, to nebude tak zlé. Náraz bumerangu kosti nedrtí, čistě je lá-me. Harry," obrátil se na jednoho vojína, "obvazy - a dej se do prá-ce! Bude to trochu bolet, mladíku, ale vy to vydržíte. Vždyť jste zdatný voják! Harry se dobře vyzná v chirurgii. Je to náš osvědčený felčar," organizoval Shakson.

Zatímco Petr hrdinně přemáhal bolest, prohlížel Shakson Smithovu ránu.

"Čistý průstřel plic," hučel spokojeně. "Není mrtev. Tepna bije. Teď už dýchá! Otevřel oči! Poznáváš mne, bývalý seržant Smith? Ano, jsem to já! Já, Shakson, kterého jsi tak často surově a bezdůvodně tý-ral. Já, který jsem odkryl tvé zločiny a přivedl tě konečně do vězení, z něhož jsi utekl a zosnoval povstání, které bylo našťestí včas odhaleno a krvavě udušeno. Nejen zde, ale také na Kandavu, Viti-Levu a všude. Kdybych já směl rozhodovat, vydal bych tě zbytkům zdecimovaných kmenů. Ti by nejlépe pomstili svou vlastní zkázu, do které jsi je uvrhl, a bídnou zradu, které ses dopustil na vlastním vojsku. Nu, i tak budeš odměněn. A slavnostně povýšen. Budeš se houpat vysoko. Hotov, Harry?" obrátil se na felčara.

"Ano, desátníku!"

"Ošetři pečlivě tohoto vzácného živočicha. Nešetři jodem zvláště na zádech, ve vstřelu. Rána se musí řádně vydesinfikovat, aby se, nedej Pán Bůh, nenakazila. Jeho excelence, nejvyšší generál lidožroutů Smith musí stát pod šibenicí zdrav. Ó, jeho excelence skučí. Že se nestydíš, hrdino, naříkat. Jde přece o tvoje zdraví. Tak, teď tě obvážeme dosta-neš hlt grogu a pak - hajdy na sever. Čekají tam na tebe tvoji bývalí kamarádi. Uvítají tě s jásotem a se slávou tě přeplaví na dělové lodi na Kandavu. Až se zotavíš, uvítá tě osobně sám guvernér v Suvě."

NEJKRÁSNĚJŠÍ DRAHOKAM

Uplynulo čtrnáct dní.

V přepychovém salonu guvernérova paláce v Suvě seděla společ-nost, v níž poznáváme Jana i Karla Faltu s Petrem a Vlastou a plukovníka Lewise. V čele stolu seděl guvernér.

"Je vaše rozhodnutí nezvratné?" tázal se guvernér po delší pauze Karla Falty.

"Ano, pane guvernére," odpověděl pevně tázaný. "Připluli jsme sem na mém motorovém člunu se vším, co nám zbylo. Není toho mno-ho. Aspoň nebudeme mít starosti se zavazadly. Naštěstí zůstal obsah mé ohnivzdorné pokladny nedotčen a mohl jsem odevzdat své obchod-ní knihy vaší kanceláři, aby zjistila správnost a poctivost mého hospo-daření i nynější smutný stav. Platil jsem vždy a všude hotově a nezane-chávám ani halěr dluhů."

"To všechno vím, milý příteli. Byl jste vzorný hospodář a také muž vzácného charakteru. Prokázal jste veliké služby nám a také celé civili-zaci. Bohužel, že se vše tak tragicky zvrhlo vinou zrádného štváče, kte-rý dosáhl zasloužené odplaty. Povstání bylo udušeno tak, že mohu na dlouhá léta zajistit na celém souostroví klid a pořádek. Myslím tedy, že byste se přece jen mohl ujmout zase hospodářství na Patrii. Vymohl bych vám na vládě plnou náhradu na stavbu nové farmy. Za če-led, která by vám byla dodána, byste obdržel úplnou záruku a k zajiš-tění pořádku a kázně dosadil bych na Patrii vojenskou posádku vy-držovanou vládou."

"Lituji, pane guvernére, musím-li váš šlechetný návrh s díky odmít-nout. Nevrátím se už na Patrii. Hrůzy, které jsme prožili, jsou příliš vel-ké. Moje rozhodnutí však netkví ve zbabělosti. Řeknu vám to upřímně: dospěl jsem k přesvědčení, že jsem částečně zavinil hrozné krveprolití, jež se událo na Patrii."

"Nebudte tak citlivý, milý příteli."

"Ano, právě moje citlivost všechno způsobila. Jednal jsem s čeledí příliš blahosklonně a zapomněl jsem, že jednám s divochy, jejichž myš-lení je jiné. Zrušení otroctví, vrácení svobody a všechny ty ostatní výho-dy daroval jsem jim asi příliš náhle. A naproti tomu jsem rázně zakro-čil, kdy jsem měl prokázat shovívavost. Už tehdy, kdy jsem dal zatknout Rangova otce, zapálil jsem vlastně doutnák, jehož jiskra dospěla k výbuchu před čtrnácti dny. Druhá příčina mého rozhodnutí tkví v mé otcovské povinnosti, která mně velí, abych svému dítěti dal mož-nost vzdělání, jaké nezbytně potřebuje každý civilizovaný člověk. Ote-vřely se mi oči. Dnes nechápu, jak mne mohly mé dobrodružné chout-ky tak zaslepit, že jsem neviděl mravní zkázu, která hrozí mému jedinému dítěti. A konečně třetí pádný důvod: povinnost k vlasti. Jsem Čech. Mám slušné jmění a bohaté zkušenosti rolnické. Vrátil se do Čech."

Guvernér stiskl dojatě Karlu Faltovi ruku.

"Chápu a schvaluji vaše rozhodnutí," řekl vřele. "Nezbývá mi, než abych s vámi vyřídil konec celé záležitosti. Řekl jste, že jste zachránil obsah své pokladny. Rozumím-li tomu správně, uchránil jste peněžní hotovost?"

"Ano, pane guvernére. Ostatně v pokladně nebylo mnoho peněz. Kapitál byl uložen ve zdejší bance, odkud jsem jej vyzvedl."

"Zbývá tedy rozluštit problém náhrady za nesklizenou úrodu a od-stupné za Patrii. Podle vašich obchodních knih je to slušný obnos. Přijměte, prosím, šek. Peníze vám budou vyplaceny u zdejší banky. Dopo-ručuji vám však, abyste si dal převést celý obnos zdejší bankou na některou banku v Praze. Není radno vézt s sebou tak velkou hotovost na loď."

"Děkuji vám, pane guvernére, učiním tak."

"Dobře. Což drahokamy, které nakoupil váš pan bratr?"

"Byly uloženy v pokladně. Jsou zachráněny."

"Výborně," projevil guvernér radost. "Zbývá mi ještě," začal jaksi slavnostně, "vyřídít s vámi, pane Jene Falto, záležitost drahokamu, jenž by vás byl málem stál život"

"Myslíte růžový diamant na Kótě 12?" tázal se Jan.

"Ano," přikývl guvernér.

"Pak vás prosím, pane guvernére, abyste o této věci pomlčel. Ne-mám zájem..."

"Počkejte, prosím," vpadl guvernér s úsměvem. "Vyslechněte mne klidně. Plukovník Lewis mi vyprávěl o odvaze, s jakou jste se odhodlal zmocnit se toho diamantu. Jsem také dokonale informován o všech mukách, která jste zažil. Vím, že to nebyla chantivost, ale pochopitel-ná a omluvitelná vášň odborníka. Jsem přesvědčen, že žádný člověk by neodolal touze po drahokamu, jehož krása je skutečně oslňující.

Jelikož veškerá přírodní bohatství na celém souostroví jsou majet-kem našeho státu, byla druhého dne po vyčištění Kóty 12 vyslána ze Suvy na ostrov vědecká společnost, aby pátrala po diamantu, který velitel vojenské čety viděl naposledy zářit v ruce kněze, jenž byl pak roz-sápán netvorem. Mimochodem řečeno, vědci jsou na rozpacích s urč-e-ním původu i druhu onoho tvora.

Výprava měla úspěch. Kámen byl nalezen. Je zde!"

Na skleněné ploše stolu rozzářil se diamant.

Tiše hleděli na klenot, který v šeru komnaty planul nevyčísitelně krásným růžovým jase-m. Jako zhypnotisováni zírali na tuto nevypsitelnou krásu. Jen Janovy oči nevnímaly čarovné kouzlo klenotu.

Pojednu se všem zdálo, že se kámen hýbá! Jeho objem rostl a zase se menšil v pravidelných přestávkách a přitom jako by se v jeho nitru roz-hořival a zase pohasínal živý oheň...

"Dýchá!" vyrazil Karel Falta z hrdla výkřik úžasu a hrůzy.

"Také máte ten dojem?" tázal se guvernér tlumeně.

"Já též!" zvolal plukovník.

"Ano, dýchá!" potvrdili Vlasta i Petr současně,

"Zajímavé," zahučel guvernér zadumán. "Mně samému se to zdálo při prvním pohledu. Ale myslil jsem, že se klamu. Teď však slyším totéž od vás. Povím vám něco: po celé Oceánii koluje už dlouhá léta po-věst o - prokletém diamantu. Je prý to klenot nedostižné krásy a ne-smírné ceny. Ale je prý v něm zaklet démon, který každého majitele usmrtí. Je to báje, ovšem. Ale pokud je nám známo, byl jeho majitelem misionář Brevillier. Zahynul. Po něm kněz na Kótě 12 - zahynul též. Teď jej mám v rukou já. Ale ne jako majitel, nýbrž jen prostředník, protože kámen bude poslán vládě do Londýna. Snad tedy budu uše-třen předčasně smrti. Abych uchránil i vládu, sdělím jí tu báji a dopo-ručím, aby klenot byl věnován muzeu, tedy mrtvému majiteli, kterého démon nemůže trestat smrtí," dokončil s jemnou ironií.

Vložil zlověstný kámen do schránky a pokračoval:

"Nuže, milý pane továrníku, nemusíte litovat Váš život je jistě cen-nější."

"Řekl jsem už, pane guvernére, že nemám zájem o ten drahokam. Z touhy po něm jsem úplně vyléčen. Dospěl jsem k jinému přesvědčení."

"Nejsem ještě u konce," přerušil Jana guvernér. "Jménem britské vlády vám děkuji za objevení tohoto klenotu, jehož cenu odborná ko-mise určila na sto tisíc liber a vyhradila si právo ocenit kámen znovu, jakmile bude vybroušen. Pro jednotlivce by to bylo ohromné bohatství. Vám připadá podle zákona desetiprocentní částka ceny. Račte přijmout šek," skončil a položil před užaslého Jana Faltu podepsanou poukázku.

Tolik peněz. Poctivě získaných. Kdo by odmítl? Vstali k odchodu.

Po vřelém rozloučení řekl guvernér: "Patrie bude zachována. Bude tam hospodařit Shakson, povýšený na seržanta. Uděláme z Patrie ústřední zásobárnu pro vojsko, které bu-de na celém souostroví."

Podívejme se rok po těchto událostech do Turnova.

Minula těžká hospodářská krize.

Janova továrna se velmi vzmohla. Pracuje plnou parou. Továrník Falta však jen dohlíží; závod zdatně vede Petr.

Vedle továrny bělá se nová vilka s terasou na ploché střeše, obklope-ná bujnou zelení rozsáhlé zahrady. Tam bydlí Karel se svou dcerou Vlastou. V této klidné, rozšafné hospodyňce byste však nepoznali bý-valou divošku z Patrie.

Za letních večerů, kdy se oba bratři usadí na terase Karlovy vily, za-tímco mladí hrají dole tenis, hledí Karel Falta z výše na své hospodář-ství, jehož lány, z vilky viditelné, se halí v modravý závoj rosy a letní mlhy, a přemítá o tom, co s bratrem již mnohokrát probrali.

Je tu mnohem krásněji než v tropickém ráji.

A Jan v duchu dotvrzuje.

Domov je nejkrásnější drahokam.